

ถ้าเจ้าทำได้ขนาดนี้
พ่อก็คิดว่า หน้าที่ของพ่อ ที่มีความเอื้อเฟื้อต่อบุตรสุดหัวใจ
ก็คงจะสมบูรณ์ สมค่า สมราคาของหน้าที่และชีวิตที่มีต่อลูก
และพ่อขอเตือนเจ้าว่า จงอย่าเพ่งเชื้อในสิ่งที่พ่อพูด
จนกว่าเจ้าจะลงมือพิสูจน์ด้วยตัวเอง

หนังสือดีลำดับที่ ๒๕

บทโคลงแห่งพุทธะอิสระ

รจนาโดย : หลวงปู่พุทธะอิสระ
วัดอ้อน้อย ตำบลห้วยขวาง อำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม

ภาพวาดประกอบ : ตกแต่งสีจากภาพในเล่มเดิมของศิลปินกานแก้ว สุวรรณภูมิ

ISBN : 974-94946-7-9

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : ตุลาคม ๒๕๕๙ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์ถวายเป็นพุทธบูชาโดย

: ขมรมกัลยาณธรรม

๑๐๐ ถนนโค่นชัย ต.ปากน้ำ อ.เมือง

จ.สมุทรปราการ ๑๐๒๗๐ โทร. ๐-๒๗๐๒-๗๓๕๓

หรือ : ๘๙/๖-๗ ซอยศิษย์วิทยา ถ.สาทรเหนือ สี่ลม บางรัก

กรุงเทพฯ ๑๐๕๐๐ โทร. ๐-๒๖๓๕-๓๙๙๑-๒

ปก-รูปเล่ม : บริษัท วิธิต้า จำกัด โทร. ๐-๒๔๑๗-๐๔๑๗

แยกสี : แคนนา กราฟฟิค โทร. ๐-๒๘๖๖-๕๑๗๐-๑

พิมพ์ : บริษัท บูมทองอุตสาหกรรมและการพิมพ์ จำกัด
๕๙/๘๔ หมู่ ๑๙ ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๗๐
โทร. ๐-๒๘๘๕-๗๘๗๑-๓ โทรสาร ๐-๒๘๘๕-๗๘๗๔

ลัทธิพทานัง ธัมมทานัง ชินาติ
การให้ธรรมะเป็นทาน ชนะการให้ทั้งปวง

www.kanlayanatam.com

คำนำ

การทดแทนคุณของพระศาสดามีหลากหลายวิธี ที่ดีที่สุดคือการปฏิบัติบูชา น้อมนำคำสั่งสอนมาปรับปรุงพัฒนาชีวิตจิตวิญญาณของตน ด้วยความเคารพศรัทธาในหลักธรรมคำสอนเหล่านั้น นอกจากจะช่วยยกระดับจิตวิญญาณของตนอันนำมาสู่พฤติกรรมแห่งการคิด พูด ทำ ที่มีปัญญาและไม่มีโทษแล้ว ยังเป็นการแสดงถึงการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ ความเคารพนับถือในความเป็นมนุษย์ซึ่งเราสามารถพิสูจน์ได้ด้วยตนเอง

ขมรมกัลยาณธรรม มีปณิธานมุ่งมั่นที่จะเป็นแนวหลังทางธรรม ทดแทนคุณของพระศาสดา โดยนำเอาหลักธรรมคำสอนมาสร้างเป็นธรรมทาน ยกกระดับความดีงามของครูบาอาจารย์ผู้มีคุณให้บุญต่อบุญไม่รู้จบ นับเป็นวิธีการแสดงความกตัญญูที่มีปัญญาสรรเสริญเพราะทำให้พระธรรมอันประเสริฐสว่างไสวไปทั่วสากล

“หนังสือบทโคลงแห่งพุทธะอิสระ” เล่มนี้ ท่านสามารถเปิดอ่านหน้าไหนก่อนก็ได้ เพราะแต่ละบทมีความชัดเจนอยู่ในตัว จึงเป็นความภาคภูมิใจของเราที่ได้จัดพิมพ์หลักธรรมอันทรงคุณค่านี้และหวังว่า จะเป็นประโยชน์แก่มวลสรรพสัตว์ผู้แสวงหาทางพ้นทุกข์ เจงพบทางสว่างสู่อิสรภาพแห่งจิตใจทุกท่านเทอญ

ขมรมกัลยาณธรรม

พระศรีอริยเมตไตรย มหาโพธิสัตว์

แทนความรักและความเทอดทูนบูชา
ที่มีใน

พระศาสนา.....พระศาสนา.....

พระมหาโพธิสัตว์.....พระอริยสงฆ์

พ่อแม่ครูบาอาจารย์ทุกท่าน

ผู้อุทิศตนเพื่อความพ้นทุกข์ของสรรพสัตว์

และผู้พิสูจน์ศักยภาพของมนุษยชาติ

สู่ความเป็นอิสระจากสังสารวัฏ

ทุกรูปทุกนาม....อนันตกาล

พระอรหันต์ มหาโพธิสัตว์

บทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ภาคที่ ๑

“พระศาสนา”

ลูกรัก... สิ่งที่พ่อเขียนต่อไปนี้ มิใช่ข้อนำเสนอนะ หรือขอให้
เจ้ายอมรับ แต่พ่อถือว่าเป็นการชี้หนทางให้เจ้าเลือก
ซึ่งก็สุดแต่ปัญญา ตูสยพินิจ พิจารณาของลูก
ที่เจ้าจะเลือกเดินทางไหน

พุทธะอิสระ

พระสมันตภัทร มหาโณศีล

๑

ลูกรัก... แง่มุมของพุทธศาสนา เจ้าจักมของพุทธศาสนา
 ในแง่มุมไหน มองในแง่มุมของ “ศิลปะ” นั้นหมายถึง
 ทั้งศิลปะวัตถุ และศิลปะในการครองชีวิต เช่น สอนให้มี
 ชีวิตที่เป็นระเบียบ เรียบง่าย สุขุม แยกคาย ทำลาย
 กิเลส ช่างวิเศษได้อารมณ์ สำหรับผู้พบเห็น

มองในแง่มุม “วัฒนธรรม” เช่นการยอมรับกันและ
 กันโดยคุณธรรม ความรู้ ซึ่งตรงกับวัฒนธรรมสากล

โดยวิษุฒิ คือผู้น้อยเคารพผู้ใหญ่ อันเป็นลักษณะ
 เฉพาะของพุทธศาสนา

โดยชาติวิษุฒิ คือการยอมรับโดยฐาน เป็นสมมุติ
 สัจจะ ที่อยู่ร่วมในสังคม แต่ก็ไม่หลงติดจนคิดว่าเป็นสิ่ง
 สำคัญ ทั้งหมดนี้แหละเป็นเหตุให้เกิดระเบียบพิธีปฏิบัติ
 ต่อการยอมรับ อันมีลักษณะต่างต่างกัน และก็กระทำกัน
 โดยสม่ำเสมอ จนกลายเป็นวัฒนธรรมประเพณี

มองในแง่มุมของ “ระเบียบวินัยและแบบแผน” ซึ่งก็มี
 สอนทั้งสิ่งที่ควรทำและสิ่งที่ไม่ควรทำและสิ่งที่เป็นคำสั่ง
 คือ “ห้ามเด็ดขาด”

มองในแง่มุมของ “คุณธรรม” เช่น การสอนให้รู้จัก
 ละอายชั่ว ทั้งที่อยู่ต่อหน้าและลับหลัง และสอนให้
 เกรงกลัวตัวเองบาปที่ตนกระทำ แทนที่จะมากลัว

ต่ออำนาจฟ้าดิน ผีศาจเทวดา รวมทั้งสอนให้รู้จักหน้าที่
 กระทำหน้าที่ ซื่อตรงต่อหน้าที่ รับประโยชน์จากหน้าที่
 และสุดท้าย อย่ายึดติดในหน้าที่ และถ้ามองในแง่มุม
 ของ “ปรัชญา” คือสิ่งที่เห็นแจ้งต่อการพิสูจน์ และ
 ประกอบด้วยเหตุผลทุกขั้นตอนเช่น คำสอนที่ว่า สิ่งทั้ง
 ปวงเกิดแต่เหตุ เมื่อจะดับก็ดับด้วยเหตุ เช่นนี้ เป็นต้น

มองในแง่มุมของ “ปัญญา” ปัญญาคือสิ่งที่อยู่เหนือ
 สมอง แต่เกิดจากการพิสูจน์ทราบและลูถึงมัน นั้น
 แหะละปัญญา เช่นมีปัญญาเท่าทันอารมณ์ ปัญญารู้เท่า
 ทันอาการเกิดดับของจิต ปัญญาในการรู้แจ้งว่าความไม่รู้
 เป็นเหตุให้เกิดความอยาก (ที่เรียกว่าตัณหา)

เมื่อความอยากเกิด ก็ทำให้เกิดการยึดถือ (เรียกว่า
 อุปาทาน) ความยึดถือ ก็เป็นเหตุให้เกิด การเกิด แก่
 เจ็บ ตาย และรู้ว่าสิ่งเหล่านี้เป็นเหตุแห่งทุกข์ที่ทนได้ยาก
 และถ้าจะดับทุกข์ ก็ต้องทำให้เกิดความรู้อันแจ้ง

เมื่อความรู้เกิด ความไม่รู้ก็ไม่ปรากฏ ความไม่รู้วานี้
 ตัณหาคือความอยากก็ดับ เมื่อตัณหาดับ อุปาทานความ
 ยึดถือก็ดับ อุปาทานดับ ขาติ (การเกิด) ชรา (การ
 แก่) มรณะ (การตาย) ก็ไม่มี ความทุกข์ที่ทนได้ยากก็
 จักไม่ปรากฏ

มองในแง่มุมของ “จิตวิทยา” พุทธศาสนาก็ได้

กล่าวสอนให้รู้เท่าทันการเกิดดับของจิต รู้แจ้งในอารมณ์
 ที่มาสิงอยู่ในจิต รู้จักชำระล้างสิ่งที่สิงอยู่ในจิต
 รู้จักเหตุและที่สถิตยจิตที่เกิดขึ้น

เจ้าจะต้องแสดงให้ครูผู้ยิ่งใหญ่ ได้รู้ว่า ถ้ามองในแง่
 มุมของลัทธิธรรม คือความจริงของธรรมชาติ ก็ต้องกล่าวว่า
 ว่า พุทธศาสนาสอนให้รู้จักธรรมชาติของสัตว์ คน
 เทวดา พรหม มาร โลกและจักรวาลได้อย่างตรงและถูกต้อง
 ต่อความเป็นจริง

ถ้าจักมองในแง่ของ “วิมุตติธรรม” คือ ธรรมเครื่อง
 นำพาให้หลุดพ้น ก็ต้องมองในเรื่องอนิจจัง ทุกขัง
 อนัตตา สรรพสิ่งทุกอย่าง ไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เกิดขึ้น
 ตั้งอยู่ และดับไป ไม่มีตัวตนคงที่แน่นอน แม้แต่สิ่งที่
 เรียกว่าธรรมและอธรรม

ถ้าจักมองในแง่มุมของ “ศาสนาสากล” ก็ต้องมอง
 ว่าคำสอน ของพระพุทธรศาสนา สอนอย่างมีเหตุให้ผู้ฟัง
 ตรองตามและพิสูจน์ให้เห็นจริงได้ (ถ้าผู้ฟังทดลอง
 ปฏิบัติ) ทุกชาติ ทุกภาษา โดยไม่ยกเว้น และก็เป็นที่
 ศาสนาที่สามารถเอื้ออำนวยประโยชน์ให้แก่สรรพสัตว์
 ธรรมชาติโลกและจักรวาลให้อยู่ร่วมกันโดยสันติสุข
 พันทุกข์ดับทุกข์ในที่สุด

๒

ลูกจ๋า... สำหรับพ่อแล้ว คำว่า “ศาสนา” มีใช้กฎเกณฑ์ กติกา ระเบียบแบบแผน ขนบธรรมเนียม จารีตประเพณี หรือความดีกับความชั่ว

ศาสนา มีใช้การทำตัวให้ไปอยู่กับพระเจ้า หรือเป็น บ่าวของพรหม

ศาสนา มีใช้เพียงแค่ทำตัวให้เป็นที่นิยม ยอมรับหรือ ปฏิเสธ พ่อคิดว่า ศาสนา คือที่มาของคำว่าดับและเย็น เท่านั้น

๓

ลูกจ๋า... การเรียนรู้พุทธศาสนา ผู้ที่จะเข้าถึงความจริงของ ศาสนานี้ มีใช้เข้าได้ด้วยการ

เรียนรู้ตำรา คัมภีร์ อักษรภาษาหนังสือ แต่มันเริ่มต้น การเรียนรู้ ด้วยการเข้าใจความหมายของสรรพชีวิต สรรพสิ่ง สรรพสัตว์และสรรพวัตถุ แค่นี้พ่อคิดว่าเข้าถึง ตัวศาสนาแล้วหละ

๔

ลูกจ๋า... สำหรับพ่อ ศาสนามิได้สอนทฤษฎีหรือปรัชญา และวิชาการต่อพ่อ

แต่ศาสนาได้สอนตัวชีวิตและวิญญาณให้แก่พ่อ ซึ่งมันก็คงจะรวบรวมเอาสรรพทฤษฎี ปรัชญา และสรรพสิ่งเข้ามาด้วยเป็นแน่

๕

ลูกรัก... ศาสนานี้ เรามีได้มีไว้สอนคนดี แต่มีเอาไว้มุ่งสอนคนดี
เพียรพยายามจะทำดีให้เป็นผู้ดี และส่งเสริมคนดีให้ดี
ยิ่งยิ่งขึ้นไป

๖

ลูกรัก... เจ้าจงอย่าเข้าใจผิด คิดว่าพระพุทธศาสนา มีไว้สำหรับ
คนเบียดโลกหรือสำหรับผู้ที่ไม่เข้าไปอยู่ตามป่าตามเขา
เท่านั้น

๗

ลูกรัก... เจ้าจักนับถือศาสนาประเภทไหน
ศาสนาเบียดโลก ศาสนาเนื้อ ศาสนาแก่น

๘

ลูกรัก... ศาสนานี้ มิได้เริ่มต้นที่ศรัทธาอันโง่เขลา

๙

ลูกรัก... คราใดที่เจ้ารู้สึกตัวว่า เจ้าอยู่ในพระพุทธศาสนา
ครานั้น เจ้าคือคนของพระศาสนา
คราใดที่เจ้าเป็นคนของพระศาสนา
ครานั้น เจ้าก็ต้องทำงานให้กับพระศาสนา
คราใดที่เจ้าทำงานให้กับพระศาสนา
ครานั้น เจ้าก็ต้องทำความเจริญให้กับพระศาสนา
คราใดที่เจ้าทำความเจริญให้กับพระศาสนา
ครานั้น เจ้าจงรู้ไว้เถิดว่า เจ้ากำลังทำความเจริญ
ให้กับจักรวาล และตัวเจ้าเอง

๑๐

ลูกรัก... การค้นหาตัวเอง เป็นกิจเบื้องต้นของศาสนธรรม
นี้ และพระบริสุทธิธรรม เป็นกิจเบื้องปลาย

๑๑

ลูกรัก... ธรรมะ ๘๔,๐๐๐ พระธรรมขันธ์ สรุปลงตรงที่สอน
ให้หนึ่งให้เป็น ยืนให้เป็นที่ กินให้เป็นที่ เดินให้เป็นที่
นอนให้เป็นที่

สุดท้าย ตายให้เป็นที่

๑๒

ลูกรัก... ไม่ว่าจะเป็นคนในศาสนาใด มีใครเป็นศาสดา ทุกคน
อยู่ในสภาพเดียวกันคือ ต่างยืนอยู่บนขอบกระทะเล และมี
สิทธิ์ที่จะตกลงไปในกระทะเลได้เท่าเทียมกัน

๑๓

ลูกรัก... หัวใจสำคัญของพระศาสนา (อริยสังคายนยิ่งใหญ่)
เป็นปรัชญาชั้นสูงที่พรหม และเทวดาทิ้งหลายน ไม่
สามารถเสกสรรปั้นแต่ง เอาจมาปรุงอบรมกันได้

๑. ไม่ทำชั่ว รวมทั้งอบายมุข ๖ เหตุแห่งเครื่อง
ฉิบหาย

๒. ทำดี ดียังใจก็ได้ ที่ตัวเองไม่ฉิบหาย ใครไม่
เดือดร้อน ทำดีอย่าอยากดี เพราะนั้นไม่ใช่ดี แต่ต้อง
เป็นดี ที่ออกจากใจอริ เป็นดีที่เกิดขึ้นภายในใจ
เป็นความฉลาด (ถ้าใจก็จะไม่รู้ว่าจะทำอะไรถึงดีที่สุด)

๓. ทำใจให้ผ่องใส อย่านำอารมณ์ถูกคนชกกระทกไป
เป็นทาส

๑๔

ลูกรัก... ถ้าเจ้าจักถามพ่อว่า ศาสนา คืออะไร
พ่อคงจะไม่มีคำอธิบายอื่นอื่นนอกจากคำว่า รู้จักวาง

๑๕

ลูกรัก... **มนุษย์สมบัติ** นั้นหมายถึง สิ่งที่มีเพิ่มเต็ม และเต็มพร้อมไปด้วยประโยชน์ อย่างที่มนุษย์ธรรมดาจะพึงได้, ด้วยการเอาเหิงือโคลงเข้าแลกมันมา, จนเกิดความผาสุกในปัจจุบันและเดี๋ยวนี้

สวรรค์สมบัติ นั้นหมายถึง ความเพิ่มพูนเพิ่มเต็มเต็มพร้อมไปด้วยคุณธรรม จริยธรรม ศีลธรรม มีความสะอาดทั่วกล้วบาป รวมทั้งสติปัญญาในการดำรงชีวิต อย่างชนิดไม่เป็นพิษเป็นภัยต่อใคร โดยทำเดี๋ยวนี้ได้ผลเดี๋ยวนี้ เราจะมีแต่ไมตรี และความยินดีต่อคนทั้งหลาย โดยมีต่อองรอกให้ตายก่อน

นิพพานสมบัติ นั้นหมายถึง ความเต็มพร้อมสมบูรณ์ในความดับสรรพพิษทั้งปวง ที่จะทำให้เกิดความยึดถือปรุ่งแต่ง เต็มแต่มี แยกแยะ จนแกะไม่ออกจาก เกิด แก่ เจ็บ ตาย จนสรรพสิ่งมีมากล้ำกราย จนสุดท้ายก็สงบดับ และเย็น

สมบัติทั้ง ๓ นี้ ถ้าลูกทำได้เดี๋ยวนี้ ได้ผลตรงนี้และในปัจจุบัน ไม่ต้องรอไว้ให้ถึงชาติหน้า ลูกจึงได้ชื่อว่าผู้ได้รับประโยชน์จากพระพุทธศาสนา

๑๖

ลูกรัก... **ระวัง** อย่างทำตัวเป็นชาวต่างประเทศ หรือแขก แปลกหน้ากับพระพุทธศาสนา

พระอวโลกิเตศวร มหาโพธิสัตว์

บทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ภาคที่ ๒

“เจ้าสัตว์”

๑/๑๗

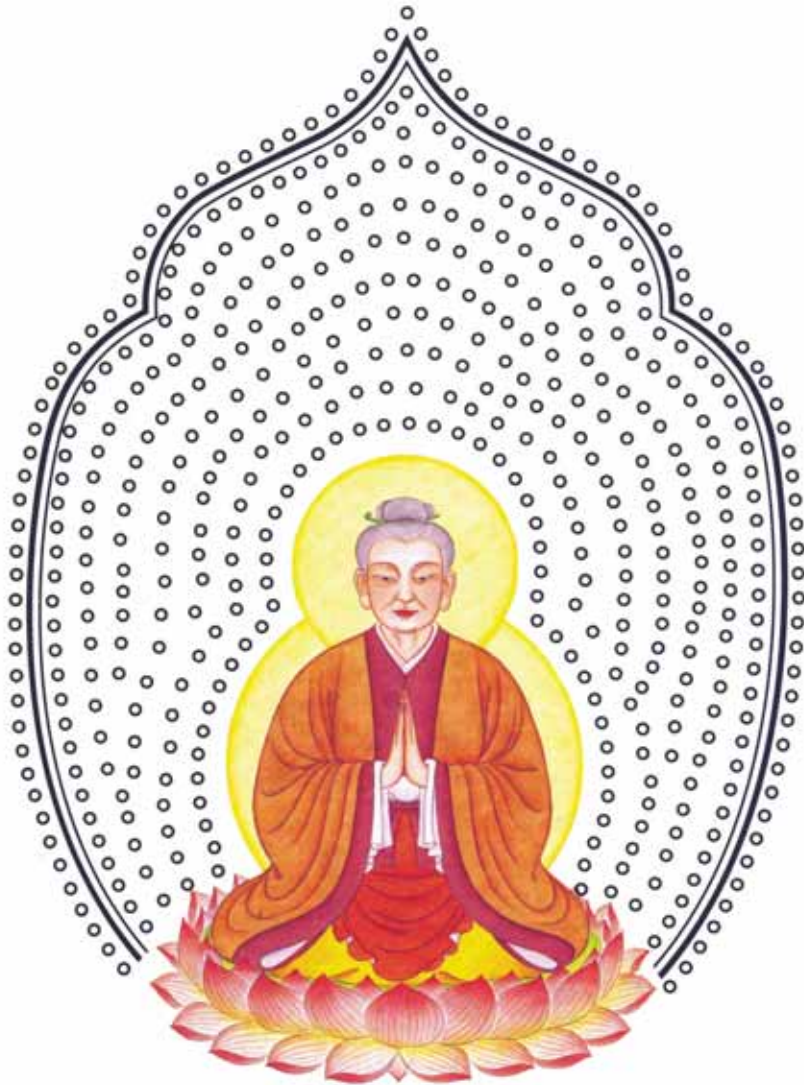
ลูกรัก... การที่เจ้าเข้าไปในวัด พ่อว่าเจ้าคงไม่เงิพอที่สักไป
เก็บความเลวระยำ อับริยั ความไม่ดี ของใครต่อใครเค้า
เอามาใส่ตัวใส่ใจของตนเองทรอกนะ และถ้าเจ้าอยาก
จะรู้ว่าโบราณเขาพาลูก สูงหลานไปวัดกันทำไม พ่อก็จะ
บอกให้เจ้าฟังว่า โบราณเค้าพากันเข้าวัดนั้น

ประการแรก เขาเข้าวัดเพื่อไปเลือกเก็บความดีของ
พระ ของวัดและของผู้ที่ไปวัดด้วยกัน

ประการที่สอง เขาพากันไปวัดก็เพื่อจักฝึกหัด ดัดกาย
วาจาใจของตน ให้เป็นผู้อ่อน ครอบแก่
การงานและสังคม

ประการที่สาม เขาเข้าวัดก็เพื่อจะได้มีโอภาสวัดกาย
วาจาใจของตน

ที่ว่าวัดกาย นั้นก็คือ เขาจะดูว่ากายของตนเองกับกาย
ของชาววัด มีอะไรแตกต่างกัน และเมื่อเค้าเห็นความ
แตกต่างแล้ว เขาก็พร้อมที่จะยอมรับฝึกหัด ดัดกาย
ให้เข้ากับกฎเกณฑ์ ระเบียบปฏิบัติของจารีตประเพณี
อันมีอยู่ในวัดนั้นนั้น

ที่ว่าวัดวาจาก็คือ เขาจะดูว่าวาจาท่านวัดเขากล่าว กับวาจาท่านกล่าว มีอะไรแตกต่างกัน และมีข้อดีข้อเสียอย่างไร เมื่อเห็นถึงความแตกต่าง คนโบราณเค้าจะปรับปรุงวาจาของตนเองและสอนลูกสอนหลานให้เลือกกล่าววาจาที่นำมาซึ่งความถูกต้องสุจริต ไม่เสแสร้งแก่งกล่าววาจาที่พร้อมไปด้วยมายาสาโยธย ไม่ทำให้ใครเดือดร้อนด้วยวาจาของตน ไม่กล่าววาจาเพื่อเลื้อไร้สาระ ไม่ให้มีวาจาหยาบคายกระด้าง ไม่มีวาจาที่นำมาซึ่งความคลางแคลงระแวงสงสัย คนโบราณมักสอนลูกหลาน ให้กล่าวแต่วาจาที่ถูกต้องเป็นความจริง

ข้อที่ว่าวัดใจนั้น โบราณเขาเชื่อกันว่าผู้ที่อยู่ในสังคมของวัดส่วนมากมักจะเป็นบัณฑิต เป็นปราชญ์ มีคุณธรรม ความรู้ดีรู้แจ้ง เป็นความรู้ที่บริสุทธิ์เป็นความรู้ที่เยือกเย็น เป็นความรู้ที่ปลอดภย เป็นความรู้ที่ทำให้ผู้ได้รับประโยชน์ เป็นแก่นสารของชีวิตได้อย่างแท้จริง

ผู้ที่อยู่ในสังคมของวัดในสมัยโบราณ มักจะทำตัวเป็นกระเจกเงาใส คอยส่องให้ผู้ที่เข้าวัดได้เห็นโทษเห็นภัยของการกระทำ คำที่พูด สูตรที่คิด อันไร้สาระทั้งปวง ได้อย่างถูกต้อง ตรงต่อความเป็นจริง ทั้งยังมีความสุจริต ยุติธรรม ต่อการช้กันนั้นด้วย เช่นนี้ผู้ที่เข้าไปสู่วัด ก็มักจะได้มีโอกาสวัดดูความคิด จิตใจของตน

จากการช้คำถ้อยคำของท่านผู้ที่อยู่ในวัดนั้น และถ้าปรารถนาที่จักเปลี่ยนแปลงแก้ไข ความรู้ลึกรู้ลึกคิด จิตใจให้รู้ถูกรู้ผิด ผู้ที่เข้าวัดสมัยนั้นก็พร้อมที่จะน้อมรับคำสั่งสอนสั่ง ด้วยความคิดจิตใจที่ยอมศิโรราบ ยอมรับโดยความบริสุทธิ์ใจ

ฉะนั้น การพาลูกจูงหลาน เข้าไปวัดของคนโบราณ จึงเต็มเปี่ยมไปด้วย สาระประโยชน์ อันพึงได้ของชีวิตแห่งตน เพราะนอกจากจะได้เลือกเก็บเอาความดีบริสุทธิ์ ของสรรพสิ่งต่างๆ ที่รวมอยู่ในคำว่า "วัด" แล้วเขายังมีโอกาสที่จะเรียนรู้อะไรเปรียบเทียบกับ ความถูกต้องกับความผิด ความดีกับความชั่ว ทั้งยังมีโอกาสได้รับการช้คำการที่กระทำ คำที่พูด สูตรที่คิด ให้ไปสู่วิถีทางแห่งความถูกต้องตรงแนว บริสุทธิ์ ยุติธรรมได้อย่างดีทีเดียวแหละ

ครั้นเมื่อพวกเขาพาลูกจูงหลานออกจากวัด พวกเขาจะเดินออกมาด้วยความอิม เต็มภาคภูมิใจยินดี กลับมาสู่บ้านสู่เรือนที่ทำงาน ทำองนา ไร่สวน ด้วยความพร้อมที่จะต่อสู้ ย้มีรับสถานการณ์ต่างๆ ในชีวิต ได้อย่างเป็นผู้แก่กล้า อดภัย เบิกบาน เช่นนี้ตะหากหละที่เขาเรียกว่าวิถีของผู้มีบุญ

นอกจากนี้ คนโบราณยังมีความเชื่อว่า วัดเป็นศูนย์รวมแห่งวิชาการ เป็นโรงเรียนแห่งการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม จากไร้สาระไปสู่ความเป็นสาระ ทั้งยังเชื่อว่า เป็นที่เกิดและรวมแห่งพฤติกรรม ที่เป็นบุญ เป็นกุศล เป็นคลังในการสะสมความดี เป็นเสมือนคลังที่เก็บสะสมโภคทรัพย์เอาไว้ชาติหน้า ภพหน้า

๒/๑๘

ลูกรัก... คนอื่นมาวัด เพราะอาจจะศรัทธาในตัวหลวงปู่ แต่หลวงปู่คิดว่า เมื่อไม่มีหลวงปู่และบุคคลก็ไม่มีใครเข้าวัด เพราะเช่นนี้เจ้าจะต้องทำให้เขาศรัทธาในวัดและพระให้ได้

๓/๑๘

ลูกรัก... ผู้ที่มาอยู่ที่นี้ ถึงแม้จักช่วยเหลือจัดทำสรรพกิจน้อยใหญ่ ให้เป็นประโยชน์ด้วยความเอื้ออาทรมากมาย อย่างไรก็ตาม ต้องถือว่านั่นเป็นหนึ่งในหลายร้อยวิถีทางที่จะเข้าถึงธรรมชาติแท้แห่งชีวิต ถ้าต้องการให้เป็นวิถีทางที่สมบูรณ์ที่สุด นี่แหละใช่เลย

๔/๒๐

ลูกรัก... วัดที่ดีในอุดมคติของพ่อคือ เข้ามาก็เย็นใจ, อยู่อาศัยก็สุขใจ, ออกไปแล้วก็สบายใจ, นี่แหละวัดที่พ่อต้องการละ

๕/๓๑

ลูกรัก... ผู้ที่มาอยู่ที่นี้ ถึงแม้จะช่วยเหลือจัดทำสรรพกิจ
น้อยใหญ่ให้เป็นประโยชน์ด้วยความเอื้ออาทรมากมาย
อย่างไรก็ตาม ในขณะที่เดียวกันท่านต้องไม่ลืม ที่จะส่ง
ความรู้ลึกลึกลึก ลงไปในกาย เพื่อจะมุ่งหวังค้นหา
ธรรมชาติแห่งชีวิต และปฏิบัติให้สอดคล้องกับ
ธรรมชาติแห่งชีวิตนั้นนั้น นี่คือจุดมุ่งหมายของที่นี่และ
ศุภานัน

๖/๓๒

ลูกรัก... น้ำเพียงหยดเดียว จะมีค่ามากสำหรับสิ่งมีชีวิต
ในทะเลทราย ทำไมพวกเราจึงบำบูญเฉพาะในวัด ทำไม
ไม่หันไปทำบุญ กับคนที่ต้องการน้ำ เหมือนคนที่อยู่ใน
ทะเลทรายบ้าง

บทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ภาคที่ ๓

“นัยบวร - ภิกษุ - พระ”

นอน นอน ฝัน ฝันไป

๑/๒๓

ลูกรัก... ท่านปู่ของเจ้าสอนพ่อว่า ภิกษุบริษัทสาวกของเรา เป็นนายของกาม เป็นผู้ใช้กาม เป็นผู้บรรเทา กาม เป็นผู้ผลักออกจากรกาม เป็นผู้ละกาม เป็นผู้หมดกาม

๒/๒๔

ลูกรัก... พื้นฐานของนักบวช ต้องได้มาจากการใช้สมมุติ เป็น อนัตตา เป็นสุญญโย

อุปาทะ	เกิดขึ้น
ฐิติ	ตั้งอยู่
ภังคะ	ดับไป

สิ่งทั้งหลายทั้งปวงนี้ นักบวชที่จริงจังต้องเข้าใจให้ กระจ่างแท้

๓/๒๕

ลูกรัก... ขั้วชีวิตนักบวช ท่านทั้งหลาย ลงอย่าทำตนเป็น
ภิกษุโรคเรื้อน แล้วขายยาแก้เก๊สั่นเลย บวชมาไม่กี่วันก็
รู้จักตัดสินอะไรผิดอะไรถูกซะแล้ว เวรกรรม-เวรกรรม

๔/๒๖

ลูกรัก... เมื่อไม่รู้จักตนเอง ทุกสรรพสิ่งย่อมเกิดขึ้น เมื่อใด
รู้จักตนเอง ทุกสรรพสิ่งย่อมไม่มี ความศรัทธามีใช่ความ
จริง แต่ความจริงมันเป็นสิ่งที่สิ่งอยู่ในศรัทธา

๕/๒๗

ลูกรัก... เจ้าจงอย่าเข้าใจว่าพระอรหันต์ และนิพพานเป็นสิ่งที่
สูงจนเอื้อมไม่ถึง

แต่ถ้าเผชิญเจ้าเข้าถึงมันแล้ว พอคิดว่าเจ้าคง
มีต้องการคำอธิบายใดใดเป็นแน่

๖/๒๘

ลูกรัก... พ่อไม่รู้ว่ ลูกจักเป็นเช่นนี้หรือเปล่า คนเดี๋ยวนี้เขา
ถือกันว่า พระจะดี ต้องอยู่ที่วัด

ถ้าวัดดีไม่ดี แสดงว่า พระไม่ดี
ถ้าวัดดีพียง แสดงว่า พระดีไม่ดี

๗/๒๙

ลูกรัก... หมั่นถามตัวเองว่า ก่อนบวชเป็นอะไร ขณะบวชทำ
อะไร บวชแล้วได้อะไร บวชต่อไปจะเสียอะไร

๘/๓๐

ลูกรัก... นักบวช ภิกษุ สมณะ สามารถทำผิดได้ทั้งนั้น แต่ถ้า
เป็นพระแล้ว ผิดไม่ได้

๙/๓๑

ลูก้า... การงานที่เต็มไปด้วยความเสียสละ ยังประโยชน์
เหล่านี้คือ คีล

การพูดจา เป็นคำพูดที่สามารถทำลายโทษและสร้าง
สาระเหล่านี้คือคีล สมบัติคือเวลาพบกับปัญหาหรือ
เรื่องราวต่างๆ สามารถควบคุมตัวเอง ไม่ให้วิตกกังวล
หรือไม่แก้ปัญห ด้วยอารมณ์

สติปัญญา คือความมีชัยชนะ ต่อความโง่ หลงผิด
ทั้งหมดนี้คือ คุณสมบัติของพระ

๑๐/๓๒

ลูก้า... คนพาล คือคนที่ไม่รู้สังขธรรมความเป็นจริงของโลก
ไม่รู้กฎเกณฑ์กติกาของโลก

บัณฑิต คือใครก็ได้ที่ทำให้เรารู้ได้ว่า การมีชีวิตแท้แท้
คืออะไร และสามารถทำลายความอับปรียให้เราได้

๑๑/๓๓

- ลูก้า... ๑. คนมาเผาพระพุทธรูป ตัดเศียรพระ ไม่น่ารู้สักอะไร
- ๒. แต่พระสงฆ์ทำอปริยัญไร น่ารู้สักอะไร
- ๓. คนมาเผาพระไตรปิฎก เผาวัด ไม่น่ารู้สักอะไร
- ๔. แต่พุทธศาสนิกชน อุบาสก อุบาสิกาละเว้นหน้าที่
ข้อวัตรปฏิบัติ น่ารู้สักอะไร

๑๒/๓๔

ลูก้า... เวลาที่ท่านประพาศขอบ ชื่อว่า ฤกษ์ดี มงคลดี ราศีดี
สว่างดี รุ่งเรืองดี วันดีและเวลาดี

๑๓/๓๕

วิถีชีวิตของผู้ฝึกหัด

- ๑. เจริญภาวนาเข้ามิด เพื่อจัดระเบียบ ของกายและจิต
- ๒. ดับเอาหารเพื่อยังอัตภาพ
- ๓. โปรดลัตต์วิด้วยจิต ของผู้ฝึกหัด
- ๔. เก็บปัดกวาดกุฎิ หอกรรมฐาน ศาสนา ลานวัด
- ๕. พัฒนาจิตที่หลับไหล ให้รู้ตัวและตื่น
- ๖. ทำเรื่องส่วนตัว แล้วฉันเพล พลับเสด็จจากกรร
จัดสวนเกษจรแล้วสร้างน้ำ พัฒนาจิต อ่านหนังสือ
- ๗. สร้างน้ำ ทำวัตรเย็น ฟังธรรม อ่านหนังสือ พักผ่อน
ทำด้วยกายและใจ

๑๔/๓๖

ลูกรัก...

ความรู้อีกของพ่อ ที่มีต่อสรรพสิ่งตั้งนี้
ปลา ต้องรักน้ำ
นก ต้องรักฟ้า
พยัคฆาและราชสีห์ ต้องรักป่าและขุนเขา
นักบวชและสมณะดีดี ต้องพลีชีวิเพื่อรักษาความ
สงบสันติ

๑๕/๓๗

ลูกรัก...

ท่านปู่ของเจ้าสอนพ่อว่า บุคคลผู้เจริญเมตตาจิต
เพียงแค่ว่าเวลาตื่นมือเดียว มีผลและความเจริญอัน
วิเศษเทียบเท่าผู้ทรงญาณ

นับประสาอะไร กับผู้เจริญเมตตาจิตอยู่เป็นนิจ และ
การกระทำการอนุเคราะห์ช่วยเหลือ สัตว์อื่น ด้วยเมตตา

๑๖/๓๘

ลูกรัก...

เจ้าจงจำไว้ว่า การประพฤติตนให้อยู่ในพรหมจรรย์นี้
มิใช่มีลาภ ชื่อเสียง เกียรติยศ เป็นอานิสงส์
มิใช่มีความสมบรูณ์ด้วยศีล เป็นอานิสงส์
มิใช่มีฤทธิ์อำนาจ เป็นอานิสงส์
มิใช่มีสมาธิ เป็นอานิสงส์
มิใช่มีความสมบรูณ์ด้วยปัญญา เป็นอานิสงส์
มิใช่มีปัญญาญาณ เป็นอานิสงส์
แต่มีความหลุดพ้น อิสระ เป็นอานิสงส์

๑๗/๓๙

ลูกรัก... ปู่ของเจ้าสั่งพ่อไว้แบบนี้ว่า เจ้าจักต้องพิจารณาทุก
เวลาว่า บัดนี้ เจ้าเป็นสมณะ

แล้ว อากาการกิริยาใดใดที่เป็นวิสัยของคฤหัสถ์ เจ้าจัก
ทำอากาการนั้นนั้นไม่ได้

การเลี้ยงชีวิตของเจ้าต้องอาศัยผู้อื่น เจ้าต้องทำตน
ให้เป็นคนเลี้ยงง่าย

เจ้าสามารถยุติเตียนตนเองได้หรือไม่ ถ้าไม่ได้ ควรให้
ครูผู้ใจอารีเตือนเจ้าได้

วันคืนผ่านไปทุกขณะ เจ้าให้ประโยชน์แก่ตนและคน
อื่นอื่นได้มากน้อยแค่ไหน แลเจ้าจักปลดปล่อย จิต
วิญญานให้เป็นอิสระได้หรือไม่

๑๘/๔๐

ลูกรัก... ทุกวันนี้ มีแต่คนพรั้งที่จะสอนแต่คนอื่น จะมีสักกี่คน
ที่คอยหมั่นสอนและพัฒนาตัวเอง

๑๙/๔๑

ลูกรัก... ปราชญ์และบัณฑิตที่แท้จริงต้องสะอาดทั้งต่อหน้า
และลับหลัง

ปราชญ์และบัณฑิต ย่อมมีพื้นฐานจากการเป็นนักฟังที่ดี

๒๐/๔๒

ลูกรัก... ลักษณะของผู้รู้ แบบพุทธะ เรามองเขาไม่ออกหรอก

๒๑/๔๓

ตำราดูอรหันต์

- ๑. บริโภคกาม แล้วตกเป็นทาสของกามหรือไม่
- ๒. หน้าที่การงาน ทำแล้วดูสะอาดเป็นประโยชน์ ปราศจากโทษหรือไม่
- ๓. ตบะ คืออำนาจหรือพลังในการทนต่อการบีบคั้นต่างๆ และมีน้ำใจให้อภัยต่อทุกสิ่งได้มากน้อยแค่ไหน
- ๔. สติปัญญา ลังเกตจากคำพูดหรือการเจรจาว่า พูดแล้วผู้ฟังฉลาดขึ้นหรือไม่

๒๒/๔๔

ลูกรัก... สำหรับผู้มีได้มีธรรมะเป็นเครื่องอยู่ เขามักจะเป็น อยู่โดยอิงอาศัย ความเจริญรรมย์ เพลิดเพลินกับสิ่งที่ได้มา จากการดู การละเล่น ขับร้อง เล่นเพลง ฟังวิทยุ ดูโทรทัศน์ เล่นของเล่นต่างๆ และค้นหาวิธีที่ทำให้ ตนเองเพลิดเพลินไปวันวัน

๒๓/๔๕

ลูกรัก... ผู้ประพาศิพรหมจรรย์อันบริสุทธิ์ บริบูรณ์ ทั้งเบื้องตน ท่ามกลาง และที่สุด พร้อมทั้งเป็นผลบ้าง ไม่เป็นผลบ้าง ไม่มากก็น้อย ย่อมเป็นผู้รู้จักประมาณในการเป็นผู้รับ

๒๔/๔๖

ลูกรัก... คนที่ควรบูชา ๑. บิดามารดา ๒. พระมหากษัตริย์ ๓. พระพุทธเจ้า สาวกและผู้สืบทอดศาสนา และที่สำคัญ คือบูชาพระธรรมที่อยู่ในหัวใจเรา หากเพชรในตัวเราให้เจอ จะได้ไม่ต้องไปค้นหาที่ไหนอีก

๒๕/๔๗

ลูกรัก... อย่บ่ปล่อยให้ดินพอกหางหมูแม้แต่นิดเดียว วันข้างหน้าจะกลายเป็นภูเขา ความเลวของตนถ้าไม่รีบกำจัดให้เฉียบขาด วันข้างหน้าก็จะกลายเป็นความชั่ว

๒๖/๔๘

ลูกรัก... วิธีแห่งพุทธะ ไม่ใช่ให้เราเปลี่ยนทุกข์ แต่ให้เราแก้ทุกข์ วิธีคือ หยุดการตามติดอารมณ์ที่ผ่านไป แล้วอย่าให้กลับมาสู่ตัวเรา

๒๗/๔๘

ลูกรัก... ใครใคร่ก็พูดได้ แต่ใครใคร่ก็ไม่ค่อยได้

๒๘/๕๐

ลูกรัก... รู้จริง ทำจริง จึงเห็นผลจริง

๒๙/๕๑

ลูกรัก... คนเรียนไม่ใช่คนรู้ คนรู้ก็ไม่ใช่ได้มาจากการเรียน แต่ได้มาจากการฝึกหัด ปฏิบัติตน รู้จำถึงทำได้อาจมีโทษ รู้จำทำไม่ได้ไม่มีประโยชน์ รู้จริงไม่ต้องจำ ทำได้มีประโยชน์ รู้จริงถึงทำไม่ได้ก็ไม่มีโทษ

๓๐/๕๒

ลูกรัก... ความยากลำบาก ทำให้คนอยากฉลาด

๓๑/๕๓

ลูกรัก... นักปฏิบัติจะต้องเรียนรู้ได้ทุกสถานที่ โดยไม่มีความรู้สึกว่ามันนั้นเหมาะสำหรับเรา หรือมันไม่เหมาะสำหรับเรา พระคือผู้ทำลายความเป็นทางลัดของประชากรชาติ และสัตว์โลก

๓๒/๕๔

ลูกรัก... เจ้าจงรู้เถิดว่า การเข้าถึงและทำความเข้าใจกับตัวเจ้า
ล้วนล้วน นั้นแหละคือ พื้นฐานของการศึกษาวิชาธรรมชาติ

๓๓/๕๕

ลูกรัก... เจ้าจงอย่าเรียนเพียงแค่สะกดอารมณ์ และสยบ
พฤติกรรม เพราะนั่นไม่ใช่การกระทำของผู้ชาญฉลาดเลย

๓๔/๕๖

ลูกรัก... ความรู้ เรียบกว่าวิชา วิชา แปลว่า แสงสว่าง แสงสว่าง
มีคุณสมบัติในการกำจัดความมืดบอด
ฉะนั้น วิชาใดใด ที่เจ้าเรียน แล้วยังมีมืดบอดอยู่
นั่นไม่ใช่ วิชา ควรจะเรียกว่าสัญญาต่างหาก

๓๕/๕๗

ลูกรัก... รู้จากใจ นั้นมันได้มาจากการกระทำ มิได้มาจากการ
ทรงจำ คนที่รู้จากสมอง และความทรงจำ ถ้าไม่กระทำ
ก็ไม่ซึมซาบใจ

๓๖/๕๘

ลูกรัก... รู้จริง ไม่ต้องจำทำได้ มีประโยชน์
รู้ไม่จริง ถึงจำ ทำไม่ได้ มีแต่โทษ

๓๗/๕๙

ลูกรัก... ขอได้โปรด อย่าใช้สมอง ความรู้ลึกลับคิด
ความคาดเดา ความเคยชิน
เป็นเครื่องบงบอกถึงความถูกต้องของสามัญสัตว์

๓๘/๖๐

ลูกรัก... ถึงเจ้าจักเพียรพยายาม บอก หลลก คนอื่นอื่น ว่า
เจ้ามีดี เต็ม ดังอย่างนั้นอย่างนี้

เจ้าคงจะไม่หน้าด้านพอที่จะหลลกตัวเอง หลลกนะ

๓๘/๖๑

ลูกรัก... หัวใจสำคัญของคนักพัฒนา จงทำทุกอย่างให้รวดเร็ว
เร่งรีบ รวดเร็วและต้องรีบร้อยด้วย

๔๐/๖๒

ลูกรัก... ผู้ประพฤติปฏิบัติดี ด้วยความหวาดระแวง นั้นควร
จะเรียกว่าผู้กำลังเรียนดี

ผู้ประพฤติปฏิบัติดี ด้วยการขอ และรอให้ผู้อื่น
บอก นั้นแสดงว่าเจ้ากำลังจะเริ่มทำอะไรดี

ผู้ที่มีความละเอียดถี่ถ้วน ถ้วนมูลบารมี ที่จักเกิดการ
กระทำ คำที่พูด สูตรที่คิด และรู้จักผิดชอบชั่วดี นั้น
แหละผู้เจริญในศีล

๔๑/๖๓

ลูกรัก... ศีล คือ การทำกายและวาจาให้รีบร้อย เปรียบได้
แค่เปลือกไม้

๔๒/๖๔

ลูกรัก... ถ้าใจสะอาด ใจดี ใจปกติ ใจถูกต้อง ใจรู้อะไรที่
เป็นจริงของโลก ศีลก็ข้อก็รักษาได้

๔๓๗๕

ลูกรัก... รักษาใจได้อย่างเดียว ศิลก็ข้อก็รักษาได้ ศิลมีแค่ไม่กี่ ร้อยข้อ แต่เพราะใจนั้น กว้างขวางยิ่งกว่าจักรวาล จึง รักษาได้ยากยิ่ง

๔๔๗๖

ลูกรัก... การที่เจ้าเข้ามาสู่ป่าและมองเห็นต้นไม้ใหญ่ที่โตด เต็นสูงตระหง่าน แผ่กิ่งก้านสาขา ให้ความร่มเย็นต่อ สรรพสัตว์ทั้งหลาย และบังเอิญเจ้าเข้าไปอาศัยร่มเงา ของมัน แลผมยังได้กลิ่นดอกที่หอมหวานชวนชื่นใจ

แต่มันมิใช่ดอกของต้นไม้ใหญ่นั้น มันกลับเป็นดอก ของต้นกาฝาก ที่แผ่ดูดกินน้ำเลี้ยงของต้นไม้ใหญ่ และ เอะไปผลิตดอกออกใบให้แก่ตนเอง

ถ้าเจ้าจะถามต้นไม้ใหญ่นั้น ว่าพอใจหรือชอบใจ หรือไม่ ที่มีกาฝากเช่นนี้ ถ้ามันพูดได้ มันก็จะตอบว่า ข้ามิได้พึงพอใจกับการมีกาฝากเช่นนี้

ก็เพราะเจ้าพวกกาฝากพวกนี้แหละ ที่มันชอบดูดกิน น้ำเลี้ยงในตัวของตัวเอง จนทำให้ข้าต้องตายเร็วขึ้นถ้ามันดูด น้ำเลี้ยงของข้าแล้วมันจะไปช่วยทำประโยชน์คือ ผลิตดอก ออกใบ ที่เป็นของข้าแทน ข้าก็คงไม่ตายเร็วอย่างนั้น หรือก ก็นี้เราสามารถดูกันว่า ที่ต้นไม้ใหญ่พุดนั้นมัน หมายถึงอะไร ในขณะที่เราพากันเผลอมาเปรียบกับศาสนา อยู่นี้

ต้นไม้ใหญ่ คือ ศาสนา

กิ่งก้านสาขา คือ ศิล สมาธิ ปัญญา

ร่มเงา ร่มเย็น คือ ผลของศีล สมาธิ ปัญญา

น้ำเลี้ยง คือ ลาภ ลักการะ ชื่อเสียง เกียรติภูมิ ศรัทธา

กาฝาก คือ ผู้ที่บวชเข้ามาอย่างไม่จริงจัง แต่อาศัย การกล่าวอ้างถึงผลของศีล สมาธิ ปัญญา ทำให้ได้มาซึ่ง ดอกและกลิ่น

รวมความแล้ว นักบวชที่บวชอย่างไม่จริงจัง ล้วนแต่ จะมาทำลายศาสนาให้ตายเร็วขึ้น

๕๕/๑๗

ลูกรัก... พระพุทธเจ้า สัมผัสที่พระองค์ยังเป็นพระราชโอรส เป็นพระราชกุมารออกบวชใหม่ใหม่ พระองค์ก็เชื่อว่า ฌาณสมาบัติมีจริง แต่พระองค์ก็ยังไม่เชื่อสมบุรณ์แบบ ต้องเอาตัวเองเข้าไปพิสูจน์เสียก่อน แล้วก็มีคำเล่าลือ มาว่าอรหันต์องค์นั้นสำนักนั้นเกิดขึ้น อรหันต์ที่สำนักนี้ เกิดขึ้น พระองค์ก็ต้องเข้าไปพิสูจน์ ว่าเป็นอรหันต์จริง จริงหรือเปล่า โดยการเอาตัวเองไปทดลอง การทดลอง ของพระองค์ ก็ไม่ทดลองอย่างชนิดที่ว่า เชื่อมันทุกชนิด ทดลองอย่างเอาใจแบ่งเป็น ๓ ภาค

- ภาคหนึ่ง แบ่งให้ผู้เป็นเจ้าของสำนัก
- ภาคหนึ่ง แบ่งไว้สำหรับผลของการกระทำ
- ภาคหนึ่ง แบ่งไว้สำหรับเป็นกลางกลาง สำหรับตัดสินทั้งสองข้าง

เมื่อถึงเวลา พระองค์ก็ทรงลงมือทดลอง สุดท้าย พระองค์ก็ทรงรู้ว่าทุกสำนักไม่มีอรหันต์เลย นี่คือวิธีการ ของพระพุทธเจ้า

๕๖/๑๘

ลูกรัก... จงรีอขยะเก๋า ไม่เพิ่มขยะใหม่ ทำของดีที่มีอยู่แล้วให้ ผ่องใส
ทั้งหมดนี้ คือ หน้าที่สำคัญในพระศาสนา

๕๗/๑๘

ลูกรัก... เจ้าเคยชมพระจันทร์ในกระจกเงาบ้างไหม
เจ้าเคยเด็ดดอกไม้ออกอากาศบ้างหรือเปล่า
ถ้าเคย เจ้าก็จ้กรู้ว่า พระศาสดาทรงสอนอะไรแก่เจ้า

๕๘/๑๙

ลูกรัก... การที่เราทำอะไรเพื่อผู้อื่น มันเป็นความวิเศษสุด ที่คนทั้งหลายยากที่จะทำมันได้ ทำมันถึง

๔๙/๗๑

ลูกรัก... เราปลูกต้นไม้หนึ่งต้น ด้วยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อ
สรรพสัตว์ นั่นก็ถือว่าเป็นสูตรสำเร็จของการเรียนรู้
ฝึกหรือคุณธรรม ในหัวข้อว่าความเพียรพยายาม
ความอดทน และความเมตตาการุณภาพต่อสรรพสัตว์
เจ้าก็จะรู้ว่า คุณธรรมของเจ้ามันเบ่งบาน ผลิดอกออก
ผลแล้วหุละ

๕๐/๗๒

ลูกรัก... สัจธรรมของผู้อยากดี แรกๆ ก็รักษาอุตมการณ์
อยู่มาไม่นาน ก็เป็นอุตมเกิน จากอุตมเกินก็เป็นอุตมกด
ทำไปทำมาก็เป็นอุตมหุด และแล้วก็ต้องปลดจาก
อุตมการณ์นั้นนั้นในที่ที่สุด

๕๑/๗๓

ลูกรัก... บางครั้งตัวเองสักปรก แต่อยากให้คนอื่นมาดูความ
สะอาดของตนทั้งทั้งที่ไม่มีสาระอะไรให้เขาดู นี่แหละที่
เขาเรียกว่าคน

๕๒/๗๔

ลูกรัก... ทุกคนบวชเข้ามาต่างก็อยากดีทั้งนั้น
พรรษาแรกแรกก็ไม่คิดอะไร

พรรษาสองซักเริ่มมองว่าอนาคตเราจะเป็นอะไร
เป็นหลวงพี่ หลวงน้า หลวงอา หลวงตา เป็นพระครู
เป็นเจ้าของ เป็นสมเด็จ เป็นมหา เป็นบัณฑิต แล้วก็
หันมาเป็นอรหันต์ เป็นเกจิ

ทำไม่ไม่คิดจะเป็นตัวของตัวเอง ที่ไม่ต้องอาศัยใคร

๕๓/๗๕

ลูกรัก... คงอยากทำดีเพียงเพื่อให้คนอื่นเขาชม
คงทำดีเพื่อให้ตนเองได้ดี คนดีไม่ต้องง้อทาสี
ระฆังดีไม่ต้องง้อตีก็ดัง
คนไม่ดีตียังใจก็พัง
คนดีไม่ต้องง้อโฆษณาเดี๋ยวก็ดัง
ดังในหัวใจของตนเอง

๕๔/๗๖

ลูกรัก... คนดีไม่ต้องง้อมีชื่อ คนมีชื่อไม่ใช่คนดีก็ได้

๕๕/๗๗

ลูกรัก... บารมี แปลว่าเต็ม คือ อิ่มทุกอย่าง
คนมีบารมี คือ คนที่มีจิตคิดจะให้ตลอดเวลา

๕๖/๗๘

ลูกรัก... การทำดีด้วยหัวใจอარი ตามหน้าที่ที่มี
นั่นคือความดีที่ออกจากรักใจ

๕๗/๗๙

ลูกรัก... ทำดีเสมอๆ จนชิน กลายเป็น วัชระมชาติ หรือดีเป็นปกติ

๕๘/๘๐

ลูกรัก... การทำชั่วที่มีผลเกิดชั่ว ขึ้นอยู่กับระยะเวลาในการทำ
ขั้นตอนในการทำ วิธีการทำ เวลาในการทำ และบุคคล
ที่ทำ

๕๙/๘๑

ลูกรัก... ผลของความดี ยากที่จะหาสิ่งตอบแทนทางวัตถุสิ่งของ

๖๐/๘๒

ลูกรัก... สะพยศ ปัสตมานะ สะอิตตา คงไว้แต่ภาระและหน้าที่

๖๑/๘๓

ลูกรัก... องคุติมาตตั้งใจบวชแต่ไม่ได้ตั้งใจฆ่า
การบรรลุตรรณนั้นจึงเป็นผลของการตั้งใจทำกรรมดี

๖๒/๘๔

ลูกรัก... คนหัวอ่อน ว่านอนสอนง่าย อาจยังไม่ใช่คนดีแท้
ก็ได้ จะดีแท้ก็ต่อเมื่อต้องมี
ลักษณะนิสัยที่เป็นตัวของตัวเองด้วย เป็นผู้กล้าหาญ
มีปัญญาอันพัฒนาดีแล้ว

๖๓/๘๕

ลูกรัก... เป็นคนจริง ทำเรื่องจริง ยอมรับความจริง รู้จริงในสิ่งที่
เป็นเรื่องจริง นั้นแหละดีจริง

๖๔/๘๖

ลูกรัก... สำหรับอริยชนนั้น เขาจะไม่ตัดสินว่าอะไรถูก อะไรผิด
แต่เขาจะรู้ว่า ควรจะทำอะไรกับทั้งสองสิ่งนั้น

๖๕/๘๗

ลูกรัก... บวชมาไม่กี่วัน รู้จักตัดสินอะไรผิด อะไรถูกซะแล้ว
เวรกรรม เวรกรรม

๖๖/๘๘

ลูกรัก...

ตั้งแต่หลวงปู่อยู่ที่นี้มา

ถามว่าได้เคยทำอะไรให้ตัวเองบ้าง มีคำตอบว่าไม่เคยทำอะไรให้ตัวเอง

ถามว่าได้ทำอะไรให้กับใคร มีคำตอบว่าไม่ได้ทำอะไรให้กับใคร

และถ้าถามต่อว่าทำอะไรเพื่ออะไร ก็ต้องตอบว่า ได้ทำอะไรหลายหลายอย่างเพื่ออะไรอะไรที่อยู่ในหัวใจของใครใครได้ทุกคน

อย่างน้อยก็ได้สร้างพฤติกรรมนำเสนอให้พวกเราได้รวมเป็นหมู่เป็นกลุ่ม เพราะเรามีหัวใจดวงเดียวกันคือเป็นผู้คิดจะให้ แล้วร่วมทำกิจกรรม อันเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ต่อแผ่นดิน ต่อประเทศชาติ ศาสนา ยังผลให้ความโลภ ความอิจฉา ความตระหนี่ และอะไรอะไรที่ไม่ดีในตัวเราถูกทำลายลงไป

๖๗/๘๘

ลูกรัก...

จงอย่าเห็นแก่ตัว .... แล้วจะไม่มีตัวให้เห็น

๖๘/๘๐

ลูกรัก...

จงถือเสมือนว่า เสียงด่าว่า ตักเตือน เป็นเสมือนเสียงเพลงแห่งความสุข ปลุกตื่น

๖๙/๘๑

ลูกรัก...

ระเบียบที่นี้ เมื่อถึงเวลากิน ท่านจงกินให้อิ่ม เมื่อถึงเวลาทำ ท่านจะทำทุกอย่างให้ดี เมื่อถึงเวลาถ่ายของเสีย ท่านจงถ่ายอย่างหมดจด เมื่อถึงเวลานอน ท่านจงนอนให้เต็มที่ เมื่อถึงเวลาตื่น ท่านจงตื่นตื่นและตื่นจริงจริง

บทโคลงกึ่งแห่งพุทธอิสริยะ

ภาคที่ ๔

“พบครุ” (ครุ)

๑/๙๒

ลูกรัก... ครูที่ดี ไม่ต้องการศิษย์ ควรจะเป็นศิษย์ที่ดีต่างหากที่
ต้องการครู ควรจะมีการทดสอบกำลังใจ และความ
อดทน เพียรพยายามกันหน่อย ก่อนจะเรียนรู้

เมื่อครูที่ดีมีศิษย์แล้ว ทุกอย่างจะต้องเป็นเส้นตรง
จะคดโค้งเปรี๊ยะเปื้อนบิดเบือนไม่ได้ มันจะเป็นเหตุที่ดีดี
ให้ศิษย์ที่ดีได้ดีจริง ควรขยันี่ ทุกกรรมวิธี จนกว่า
ศิษย์จะได้ดี

ศิษย์ที่ดี ควรจะทำทุกวิถีทาง เพื่อให้ครูได้ทราบว่
เขาพร้อมทุกอย่าง และทุกวิถีทางโดยมิให้จำกัดวิธีการ
ขอเพียงวิธีนั้นนั้นมันจะทำให้เขากลับมาสู่ความเป็นเอก
บุรุษ คือการทำความรู้จักตัวตน ถึงแม้ว่าจะต้องป่น
อวัยวะทุกชิ้นของตน เพื่อค้นหาที่ตัวเองยอม

๒/๙๓

ลูกรัก... ลูกศิษย์ของหลวงปู่พุทธะอิสระ ต้องไม่มีเกียรติ
ไม่มีชื่อเสียง และต้องไม่มีศักดิ์ศรี และต้องปราบพยศ
ลดมานะ ละภริฐิ ทรงสติ ดำริเป็นสัมมา

๓/๙๔

ลูกรัก... คราวใดที่เจ้าเข้าไปสู่ที่สมาคมแห่งกลุ่มชน เจ้ามีต้อง
 ประกาศโคตร ชี้อาจารย์ และสถานที่ที่อยู่ให้ผู้อื่นได้รู้
 และมีต้องคอยดลางว่าเจ้าเป็นศิษย์ของท่านผู้นั้น ผู้นี้
 เรืองมันเพียงแต่ เจ้าเพียรสังวร ระวัง ให้มีความรู้
 เห็นรู้ตัวทุกลมหายใจ เข้า-ออก แค่นี้ สมาคมและกลุ่ม
 ชนนั้นนั้น ก็จักเพียรพยายาม ที่จักทำความรู้จักและชัก
 ถามถึงโคตร ชี้อ อาจารย์ และสถานที่อยู่ของเจ้าเอง

๔/๙๕

ลูกรัก... เจ้าอย่ามัวแต่มาเสียเวลากับการอ่านหรือว่าดูเรื่อง
 ของคนผู้อื่นอยู่เลย
 ควรจะเอาเวลาเหล่านั้น มาอ่านและก็ดูตนเองจะ
 ดีกว่า

๕/๙๖

ลูกรัก... ศิษย์ที่ติงสำนึกเถิดว่า ระเบียบปฏิบัติอัน
 เคร่งครัด เข้มงวด หยุ่มหยมเล็กน้อยนั้น มันสามารถ
 ปลุกให้เราตื่นอยู่เสมอเสมอ ถ้าเจ้าปฏิบัติมันด้วยใจ

๖/๙๗

ลูกรัก... เสียงของครู จงถือเสมอว่า เสียงต่ำว่า ตักเตือน
 นั้น มันช่วยปลุกให้เรา ตื่นอยู่เสมอ

๗/๙๘

ลูกรัก... ลักษณะของครู และศิษย์ที่ดีคือ น้ำ และแผ่นดิน

๘๙/๘๘

ลูกรัก... เรียนไม่คิด ไร้ผล
คิดไม่เรียน จนตาย

๘๙/๑๐๐

ลูกรัก... เจ้าจะต้องให้ครูผู้ยิ่งใหญ่ได้รู้ว่า
เจ้าพร้อมบทกวีทิพทาง ที่จะให้ครูผู้มีใจอารี อบรม ขูด
ขัต บัดเงาให้เจ้าสติใสขึ้นมาให้ได้ โดยไม่มีข้อแม้ใดใด
ครั้งแรกต่อบทกวีตลอดบ มันอาจจะดูยากเย็น และ
ลำบากต่อเจ้า และถ้าเจ้าทนไม่ได้ต่อบทกวีตลอดบนั้นนั้น
มันมิใช่เรื่องแปลก

แต่สำหรับพ่อกลับคิดว่า มันเป็นบทกวีตลอดบอันวิเศษ
ที่ช่วยให้เจ้าสักเป็นคนจริง และกล้าหาญเพียงใด

มันขึ้นอยู่กับว่าเจ้าจะล้มเลิกมันหรือเริ่มต้นมันขึ้นมาใหม่

๑๐/๑๐๑

ลูกรัก... ครูที่ดีควรมีจิตกรุณา ต้องทำทุกวิถีทาง เพื่อความ
เจริญของศิษย์

ขอเพียงปลุกความเป็น พุทธะ ให้ตื่นขึ้นมาได้ จะไม่
เลือกวิธีการ แม้บางครั้งต้องฆ่า เพื่อให้ศิษย์เป็นผู้ตื่นก็
ต้องทำ

๑๑/๑๐๒

ลูกรัก... เจ้าจงใช้ความอ่อนน้อมถ่อมตน เข้าหาครูผู้มีใจอารี
ทุกทุกท่าน ด้วยอารมณ์ที่เป็นกลาง เพื่อที่จะทำลาย ทิฐิ
มานะ ของตัวเจ้าเองเสียก่อน มิใช่เสแสร้งหรือแกล้งทำ
มีฉะนั้น ใจของเจ้าจะไม่เปิดกว้าง เพื่อรับเอาทุกสิ่งทุก
อย่างมาพิจารณา และแยกแยะว่าถูกหรือผิด เจ้าอย่าได้
เอาทิฐิเล็กเล็ก น้อยน้อย มาเป็นม่านที่คอยขวางกั้นเจ้า
อยู่เลย มันไม่เป็นผลดีเลยนะ ลูกรัก

๑๒/๑๐๓

ลูกรัก... ครูอาจารย์ที่ยิ่งใหญ่ อยู่ในใจเราเอง อย่ไปยอมรับ
เอาอะไร มาเป็นพระเจ้า เรากราบพระพุทธรูป ไม่ใช่เพียง
คิดว่าเป็นของศักดิ์สิทธิ์ แต่เพราะท่านเป็นผู้พบพระเจ้า
ในตนเองก่อนเรา เรามักจะยอมรับสิ่งภายนอกมาเป็น
พระเจ้า แล้วกลับมากทำลายพระเจ้าในกายตน

๑๓/๑๐๔

ลูกรัก... ในขณะที่ท่านต้องการตื่น แต่จนแล้วจนรอด ท่านก็
มิได้ตื่น ถ้าเผชิญมีครูผู้ใจอารีปลุกท่านด้วยกรรมวิธีของ
ครู จนถือเสมือนว่า ครูเป็นครูผู้ให้ชีวิตแห่งความตื่นต่อ
ท่านเถิด

๑๔/๑๐๕

ลูกรัก... สำหรับคำว่าศัตรูหรือมิตร ถ้าเจ้าคิดให้ตัวเองแท้ หลังจาก
ที่เจ้าตื่นและตื่นขึ้นมาแล้ว ทั้งมิตรและศัตรู มันเป็นครู
ของเราอย่างดีทีเดียวแหละ

๑๕/๑๐๖

ลูกรัก... จำไว้ว่า พหูสูตและบัณฑิต ปราชญ์ ที่แท้จริงนั้น
ก่อนที่เขาจะเป็นผู้ที่ดี ต้องเริ่มต้นจากการเป็นผู้ฟัง
ที่ดีก่อน

ถ้ายังเป็นผู้ฟังที่ดีไม่ได้ ก็จะมีเรื่องดีดีของตัวเองไม่ได้
ไม่ว่าเรื่องนั้นจะเป็นเรื่องเหลวไหลอย่างไร เขาย่อมรู้จัก
เลือก ในสิ่งที่เขาควรที่จะฟัง

๑๖/๑๐๗

ลูกรัก... เงยขึ้นให้เป็น เดินให้เป็น นั่งให้เป็น นอนให้เป็น
อิริยาบถทั้งหมดนี้ สำหรับผู้ยังหลับใหล ต่างจาก
ผู้ตื่น ชนิดขาวกับดำเลยที่เดียวหุละ

๑๗/๑๐๘

ลูกรัก... ความเห็นของพ่อมีว่า ถ้าความศักดิ์สิทธิ์ของตน น้ำ
ลม ไฟ และฟ้ามีอยู่จริง พ่อก็คิดว่า นกที่บินอยู่บนฟ้า
ปลาที่อยู่ใต้น้ำ สัตว์ที่อยู่บนดิน มันคงจะไม่ลำบากขนาด
นี้เป็นแน่

๑๘/๑๐๙

ลูกรัก... การจะเรียนรู้วิทยาที่ยิ่งใหญ่ได้ จะต้องหยุดสิ่งหนึ่ง
เสียก่อน แล้วถึงจะทำอีกสิ่งหนึ่ง นั่นคือ ต้องละชั่วให้
ได้ซะก่อน แล้วถึงทำอะไรที่มันสูงส่งกว่าความชั่ว

๑๙/๑๑๐

ลูกรัก... ชีวิตของลูกบางครั้งก็ร้องไห้ บางครั้งก็เฉยร้าย
สลับสับเปลี่ยนกันไป ยังไม่รู้ว่เมื่อไรจะหมดสิ้น...ลูก
ไม่รู้จักเบื่อบ้างหรือ

๒๐/๑๑๑

ลูกรัก... สำหรับพ่อถือว่า

ชีวิตคือ	การต่อสู้
ปัญหา คือ	การเรียนรู้
ศัตรู คือ	ครูของเรา

๒๑/๑๑๒

ลูกรัก...
 ถ้าเจ้าจักทำดี เพื่อ ความสบายใจ นั้นไม่ใช่ดี
 ถ้าเจ้าทำดี เพื่อ อยากจักได้สิ่งดีดี นั้นหมดดี
 ถ้าเจ้าทำดี เพื่อ ให้เขาชม นั้นเจมดี
 ถ้าเจ้าทำดี เพื่อ ทำลายสิ่งอัปปริย นั้นกำลังดี
 ถ้าเจ้าทำดี ด้วยหัวใจที่เอื้ออารี นั้นแหละดี ดี และดี
 แน่นนอน

๒๒/๑๑๓

ลูกรัก...
 เหล็กแท้ ไม่กลัวการทุบตี
 ทองแท้ ไม่กลัวการเผาไฟ
 เพชรแท้ ไม่กลัวการเสียดระโน ...
 คนดีแท้แท้... ไม่กลัวการพิสูจน์

๒๓/๑๑๔

ลูกรัก... การปฏิบัติธรรม มิใช่ทำเพียงแค่บางเวลา เหมือนกับ
 หิวข้าวแล้วกินแค่อิ่มเท่านั้น

แต่จงปฏิบัติธรรม ให้เหมือนกับน้ำที่ซึมลงอยู่ในดิน
 ครั้งหนึ่งมีผู้ค้นเคยกับหลวงปู่ เข้ามากราบและสนทนากับ
 หลวงปู่ มีอยู่ช่วงหนึ่งแห่งการสนทนา ท่านผู้ค้นเคยได้
 ปรรากขึ้นอย่างน้อยเนื้อต่ำใจว่า ผมเดี๋ยวนี้ไม่รู้ว่าเป็น
 อย่างไร ทำดีอะไรก็ไม่ค่อยมีใครเห็น มีสภาพเหมือน
 หมาหัวเน่าเสียแล้ว หลวงปู่มองหน้าและแววตาโยมผู้คุย
 ด้วยความเห็นใจ และกล่าวขึ้นด้วยจิตการุณย์ว่า

“นี่คุณ เพชรแท้ล่ะ มันไม่เคยเรียกใครให้มาดูแสง
 และสีของมันเลย พลอยก็เหมือนกัน ถ้าเนื้อดี ง่ายาม
 แสงสวย ใครใครผู้ใดก็ปรารถนา และแสวงหา ใครดู
 คนก็เหมือนกัน ถ้าดีจริงจริง ก็ไม่ต้องกลัวว่าจะไม่มีใคร
 ยอมรับและเห็นดีของเขา ขอให้ดีที่ออกมาจากหัวใจที่
 เอื้ออารี นั้นแหละดีจริง”

๒๔/๑๑๕

ลูกรัก... การที่เจ้า ท้อแท้ ท้อถอย ผิดหวัง หมดก่าลังใจ
เกียจคร้าน ง่วงเหงาหาวนอน และขาดทุน

เจ้าจะรู้หรือไม่ ว่าขณะที่เจ้าเกิดความรู้สึกเศร้าซึม
เนิ่นช้า แต่เข็มนาฬิกาแห่งกาลเวลา มันมิได้ท้อแท้
ท้อถอย ผิดหวัง หมดก่าลังใจ และเศร้าซึม เหมือน
อย่างเจ้า

ขณะที่เจ้าท้อแท้ เข็มนาฬิกา มันมิได้ท้อแท้เหมือน
อย่างเจ้า ขณะที่เจ้าท้อถอย เข็มนาฬิกามิได้ท้อถอย
ดังเช่นเจ้า

ขณะที่เจ้าผิดหวัง เข็มนาฬิกา มันมิได้ผิดหวังเหมือน
ดังเจ้า ขณะที่เจ้าหมดก่าลังใจ มันมิได้หมดก่าลังใจ
เหมือนอย่างเจ้า

และในขณะที่เจ้าเกียจคร้าน หลังยาว ง่วงเหงา
หาวนอนและขาดทุน เข็มนาฬิกา มันมิได้เกียจคร้าน
หลังยาว ง่วงเหงาหาวนอนและขาดทุนเหมือนเช่นเจ้า

เมื่อเป็นเช่นนี้ พ่อว่า เจ้าคงจะรู้ซึ้งนะ ว่าเจ้ากำลังจะ
ปล่อยชีวิตให้จมปลักอยู่ในโลกแห่งความลับสน เชื่องช้า
เฉื่อยชา แร้นแค้น และมากไปด้วยการยื้อแย่ง จึงดิ้น
เด่น เห็นแก่ตัว แต่ถ้าเจ้ามัวแต่ไปแข่ง แข่งแย่งกับเขา
ด้วย พ่อว่าเจ้าช่างน่าสงสารที่ไม่รู้จักคู่แข่งที่แท้จริง เรา
มัวโง่งม หลงยื้อแย่งแข่งกันและกันอยู่ แต่ศัตรูตัวร้าย
ที่แท้จริง เรากลับปล่อยให้มันหลบซ่อนอยู่ในเข็มนาฬิกา
เวลา

๒๕/๑๑๖

ลูกรัก...   เจ้ารู้ใหม่ว่า ขณะที่เจ้านอน ผู้อื่นเขาไม่นอน
 แต่ทำงาน
 ขณะที่เจ้าทำอะไรคนอื่นเขาก็ทำอะไร แต่ไม่ได้หยุดเฉย
 ขณะที่เจ้าผิตหวัง ผู้อื่นเขาก็ผิตหวัง แต่หาวิธีแก้ไข
 อย่างรวดเร็ว
 ในขณะที่เจ้าหมดกำลังใจ แต่เขาก็เพียรพยายาม
 สร้างเสริมกำลังใจของเขา ให้เพิ่มพูนขึ้นอย่างรวดเร็ว
 และบอกกับตนเองว่า
 จะไม่พยายามฝักหัวใจเอาไว้กับคนอื่น ผู้อื่น สิ่งอื่น
 อีกต่อไป

๒๖/๑๑๗

ลูกรัก...   พออยากจะได้เงินเจ้าด้วยหัวใจที่เื่ออาทรว่า ใน
 ขณะที่เจ้าเกียจคร้านหลังยาว ง่วงเหงาหาวนอน ผู้อื่น
 เขาก็มี มีความรู้สึกเช่นเจ้า แต่เขาก็พยายามค้นหา วิธี
 เปลี่ยนแปลงนิสัย พร้อมทั้งแก้ไขตนเองให้เป็นผู้สละ
 ความเกียจคร้านหลังยาว ให้หลุดออกไปจากตัวตนของ
 เขา โดยการฝึกทำงานทุกอย่าง ตั้งแต่งานเล็กเล็ก
 น้อยน้อย จนถึงกรงานที่ยิ่งใหญ่ ด้วยความเพียร
 พยายามของตนเอง และในขณะที่เขาเกิดอาการง่วงเหงา
 หาวนอน ในเวลาที่ไมเหมาะสม เขาก็จะปลุกชีวิตจิต
 วิญญาณของเขา ด้วยคำพูดประโยคที่ว่า
 ...เข็มนาฬิกาแห่งกาลเวลา มันยังมีเคยหลับ มันจึง
 ขณะทุกสิ่งและกสินกสินสรรพสิ่ง ทั้งมีชีวิต และไม่มีชีวิต
 ให้สูญสิ้นไปได้ เช่นนี้เราควรจะนอนให้น้อยหน้อยจะดี
 กว่า พร้อมทั้งพยายามทำความเพียร ขำระ ภาระ ฐระ
 หน้าที่ ต่อกิจกรรมที่มีให้มากขึ้น เราจึงจะสามารถมีชีวิต
 อยู่อย่างไม่โดนกาลเวลากสินกสิน ไปโดยเปล่าประโยชน์

๒๗/๑๑๘

ลูก้า... เจ้ารู้ใหม่ว่า ผู้ที่สามารถทำเรื่องดีดี เช่นนี้ได้ พ่อว่า เขาก็ไม่มีวันพบกับความท้อแท้ ทั้อถอย หมุดกำลังใจ หรือผิดหวังเลย เขาก็จะมีแต่พลังของชีวิตที่เต็มเต็มอยู่ ตลอดเวลา และพร้อมที่จะต่อสู้ต่ออุปสรรคนานาชนิด ได้อย่างไม่สะทกสะท้าน เขาก็จะมีแต่ความพร้อมเป็นผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน และมีชีวิตอย่างไม่ขาดทุน สาธุ สาธุ ผู้มีชีวิตเช่นนี้ สวมควรจักเป็นเจ้าของชีวิตอย่างแท้จริง

๒๘/๑๑๘

ลูก้า... พ่อได้ค้นพบว่า อำนาจสูงสุด พลังสูงสุด พระเจ้า สูงสุด มีอาจมีผู้ใดประทานให้ได้ นอกจากเราจักฝึกฝน เรียรรู้แสวงหาจากตัวเราเอง

๒๙/๑๒๐

ลูก้า... วิถีทางของการทำความรู้จักตัวเองนั้น มันต้องเริ่มต้น มาจากการแยกสิ่งดีและไม่ดี ของตนเองให้ได้ และเมื่อใดที่สามารถแยกทั้งสองสิ่งนี้ออกจากตนได้แล้ว เจ้าก็จักมีโอกาส เลือกร่างทำทั้งสองสิ่งนั้นได้ อย่างผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน แลศราโต ที่เจ้าต้องการหยุด เจ้าจักหยุดมันได้ อย่างที่เจ้าต้องการ

๓๐/๑๒๑

ลูก้า... การทุกอย่าง ไม่ว่าจะยาก หรือง่าย ทุกข์หรือสุข เพียงใด ขอเพียงมีความจริงใจ มีจิตคิดจะให้ เจ้าจักทำมันได้ อย่างง่ายตายและเป็นสุขที่ได้ทำ

๓๑/๑๒๒

ลูกรัก... ต้นไม้ ต่อให้ใหญ่โต ตั้งตรง แข็งแกร่งปานใด แต่
 ถ้าปล่อยให้เถาวัลย์และวัชพืชรากเกี่ยวพัน ขึ้นรกรกคลุมจน
 มีดมัว จะไม่สามารถมีชีวิตอยู่ได้ และยืนต้นตายในที่สุด
 ผู้คนต่อให้เกิดในสกุลดี ฐานะดี ความรู้ดี ขาดดี แต่
 ปล่อยให้ขยะแห่งความน่ารังเกียจคือ ความเอารัด
 เอาเปรียบ เห็นแก่ตัว จิตใจคับแคบ ความตระหนี่
 ความริษยา อาฆาต ทะยานอยาก โลภ โกรธ หลง
 ปกคลุมตนให้มีตบอดมากมายเพียงใด

คนเหล่านั้น ย่อมมีแต่สิ้นรอดความตาย แล้วล้มลง
 ทับถมแผ่นดิน โดยหาสาระมิได้ในการมีชีวิต

๓๒/๑๒๓

ลูกรัก... เจ้าจักรู้หรือไม่ว่า พญาราक्षสีห์ในป่า มีด้วยกัน
 สองชนิด สองชนิดเป็นไฉน

ราษสีห์ชนิดแรก ชอบอยู่กับบริวาร เป็นใหญ่ในบริวาร
 ให้ความคุ้มครอง รักษาบริวาร ใช้พลังความพรั่งพร้อม
 ห้อมล้อมจากบริวาร ส่งเสริมตนให้มีสง่า ตูมิราคา
 ใช้ความฉลาดและอำนาจพลัง ควบคุมปกครองบริวาร
 ให้อยู่ในอำนาจของตน

ราษสีห์ชนิดที่สอง ชอบมีชีวิตเป็นอยู่อย่างโดดเดี่ยว
 พึ่งพิงอิงแอบอาศัยเป็นอยู่ได้ด้วยลำพังตน ไม่นิยม
 คบหาพุกพาบริวาร และถ้าเมื่อญมีบริวารมาคบบหา ก็จะไม่
 ขบถบริวารของตนจนทนไม่ได้ บริวารตนใดที่มีความ
 ฉลาด สามารถทนได้ ก็จะอยู่ได้ด้วยความสามารถ
 จะได้รับสิ่งดีมีราคา

๓๓/๑๒๔

ลูกรัก... ขยาเสพติดมีวิธีบำบัดได้ แต่การเสพอารมณ์ที่เสพติด
นั้นยากที่จะแก้ไขทีเดียว

ต้องอาศัยครูผู้มีใจอารีจึงจะอยู่ดีและพ้นเสพ

๓๔/๑๒๕

ลูกรัก... หมาเด็อนสิบสอง เป็นตัวอย่างของสัตว์ ที่ติดในสิ่ง
เสพติดทางอารมณ์

ชีวิตจะมีแต่การสูญเสียและถูกทำลายความเป็นไท

๓๕/๑๒๖

ลูกรัก... คนน่าสงสาร คือ ผู้ติดสิ่งเสพติดโดยรู้เท่าไม่ถึงการณ์

คนน่าสมเพช คือ ผู้ที่ติดก็รู้ ชั่วก็รู้ แต่ยังไม่พยายาม
เลิกเสพ แสดงว่าไม่รู้ไม่จริง

๓๖/๑๒๗

ลูกรัก... เจ้าอย่าได้โง่งมง่าย แม้จักมีบ้านใหญ่โต เจ้าอย่าได้
คุยโว นั้นเพียงแค่นอนหลับ

แม้จักมีทรัพย์สิน เลอค่าเหลือคณานับ เจ้าอย่า
เพียรยอมรับว่าเจ้าอยู่กับโลก ถ้าเจ้ายังไม่สิ้นทุกข์
สิ้นสุข สิ้นโศก เจ้าก็เป็นผู้ติดโรคผู้หนึ่งทีเดียวแหละ

๓๗/๑๒๘

ลูกรัก... บางทีพ่อก็ให้คำตอบแก่ตัวเองไม่ได้ ว่าพ่อมีชีวิตอยู่
เพื่ออะไร

คนเราถ้ามีชีวิตอยู่เพื่อผู้อื่น มากเกินไป ก็ทำให้ไม่
สามารถมองอะไรในตัวเองได้ออก

๓๘/๑๒๙

ลูกรัก... จะมีซักกี่คน ที่มีชีวิตอยู่ได้อย่างไม่มีความหวัง
ใครรู้ ชั่วบอกทีว่าเหตุใด ทำไม่ต้นไม้ จึงยืนต้นตาย

๓๙/๑๓๐

ลูกรัก... ชีวิตเปรียบเหมือนตะวัน เกิดขึ้นแล้วดับไป
ก็คืนสู่อีกเก้าวันไซ้, ดับไปแล้วกลับมา

๔๐/๑๓๑

ลูกรัก... ถ้าเจ้าต้องการ, ที่จะจัดการกับม้าที่แสนพยศ มันมี
อยู่สองวิธี
วิธีแรกคือ เจ้าต้องคอยควบคุมมัน ดูแลมัน และ
กำราบมันโดยพลังของตัวเอง

วิธีที่สอง คือ ปล่อยมันไป (เจโตวิมุตติ-ปัญญา
วิมุตติ)

๔๑/๑๓๒

ลูกรัก... คนที่โกรธง่าย โศกเศร้าง่าย เป็นปรากฏการณ์เกิด
ดับของจิตที่มีขะตกต่างมากเกินไป

๔๒/๑๓๓

หลวงปู่ครับ...

ถ้าผมจะขอ ผมขอให้ผมเป็นที่รักของเทวดาและ
มนุษย์ทั้งหลาย

หลวงปู่ตอบว่า...

การที่รักให้เทวดาและมนุษย์รักเรานั้น เราต้องรักใน
เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายก่อน

ศิษย์แย้งว่า...

ก็ผมรักนี่ครับ

หลวงปู่กล่าวว่า...

ความรักที่ต้องการให้เทวดาและมนุษย์ทั้งหลายรัก
เรานั้น เราต้องไม่ปฏิเสธสิ่งที่ขัง และเสือกักสิ่งที่ชอบ
แต่คงต้องมีความรักเื้อื่ออาทรให้เสมอเหมือนกัน เช่นนี้
จึงสักงูก

๔๓/๑๓๔

ทลวงปู่พักที่ไหน...

ทลวงปู่เมตตาตอบว่า แผ่นดินคือพื้นห้อง ภูเขาคือ
เสาเรือน พ้า คือหลังคา นั่นคือที่อยู่ของข้า

๔๔/๑๓๕

ลูกรัก... ผู้คนทั้งหลาย ที่มีชีวิตวันนี้ ก็เพื่อจะรอให้ถึงวันพรุ่งนี้
เพื่อให้ได้ในสิ่งที่หวัง แต่สำหรับพ่อ มีชีวิตอยู่วันนี้ มีไช้
เพื่อรอให้ถึงวันพรุ่งนี้ (เหมือนกับเศร้าแต่ไม่ใช่เศร้า)
ชีวิตของตัวเองไม่เคยมีวันข้างหน้าเลย

๔๕/๑๓๖

ลูกรัก... ระเบียบ วินัย กฎเกณฑ์ กติกา มิใช่มีไว้ตีกัน กัดกัน
แต่มันมีไว้สำหรับ กำหนดอนาคตที่มั่นคงที่มั่นคงคอยกำกับ
ควบคุมเราอยู่ ให้มันมีขีดควบคุมที่จำกัด และเราก็
จะจำกัดมันได้ในที่สุด

รวมความแล้ว มิใช่หมายมิใช่ทำสลายตัวเอง แต่มีไว้
ทำสลายศัตรูในตัวเจ้าต่างหาก

๔๖/๑๓๗

ลูกรัก... ถ้าเจ้ารู้ตัวว่า เป็นผู้มากด้วยสนิม ที่ซึมลึกอยู่ในตัว
และใจเจ้า และถ้าเจ้าปรารถนาความสะอาด บริสุทธิ์
และบังเอิญมีท่านผู้ใจอารีพยายามปลดเปลื้อง ให้เจ้า
พ้นจากสนิมร้ายนั้น ด้วยกรรมวิธีของท่าน พ่อขอถาม
เจ้าว่า เจ้าจะทำตัวเช่นไรต่อกรรมวิธีเหล่านั้น

๔๗/๑๓๘

ลูกรัก... ในระบบนิเวศวิทยา ทุกสิ่งทุกอย่างพึ่งพิงอิงแอบ
อาศัย ไม่มีอะไรที่เป็นปฏิปักษ์ต่อกัน

แต่คนเรามักจะเกิดมาเพื่อปฏิบัติ หรือทำตายหรือ
ไม่ก็ยอมรับเป็นความผูกพัน เป็นความยึดติด โง่ หลง
งมงายจนเป็นทาสของมัน พระพุทธเจ้าจึงอุบัติขึ้นมา
เพื่อสอนให้เรารู้จักใช้ธรรมชาติให้เป็น โดยไม่มีการ
ทำลาย เมื่อถึงเวลาที่เราไม่ต้องการหรือไม่ชอบใจ
ก็ปล่อยให้ผู้มีปัญญามาใช้ต่อไป

๔๘/๑๓๙

ลูกรัก... สำหรับพ่อแล้ว เทพเจ้าแห่งความยุติธรรม มิใช่
เป่าบันลึนและใครที่ไหน

แต่เป็นธรรมชาติ และกฎแห่งกรรม ต่างหากเล่า
ที่เป็นผู้ทรงไว้ซึ่งความยุติธรรมได้ดีที่สุด

๔๙/๑๔๐

ลูกรัก... ลูกผู้ชายนั้นไม่ใช่ใคร แต่มันคือ หัวใจ ที่เป็นไทและ
พัฒนา

๕๐/๑๔๑

ลูกรัก... พ้ามียายุยืนยาว ดินมีอายุที่ยิ่งใหญ่ เหตุเพราะทั้ง
สองนั้นไซ้รั มีได้อยู่เพื่อตนเอง

๕๑/๑๔๒

ลูกรัก... เจ้าจงจำ และทำให้ได้ไม่ว่า ไฉ่ อี ตี ร้าย มียศ
มีอายุ สูงส่งมาจากไหน

เมื่อเจ้ามาถึงที่นี่ จักต้องให้ความเคารพ ยอมรับ
“พระธรรม” เป็นผู้นำของตนให้เท่าชีวิต

๕๒/๑๔๓

ลูกรัก... จงใช้ทุกอย่างให้สุดประหยัด และเต็มไปด้วยความมี
ประโยชน์ด้วย ...แม้แต่ชีวิต

๕๓/๑๔๔

ลูกรัก... อันว่ารักคน ดีกว่ารักหญ้า นั้นก็ถูก
แต่ถ้ารักคนบ้าง รักหญ้าดีกว่าจะ

๕๔/๑๔๕

ลูกรัก... รักเหง้าของกุศล คือ ความอ่อนน้อมถ่อมตน

๕๕/๑๔๖

ลูกรัก... เจ้าควรจักให้ความระมัดระวัง เมื่อผู้อื่นหยิบยืม
สิ่งของมีค่าไป (เขาอาจมีมาคืนให้เจ้าก็ได้) แต่พ่อว่าเจ้า
ต้องระมัดระวังยิ่งกว่า เมื่อผู้อื่นหยิบยืมเวลาของตัวเองไป
(เพราะเจ้าจักไม่มีโอกาสเรียกร้องเอาคืนได้เลย)

๕๖/๑๔๗

ลูกรัก... ผู้อื่นอาจจะพูดว่า เสียทรัพย์เพื่อรักษาอวัยวะ เสีย
อวัยวะเพื่อรักษาชีวิต แต่สำหรับพ่อเห็นว่า ถ้าเจ้าปล่อย
เวลาให้เสียไป เจ้าอาจจะต้องเสียอะไรอะไร ที่มากกว่า
ชีวิตอีกเป็นแน่

๕๗/๑๔๘

ลูก้า... วิมุติธรรม คำสอนนี้ พระศาสดามีได้ทรงปฏิเสธว่า
ไม่มีอะไร แต่ทรงบอกกว่า

อะไรเหล่านั้น มิได้มีตัวตน

ไอ้..ที่แท้ มันเป็นเพียงธรรมชาติแห่งธาตุ และอะไร
เหล่านั้น ก็ทำงานไปตามลักษณะ ของมันเองเท่านั้น

๕๘/๑๔๘

ลูก้า... พ่อจะไม่ดีใจเอาเสียเลย ถ้าในหมู่ของพวกเรา
ใครคนใดคนหนึ่งทำเหตุให้เกิดความนึกถึงศรัทธาของตน
ทั้งหลาย

แต่พ่อจักดีใจเอามาก ถ้าชนทั้งหลายศรัทธาทั้ง
ศาสนา

๕๙/๑๕๐

ลูก้า... พ่อรู้ดีกว่า ผู้ใดที่ยังดิ้นรนแสวงหาผู้อื่นหรือสิ่งอื่น
เพื่อทำให้เขาเป็นสุข เจ้าจงรู้ไว้เถิดว่า นั้นเป็นเพราะ
เขามีได้ต่ำต่อกับธรรมอันอัมเอบที่ได้จากความรู้จักตนเอง
อย่างแท้จริง

๖๐/๑๕๑

ลูก้า... คุณชาติของความสำเร็จ นั้นได้มาจากความพยายาม
และความตั้งใจหรือจะเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า ต้องมีใจที่
จดจ่อ จับจ้อง จริ่งจัง จริ่งใจ

๖๑/๑๕๒

ลูกรัก... ที่พ่อสนับสนุนส่งเสริมให้เจ้าเรียน มิใช่มีเจตนาให้
เจ้าได้ยกระดับฐานะเกียรติยศของตน แต่พ่อต้องการให้
เจ้าเรียนรู้ เพราะต้องการให้เจ้ายกระดับประสิทธิภาพ
ยกระดับความรู้ความสามารถ พร้อมทั้งยกระดับการ
กระทำ เพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์สุข แก่สังคมและ
ส่วนรวมได้มากขึ้น

๖๒/๑๕๓

ลูกรัก... เจ้าจักต้องทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ประจำวันของเจ้า
เหมือนกันเมฆหมอกที่กำบังเคลือบดวง หรือสายน้ำที่
กำบังไห้ลริน

๖๓/๑๕๔

ลูกรัก... เจ้าอย่ามัวแต่มาเสียเวลากับการอ่านหรือดูเรื่องของ
คนอื่นอยู่เลย ควรจะเอาเวลาเหล่านั้น มาอ่านและกัตุ
ตนเองบ้างจะดีกว่า

๖๔/๑๕๕

ลูกรัก... คนดีจริงนั้น มีของดีอยู่กับตัวอยู่แล้ว จึงไม่ต้อง
แสวงหาของดีที่ได้อีก ผู้อื่นดีกับเราก็ไม่เท่า เราดีกับตัว
เราเอง

๖๕/๑๕๖

ลูกรัก... เจ้าจงจำไว้เถิดว่า คราวใดที่เจ้ารังเกียจบาป ความ
ผิดย่อมลดน้อยถอยลง

๖๖/๑๕๗

ลูกรัก... มรดกของปู่เจ้า ที่มอบให้กับพ่อ คือ คำสั่งที่ว่า
เจ้าจงเป็นที่พึ่งของตนเองได้ และ ทำตนให้ผู้อื่นพึ่งได้ด้วย

๖๗/๑๕๘

ลูกรัก... ท่านปู่ของเจ้าสอนพ่อว่า อย่านอง และยกท่านเป็นผู้วิเศษ แต่ให้มองว่าท่านเป็นผู้เข้าใจถึงความวิเศษที่มีอยู่แล้ว ซึ่งทุกท่านก็สามารถเข้าใจถึงความวิเศษนั้นได้เท่าเท่ากัน

๖๘/๑๕๙

ลูกรัก... สิ่งใคร่ใคร่เห็นก็อยากเข้าใจใกล้ เพื่อหวังให้ได้น้ำหวาน และรัง แต่ถ้าเผชิญจะต้องโดนมันต่อเยาะเย้ยอย่างเจ็บปวด บวมแดง พ่อว่าเจ้าคงไม่ทำตัวเป็นที่ฟัง ที่คล้ายกับผึ้ง เป็นแน่

๖๙/๑๖๐

ลูกรัก... อย่าคิดในสิ่งที่ยังไม่ถึง อย่าคำหนึ่งในสิ่งที่ผ่านพ้นไปแล้ว ชีวิตเจ้าก็จะสุขใส เสกสรร สร้างสิ่งสวยงาม คอยเพิ่มเติมสิ่งสุขสรร

๗๐/๑๖๑

ลูกรัก... เจ้าจะเข้าใจความนี้อย่างไร สำหรับชาวโลก พวกเขา นั้นเข้าใจว่า ปัญญาได้มาจากการสะสม เรียนรู้ ดู อ่าน ที่องจำ

แต่สำหรับพ่อเข้าใจว่า สิ่งเหล่านั้นเป็นเพียงสติปัญญา ส่วนปัญญาที่แท้จริงนั้น พ่อรู้สึกว่ามันได้มาจากการดูถึง ดั่งเช่นพระพุทธเจ้า พระอรหันต์ เช่นนี้พ่อคิดว่าพวกที่ เล่าเรียน ที่องบ่นที่องจำอะไรได้มาก มิใช่ว่าเขามีปัญญา มาก เป็นแต่เพียงว่า เขามีสติปัญญามากขึ้นต่างหาก

๗๑/๑๖๒

ลูกรัก... พ่อรู้สึกเบื่อที่สักฟังว่า เวลานี้เกิดกระแสเช่นนั้น เช่นนี้ อย่างนั้น อย่างนี้ พ่ออยากจะบอกกับเจ้าว่า คำว่า กระแสก็คือสภาพะแห่งพลังงาน เช่นกระแสไฟ กระแสน้ำ กระแสลม เมื่อเป็นเช่นนี้ พ่อก็หวังว่าเจ้าคงจะไม่ทำตัวเอง ให้เป็นดังผงธุลี ที่ปลิวไปตามกระแสนั้นนั้นหรอก

บทโคลงกึ่งพุทธประวัติ

ภาคที่ ๕

“อินธรรม”

๑/๑๖๓

ลูกรัก... การที่พ่อให้เจ้าเรียนรู้พระธรรม มิได้หมายให้เจ้ารู้แล้ว
เอาไปเปรียบกับใคร หรือควบคุมใคร เป็นนายใคร
แต่พ่อให้เจ้าเรียนรู้ เพื่อที่จะสามารถควบคุมตนเองได้
เป็นนายของตนเองได้ เปรียบเทียบตนเอง โดยใช้
พระธรรมเป็นแนวทาง และเมื่อชีวิตทั้งชีวิตของเจ้า
เต็มเปี่ยมไปด้วยพระธรรม
ถึงวันนั้น ผู้คนอื่นอื่นเขาจะมาขอรับรอง ให้เจ้าช่วยพัฒนา
เขาเอง โดยที่เจ้ามิต้องเป็นผู้เสนอ

๒/๑๖๔

ลูกรัก... พระธรรมทำให้เรา กตัญญู เมื่อยามที่เรากลัว
พระธรรมทำให้เรา เข้มแข็ง เมื่อยามที่เราอ่อนแอ
พระธรรมทำให้เรา ฉลาด เมื่อยามที่เราโง่
พระธรรมทำให้เรา ชุ่มฉ่ำ เมื่อยามที่เราแห้งแล้ง
พระธรรมทำให้เรา เป็นผู้ชนะ เมื่อยามที่เราพ่ายแพ้
ท้อแท้ ท้อถอย
พระธรรมทำให้เรา ปลดอวางเป็น เมื่อถึงที่สุดของทุกสิ่ง

๓/๑๖๕

ลูกรัก... ถึงเจ้าจะเรียน คัมภีร์ ตำรา อักษร ภาษา หนังสือ
จนมากมาย

เจ้าก็อย่าสำคัญว่า เจ้าคือผู้รู้ธรรมะ

จะเปรียบ ก็เหมือนกับเจ้าขึ้นไปนั่งบนที่ประทับของ
พระราชา แถมยังพูดตามคำดำรัสของพระราชาที่พูดไว้
ก่อน พ่อก็คิดว่ามหากษัตริย์จะไม่เรียกขานเจ้า ว่า เป็น
พระราชาก็เป็นแน่

๔/๑๖๖

ลูกรัก... สัจธรรมของศาสนานี้ ทุกสิ่งทุกอย่าง ย่อมเกิดขึ้น
ในเบื้องต้น มีความเปลี่ยนแปลงในท่ามกลาง และย่อม
แตกสลายไปในที่สุด

๕/๑๖๗

ลูกรัก... มีคำสอนมากมายจากท่านผู้รู้ทั้งหลาย ที่ถือว่าการ
ฆ่าเป็นความชั่ว ผิด บาป

ยกเว้นการฆ่ากิเลส

แต่สำหรับพ่อ พ่อยอมรับผิดชอบต่อคำสอนเหล่านั้น
แต่มันจะเป็นความชั่ว ผิด บาป เอาเสียมากมาย ในการ
ฆ่าเวลา ให้หมดไป โดยไม่ได้สาระแก่นสารอะไร และมัน
จะผิด ชั่ว บาป จนกลายเป็นอนันตริยกรรม ก็คือ การฆ่า
พระธรรม ที่ตนเองดีแต่จำ ทำไม่ได้ และยังนำไปสอน
ผู้อื่น ทั้งที่ไม่รู้ว่าผิดหรือถูก นี่ชัวยิ่งกว่า เวรกรรม
เวรกรรม

๖/๑๖๘

ลูกรัก... ประตู่แห่งธรรมชาติ และนิพพานจะเปิด ต่อเมื่อ
จิตใจไร้ความปรุงแต่งต่างต่าง

๗/๑๖๙

ลูกรัก... เมื่อเวลาที่ท่านตื่นจากการหลับไหล ของใจได้โปรด
ตื่น ตื่นจริงจริงเสียที จนกว่าท่านจะได้เวลา หลับอีก
ครั้งหนึ่ง

๘/๑๗๐

หลวงปู่ครับ...

เวลาที่ผมต้องการความสงบ แต่ทำไมมันเกิดอารมณ์
ยุ่งพิ่ง شأن จะทำอย่างไรครับ

ใครว่าเธอพิ่ง شأن ถ้าพิ่ง شأنจริง แล้วเธอจะมีความ
รู้สึกตัวได้อย่างไร

๘/๑๗๑

ลูกรัก... จริยธรรม ไม่จำเป็นต้องมีชั่วโมงสอน

เด็กสมัยก่อน เรียนจริยธรรมจากการกระทำของครู
อาศัยการสังเกต การวางตัว การยืน การเดิน การนั่ง การ
พูดคุย การแสดงออก เด็กจึงซึมซับกระบวนการนี้เข้ามา
ในชีวิตจิตวิญญาณโดยไม่รู้ตัว

แต่เดี๋ยวนี้พอหมดชั่วโมงสอนก็หมดจริยธรรม

๑๐/๑๗๒

ลูกรัก.... พระธรรม ทำให้เราปลื้มอย่าง เมื่อทุกข์ถึงที่สุด

๑๑/๑๗๓

ลูกรัก... ถ้าพวกเราเป็นคนในครอบครัวเดียวกัน เราเกี่ยวข้อ
กันไม่ก็ปีก็ตัดองจาก

แต่ถ้ามีพระธรรมเป็นเครื่องเกี่ยวแล้ว เราจะพบกัน
ไม่ว่าจะกี่ชาติ ดังนั้นพวกเราจึงเกี่ยวข้อกันยิ่งกว่าญาติ

๑๒/๑๗๔

ลูกรัก... ธรรมะ ใช้ตอนที่เดือดร้อนได้นะลูก

๑๓/๑๗๕

ลูกรัก... สถานการณ์สร้างวีรบุรุษ
เรื่องที่ยากที่สุดสร้างมิตรแท้
แต่ที่แน่นเหนียวไม่แย แต่มีอิสระ
นั่นคือธรรมะ ที่มีอยู่ในพระองค์หนึ่ง

๑๔/๑๗๖

ลูกรัก... สำหรับพ่อแล้ว ธรรมที่บริสุทธิ์มีได้มีไว้ให้แยกดีแยกชั่ว
แต่มันมีไว้ให้พ่อใช้ชีวิตอยู่อย่างไม่มีอะไรต่างหากเล่า

๑๕/๑๗๗

ลูกรัก... เจ้ารู้หรือไม่ว่า สิ่งที่แสวงหา แล้วเป็นเลิศในโลกนั้น
มิใช่แก้วแหวนเงินทอง เกียรติยศ และสรรเสริญ แต่มัน
คือการแสวงหาธรรมะต่างหากเล่า

๑๖/๑๗๘

ลูกรัก... ภาษาศัพท์ของธรรมะนั้น มิได้เกิดจากสมอง
ความรู้สึกรักคิด หรือความปรุงแต่งใดใด

๑๗/๑๗๙

ลูกรัก... ธรรมะที่แท้จริงนั้น มิใช่เรียนได้จากตำรา หรือฟังได้
จากเสียง แต่เสียงและตำราเป็นเพียง เครื่องบอกถึงวิธี
เข้าถึงธรรมเท่านั้น

๑๘/๑๘๐

ลูกรัก... ธรรมชาติที่แท้จริงนั้น มิใช่อยู่ในตำรา อักษร คัมภีร์
หรืออยู่ที่หลวงปู่ หลวงพ่อ หลวงน้า หลวงอา เจ้าคุณ
หรือสมเด็จพระ

แต่ธรรมชาติที่แท้จริงมันอยู่ในตัวของเจ้าเองต่างหาก

๑๘/๑๘๑

ลูกรัก... เจ้าจงอย่าคิดว่า การไม่ทำชั่วทางกาย ไม่ทำชั่วทาง
วาจา และใจ รวมทั้งไม่ประกอบอาชีพชั่วนั้น ถือว่าดีแล้ว

ทำนุบำรุงของเจ้าสอนพ่ออีกว่า ยังไม่จัดว่าเป็นผู้เลิศ
ยังไม่ถือว่าเป็นผู้ชนะโลก เพราะเด็กทารกที่นอนแบเบาะ
ยังเป็นอยู่เช่นนี้ได้

๒๐/๑๘๒

ลูกรัก... ธรรมชาติของการมีชีวิต จักเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อ
เจ้าต้องเพียรพยายาม พิจารณาว่า กรรมใดที่เป็น
สาเหตุให้ เวียนตาย เวียนเกิด เจ้าจักต้องละซึ่งกรรมนั้น
นั้น และกรรมใดใด เป็นเหตุให้หลุดพ้น เจ้าต้องเพียร
พยายามปฏิบัติกรรมนั้นนั้นให้จงได้

๒๑/๑๘๓

ลูกรัก... เจ้าจะเข้าใจคำพูดประโยคที่ว่า ประตุที่ไร้ประตุ
หน้าต่างที่ไร้หน้าต่างอย่างไร

แต่สำหรับพ่อฉันเข้าใจว่า เพียงแต่เจ้าเดินเข้าไปด้วย
กายและใจ ถ้าทุกสิ่งสมบุรณ์เช่นนี้ พ่อว่าไม่จำเป็นต้องมี
ประตุ เจ้าก็จะเดินเข้าไปได้อย่างองอาจ

๒๒/๑๙๔

ลูกรัก... กิเลสทั้งหลายเราเองเป็นผู้สร้าง และสะสมมาตั้งแต่
ยังเล็กเล็ก น้อยน้อย
แล้วมาบ่นว่าทุกข์เพราะกิเลสได้ใจ

๒๓/๑๙๕

ลูกรัก... เราเกิดมาแรกแรก เราใช้กิเลส เรามีเครื่องนุ่งห่ม มี
อาหารกิน ร่างกายเราเจริญเติบโต เราใช้มันและมันก็ให้
ประโยชน์กับเรา ขณะเดียวกัน กิเลสมันเป็นนายเราอยู่
มันคอยที่จะครอบงำเรา ขณะเปลือย ขณะที่เราไม่รู้เท่า
ทัน หรือรู้ไม่จริง มันจะแอบแฝงมากับของที่เราชอบ
ของที่เราปฏิเสธมันไม่ได้ ของที่มีความจำเป็น จนเราคิด
ไม่ได้ แยกไม่ออกกว่า มันคือมิตรหรือศัตรู

๒๔/๑๙๖

ลูกรัก... สัจธรรม ตรีธรรม เป็นหัวใจของอีกหลายหลาย
อย่าง ควรจะทำให้อยู่ในคำว่า ศิษย์ที่ดี และอยู่อย่าง
สม่ำเสมอ จนเห็นเป็นปกติ

๒๕/๑๙๗

ลูกรัก... ท่านปู่สอนพ่อว่า ความเสื่อมจากทรัพย์สิ้น เสื่อม
จากยศ ความเสื่อมจากญาติ และบริวาร
เหล่านี้ถือว่าเป็นความเสื่อมเพียงเล็กน้อย
ความเสื่อมที่ยิ่งใหญ่ และนับว่าเลวร้ายนั่นคือ ความ
เสื่อมจากปัญญา ในทางกลับกัน ความเจริญอันใดที่จะ
ยิ่งใหญ่และเป็นยอด เท่ากับการเจริญปัญญาเป็นไม่มี

๒๖/๑๙๘

ลูกรัก... ธรรมะของพระพุทธเจ้าตัดขาดจาก สันดานและวาสนา

๒๗/๑๙๙

ลูกรัก... ธรรมะที่แท้ อยู่เหนือสมอง ไม่ใช่ความรู้ลึกลับกิด
แต่เป็นความบริสุทธิ์แห่งสภาวะจิตที่พูดไม่ได้ แสดงไม่ได้

๒๘/๑๙๐

ลูกรัก... พระพุทธเจ้า จะสอนเรื่องนรกสวรรค์ให้คนที่ไม่อาจ
จะเรียนรู้อะไรได้มากกว่านั้น

๒๙/๑๙๑

ลูกรัก... ธรรมะ เป็นเกราะวิเศษป้องกันตัว และยังเป็นเครื่อง
เตือนภัยอย่างดียิ่ง

๓๐/๑๙๒

ลูกรัก... ธรรมะมิได้มีไว้ขู่ขงอวดใคร หรือสะกดอารมณ์สยบ
พฤติกรรม แต่มีไว้ขจัดอารมณ์ สิ่งเลวร้ายในตน แล้ว
พฤติกรรมจะสยบไปเอง

๓๑/๑๙๓

ลูกรัก... สำหรับคนมีธรรมะ จะไม่มีข้อแม้มาขัดคั้น ระหว่าง
ดี ชั่ว เลว หยาบ แต่จะอยู่กับสองสิ่งนั้นได้ โดยสามารถ
หาประโยชน์จากสิ่งเหล่านั้น ในการใช้ชีวิตอย่างมากเลย
ทีเดียว

๓๒/๑๙๔

ลูกรัก... เจ้าตั๊กมาเรียนธรรมะเพียงเพื่อให้กิเลสมันสะตุง
เท่านั้นหรือ

๓๓/๑๙๕

ลูกรัก... ธรรมชาติแท้ๆ ไม่ใช่ได้มาจากสมอง แต่ได้มาจาก ปัญญาล้วนล้วน ที่ใสสะอาด บริสุทธิ์ เพราะทฤษฏีต่างๆ ที่มาจากสมองนั้น สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตาม เวลา ไม่เป็นลักษณะ แต่อะไรที่เกิดจากปัญญาล้วนล้วน ไม่มีการเปลี่ยนแปลง

๓๔/๑๙๖

ลูกรัก... พ่อมีคำพูดอีกประโยคให้เจ้าพิจารณา อดีตและอนาคต ทำให้ปรากฏปัจจุบัน ไร้อดีต สิ้นอนาคต ทำให้หมดปัจจุบัน

๓๕/๑๙๗

ลูกรัก... คัมภีร์อักษรภาษาไม่ทำให้เราเข้าถึงธรรมชาติ เป็นเพียง เครื่องแสดงให้เรารู้จักธรรมชาติเท่านั้น

๓๖/๑๙๘

ลูกรัก... ความรัก ความพอใจ เป็นเหตุให้เกิดธรรม และ อธรรมทั้งหลาย ความจำ ความยึดถือ ความทะยานอยาก เป็นเหตุให้เกิดการกระทำทั้งดีและชั่ว ความสบายอารมณ์ ความพึงพอใจ เป็นเหตุให้ยุติการกระทำ

สมาธิเป็นพลังของพฤติกรรม ความตั้งมั่น ความระลึกรู้เป็นผู้ช่วยสนับสนุนพฤติกรรม ความใคร่ครวญไตร่ตรอง เป็นเครื่องรองรับพฤติกรรม ความมีคุณ มีประโยชน์ เป็นสาระปราศจากโทษ คือ ประโยชน์ของพฤติกรรม

๓๗/๑๙๙

ลูกรัก... ถ้าใครคิดจะทำลายกิเลสจริงจัง ก็จงเอาระเบิดมา ล้างโลก ให้เหลือเป็นฐน

เพราะโลกใบนี้มันบรรจุด้วยกิเลสไว้เต็ม พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนให้ทำลายกิเลสแต่สอนให้ ละ ตัด วางกิเลส โดยไม่ยอมให้กิเลสมาใช้ หรือมา มีอำนาจเหนือเรา

๓๘/๒๐๐

ลูกรัก... อย่างทำลายสมดุสย โดยการปฏิบัติพระเจ้าในตัว
เจ้า แล้วออกแสวงหาพระเจ้านอกตัว

๓๘/๒๐๑

ลูกรัก... คัมภีร์อักษรภาษา สำหรับพ่อแล้ว เหมือนขณะ
ก่องใหญ่ คนฉลาด เท่านั้นจึงจะดึงบางสิ่งออกมาใช้
ให้ได้ประโยชน์ ส่วนคนโง่ก็จะยึดเอาไว้ทั้งก่องแล้ว
บอกว่าเอาของมาแตกก็ไม่ยอม

๔๐/๒๐๒

ลูกรัก... ในเมื่อเจ้าปฏิบัติสิ่งที่ซังกี่ไม่ได้ ยอมรับสิ่งที่ชอบก็
คงไม่ใช่ แต่ที่แน่แน่เจ้าต้องคลุกคลีอยู่กับสิ่งที่ชอบและ
ของที่ซังกี่ อย่างยากจะหลีกเลี่ยง ในเมื่อเป็นเช่นนี้ ทำไม
เจ้าไม่หาประโยชน์จากสองสิ่งนั้นเล่า

๔๑/๒๐๓

ลูกรัก... ผู้หลงใหลในกามสุขหรือติดในสุขแล้ว เขาก็ไม่คิดถึง
ทุกข์ เมื่อไม่เจอทุกข์ ก็ไม่ยอมที่จะพ้น โธ..ช่างน่า
สงสาร

๔๒/๒๐๔

ลูกรัก... พวกเรามีสารเสพติดทุกคน มีอารมณ์เสพติดทั้งนั้น
หลงใหลจนขาดมันไม่ได้

มักจะอ้างว่า เพราะสังคมยอมรับอยู่เสมอ แล้วก็
ชวนขายให้ได้มันมาจนวันตาย โอ..แล้วอีกนานเท่าไร
จึงเลิกติด

๔๓/๒๐๕

ลูกรัก... สำหรับพ่อแล้ว ความรู้แจ้ง เห็นจริง และทำในสิ่งที่
ถูกต้องนั้นแหละ คือ ฤกษ์ดี มงคลดี สว่างดี วันดี และ
เวลาดี

๔๔/๒๐๖

ลูกรัก... เจ้าจู้หรือไม่ว่า ถึงแม้เจ้าจะมีชีวิตเสเพลสุขบนปราสาทที่ประดับประดา ตกแต่งอย่างสวยหรู สะดวกสบายทั้งสามฤดู มีนางสนมกำนัลใน พร้อมทั้งบริวารมากมาย คอยเฝ้ารับใช้ปรนนิบัติ มีอาหารกินชนิดพิเศษ แล่นอร์อย พรังพร้อมด้วยการประโคมขับร้องดีดสี มีนางงามสาวสวย ฟ้อนรำนวยนาดสวยงามแหม่มช้อย มีที่นอนและเครื่องทรงอันวิจิตรอ่อนนุ่ม เป็นความสุขสบายเสมอพรหมและเทวดาทั้งหลาย

พ่อว่าก็ยังไมสุขสบายเสมอเท่ากับการได้เสพรสชาติแห่งสันติธรรม

๔๕/๒๐๗

ลูกรัก... ผู้ไร้ธรรมะ (คนโง่) มักจะสร้างข้อแม้ หยุบหยุบ หยุมหยุม เยอะแยะ จนกลายเป็นความชอบความขี้ขอมรับหรือปฏิบัติ กลายเป็นมลภาวะในสังคมที่ตนเข้าไป แล้วก็แสดงความเหลวแหลกให้คนอื่นได้รู้

๔๖/๒๐๘

ลูกรัก... สำหรับคนที่ไม่ยึดอะไร เขาจะไม่ทำแต่สิ่งที่ถูกใจ ตามอำนาจของอารมณ์ แต่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องเป็นธรรม

๔๗/๒๐๙

ลูกรัก... วิชาที่รักใจ ก็อย่าทำอารมณ์ให้เป็นอะไร แล้วจะไม่มีอะไรในอารมณ์ ในขั้นต้นคือ สำรวมระวังอินทรีย์ เช่น กำลังจะเตะใครก็ชักเท้ากลับมาก่อน กำลังจะต่าใครก็หุบปากลงก่อน กำลังจะอวดใคร ก็หยุดยั้งั้งใจดูก่อน

๔๘/๒๑๐

ลูกรัก... สัมมาวาจา คือ อะไรก็ได้ที่พูดออกมาจากใจ ออกมาจากวิญญาณของตนอันบริสุทธิ์ ไม่ตั้งใจใส่ใจว่าใครจะมาเชื่อหรือไม่ พูดแล้วยังให้เกิดประโยชน์ทำลายโทษได้

๔๙/๒๑๑

วิธีการชำระความสกปรก

๑. มนุษย์สัมพันธ์
๒. การงานและหน้าที่ (ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม)
๓. ความคิดสร้างสรรค์
๔. ความรับผิดชอบ
๕. ความรู้สึคนึกคิด
๖. ชีวิตความเป็นอยู่
๗. มาตรฐาน ศีลธรรม จริยธรรม (สิ่งที่ดีในตัวบุคคล
ที่ควรจะเป็นตัวอย่าง)
๘. คุณธรรมและศีลธรรม (อินทรีย์ ๖)
๙. สรุปร่ว่าเจ้าเป็นผู้อยู่ประเภทใด

๕๐/๒๑๒

ลูกรัก... สมัยก่อนพุทธกาล พวกเหล่าพราหมณ์ ขวัญ
เดียรถีย์ นักรบทั้งหลาย มีความเห็นและเชื่อว่
การบำเพ็ญสมาธิ ภาวนา จะสามารถทำลาย กิเลส
ตัณหา

และเป็นเหตุให้หลุดพ้นได้

มีแต่พระมหาบุรุษศาสดาสัมมาสัมพุทธพระองค์
เดียวเท่านั้น ที่ทรงเห็นว่า นอกเหนือจากการบำเพ็ญ
สมาธิภาวนาแล้ว ยังต้องเพียรพยายามละกรรมที่เป็น
เหตุให้ตกเป็นทาสของ รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส รวม
ทั้งอารมณ์ต่างๆ อันเป็นเหตุให้เกิดตัณหา พร้อมกัน
ไปด้วย จึงจักสามารถหลุดพ้นได้

๕๑/๒๑๓

ลูกรัก... เจ้าจงให้ประโยชน์ต่อสมมติ จงอย่ามองข้าม
เรื่องเล็กน้อยที่เป็นกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนของสัตว์
สังคมทุกชั้น เพราะมันเป็นบันไดขั้นแรกและขั้นสุดท้าย
ในการเข้าถึงธรรม

๕๒/๒๑๔

ลูกรัก... เราต้องเรียนรู้เพื่อการแก้ปัญหา ไม่ใช่เปลี่ยนปัญหา แล้วชั่วชีวิตจะเปลี่ยนสักกี่ครั้ง

๕๓/๒๑๕

ลูกรัก... ฝึกบ่อยบ่อย ทำเรื่อยเรื่อย ทำเป็นนิสัย ถึงเวลา พระธรรมก็เต็มเปี่ยมในภาวนะ คือหัวใจที่ใสสะอาด

๕๔/๒๑๖

ลูกรัก... ชีวิตของพวกเขา ได้ถูกวางระเบิดเวลามาหมดแล้ว อย่างมีว้อดยสร้อยทองใหญ่ใน รูป รส กลิ่น เสียง สัมผัส ถึงเวลาตายจะเอาอะไรไปได้บ้าง

๕๕/๒๑๗

ลูกรัก... เจ้าจักรู้หรือไม่ว่า ไม่ว่าจะมหาโจรเข้าปล้นสะดมเจ้าสักกี่ครั้ง ไม่ว่าจะไฟจะไหม้อะไรอะไรของเจ้าไปอย่างมากมาย หรือน้ำจะท่วมพัดพาให้เจ้าล่มจมและตายไป พ่อว่ายังมีโทษและความเดือดร้อนน้อยกว่า การที่เจ้าปล่อยให้ความโลภ ความทะยานอยาก ความโกรธ ความพยาบาท ความหลง ความงมงาย เข้าครอบงำเจ้าแม่นาทีเดียว

๕๖/๒๑๘

ลูกรัก... สัตว์ญาติพี่น้อง ที่จะทำให้พญามัจจุราชไม่เห็นเรา และไม่เข้าใกล้เรา มันมีอยู่แล้วในทุกคน ขอเพียงใจไม่ปองแต่่ง สัตว์ญาติพี่น้อง

๕๗/๒๑๙

ลูกรัก... ผู้ใดมีสัญญาตาอยู่ในใจ ผู้นั้นจะไม่ทุกข์ แล้วสัญญาตา คืออะไร ถ้าพูดก็จะไม่ใช่สัญญาตา ถ้าไม่พูด ก็ไม่เข้าใจ สัญญาตาอีก แล้วจะทำอย่างไร ใครรู้ช่วยบอกที

๕๘/๒๒๐

ลูกรัก... นิพพานไม่ใช่คำขอ นิพพานไม่ใช่คำเขียน และ นิพพานไม่ใช่คำพูด แต่นิพพานเป็นสิ่งที่ปฏิบัติ ตัด สะ วาง ปล่อย เว้น นั่นเป็นมรรคและเป็นผลแห่งพระนิพพาน

นิพพานไม่ใช่สภาวะที่จะต้องก่อสร้าง นิพพานไม่ใช่ สภาวะที่จะต้องมีเครื่องเรือน นิพพานไม่ใช่สภาวะที่ใคร จะเอาปราสาทไปปลูกสร้าง นิพพานเป็นสภาวะของนาม ธรรม ถ้าจะเปรียบนามธรรมให้เป็นรูปธรรม ก็คงจะ เปรียบได้ดั่งบ้านที่ซื้อไม่ใช่เช่า เราซื้อด้วยการปฏิบัติไม่ใช่ ซื้อด้วยการเสียนทุนสร้าง ไม่ใช่ซื้อด้วยการบริจาค ไม่มี ใครในโลกบริจาคเงินเข้าพระนิพพาน มีแต่คนทำความดี และปฏิบัติด้วยตนเองแล้วเข้าพระนิพพาน การปฏิบัติเช่น นี้เรียกว่า เป็นการซื้ออย่างถาวร การจะซื้อบ้านหลังนี้ก็ไม่ต้องเสียนทรัพย์ ไม่ต้องแลกมาด้วยทรัพย์แต่แลกมาด้วย

กำลังใจ ด้วยการปลด ได้มาด้วยกำลังใจแห่งศุภงาม ความดี ได้มาด้วยอำนาจของการปฏิบัติ ไม่ใช่ได้มาด้วย อำนาจของการบริจาค

๕๙/๒๒๑

ลูกรัก... การบรรลุถึงเป้าหมายของชีวิต เหมือนการยิงธนูที่ ทะลุออกไปถึงเป้า แต่การได้มาซึ่งเกียรติยศศักดิ์ศรี เป็นการยิงธนูที่หล่นก่อน ไม่ถึงเป้า การทะลุเป้าคือ ทะลุจนสุดทะลุและไม่มีอะไรจะรับมันได้

๖๐/๒๒๒

ลูกรัก... ทางแห่งการบรรลุ ปัญญา เครื่องตรัสรู้ ความมรลิก ได้ การเลือกเฟ้นธรรมะที่เหมาะสมแก่ตน ความเพียรใน เบื้องต้น ความพอใจ อิ่มใจ ได้ผลในธรรม ใจที่สงบ ความตั้งมั่นของใจ ความวางเฉย

๖๑/๒๒๓

ลูกรัก... ความทุกข์นั้นมิได้อยู่ แต่ผู้ทุกข์หาไม่ ความดับทุกข์นั้น
มิได้อยู่ แต่หาผู้ดับทุกข์นั้นได้ไม่ หนทางนั้นมีอยู่ แต่ตัว
หนทางนั้นหาไม่ ไฉนนี้ก็ถึงแล้วนะซี ไฉสบาย

ทุกวัน ทุกเวลา ทุกชั่วโมง ทุกนาที ทุกวินาที ซื่อตรง
ต่อกรรมตามสัจจิต ที่เกิดเกิด ตับดับ อย่างชนิดที่ไม่มีเวลา
ให้สิ่งสกปรกเข้ามา

๖๒/๒๒๔

ลูกรัก... เจ้าจักรู้หรือไม่หนอ ว่าในความทุกข์ยากเหลือแสน
มันย่อมเป็นตัวแทนของความสำเริง และมักจะเป็นเหตุ
ให้เกิด ผู้รู้ ผู้ตื่นอยู่เฝ้าองเฝ้าอง

๖๓/๒๒๕

ลูกรัก... ความทุกข์ของบุคคลและสรรพสัตว์มีอยู่ด้วยกันสอง
ชนิด ตามความเข้าใจของพ่อ

- ๑.ทุกข์ภายใน ที่เกิดจากใจของเราเอง
  - ๒.ทุกข์ภายนอก ที่ผู้อื่น สิ่งอื่น ทำให้
- ถ้าจะถามพ่อว่า จะกำจัดมันได้อย่างไร ก็ต้องเริ่ม
จากใจของเราเอง

๖๔/๒๒๖

ลูกรัก... เมื่อมีเหตุเกิดขึ้นในที่ใด จงค้นหาเหตุที่เกิดขึ้น และดับ
มันเสียตรงนั้น

๖๕/๒๒๗

ลูกรัก... เมื่อใด ที่ต้องพ้ำมีตมิต เจ้าอย่าได้คิดว่าพระอาทิตย์
ไม่มี คราวใดที่พ้ำไม่แจ่มใส เจ้าอย่าเข้าใจว่า
ดวงจันทร์ได้หายไป

๖๑/๒๒๘

ลูกรัก... ถ้าการบูชาอันนอบนบ วงสวรรค์ในพิธีการอันแสนจะ
ศักดิ์สิทธิ์ และมีอิทธิฤทธิ์จริง ทุกคนคงไม่ทุกข์ระทม
เช่นทุกวันนี้เป็นแน่

๖๗/๒๒๘

ลูกรัก... ถ้าเจ้าต้องการความสุข เพียงแต่เจ้าทำให้ทุกข์มัน
ลดลง ความสุขมันก็จะเกิดขึ้นเอง

๖๘/๒๓๐

ลูกรัก... เราเพลนไปในสุขเวทนา ด้วยความรู้ดีของเราคะ
เราเพลนไปในทุกข์เวทนา ด้วยความรู้ดีของเรา โทสะ
เราเพลนไปในโทมนัสเวทนา ด้วยความรู้ดีของเรา โมหะ

๖๙/๒๓๑

ลูกรัก... คนฉลาดใช้กิเลส คนโง่โดนกิเลสใช้

๗๐/๒๓๒

ลูกรัก... คนที่ผิดเพราะเขาไม่รู้ ถ้ารู้คงไม่ผิดเป็นแน่

บทโคลงกึ่งพุทธประวัติ

ภาคที่ ๖

“พบพทนะ”
(ผู้-ผู้
ผู้-ผู้)

๑/๒๓๓

ลูกรัก... พุทธแท้แท้ หิวกิน ง่วงนอน ร้อนอบาบน้ำ ถึงเวลาที
 กี้ช นีคือ พุทธแท้แท้ แต่กว่าจะเป็นเช่นนี้ได้เนั้น เจ้าจัก
 ต้องซิมสัง ซิมทราบและซิมซัปในวิถิแห่งความเป็นผู้รู้
 ผู้ต้น และเบิกบาน อย่างละเอียดหมดจด

๒/๒๓๔

ลูกรัก... เจ้าจงรู้เถอะว่า จิตของ พุทธะ ที่แท้มันมิได้ยุ่งเกี่ยว
 กับคำสอนใดใดในโลก แต่มันเป็นวิธิการและควมรู้ที่
 เกิดจากประสบการณทางจิตของตนล้วนล้วน ที่เราเพียร
 พยายามระวัง รักษา มันจนสะอาดหมดจดทุกดวงและ
 เมื่อนั้นเจ้าก็ต้องร้องบอกกว่า มันช่างเป็นวิธิการของพุทธ
 ที่แท้จริง จริงจริง

๓/๒๓๕

ลูกรัก... วิธินอมพระพุทธเจ้า ไม่ใช่การขัดสีพระพุทธรูป แต่
จงนอมถ้อยคำของพระองค์ ให้อยู่ในวิญญานของเรา
รักษาถ้อยคำของพระองค์ประสงค์ประจำที่อยู่ในตัวเรา
พยายามปฏิบัติถ้อยคำนั้นเทียบเท่าดังลมหายใจของเรา

๔/๒๓๖

ลูกรัก... ถ้าเจ้าเอาคุณธรรมออกจกตัวเอง เจ้าก็มิได้ต่าง
อะไรกับสัตว์เดรัจฉาน เพราะมันก็มีกิน กาม เกียรติ
โกรธ กุศล เหมือนกันกับที่เจ้ามีอยู่

๕/๒๓๗

ลูกรัก... ไม่ว่าจะคำสอน ของพระพุทธเจ้าทั้งหลาย หรือของ
พ่อ จะวิเศษพิสดารขนาดไหน
มันจะไม่มีประโยชน์เอาเสียเลย ถ้าเจ้าไม่นำมันไป
ประพฤติปฏิบัติ

๖/๒๓๘

ลูกรัก... สำหรับผู้ตื่น ถ้าคิดจะไหว้พระ ก็ไหว้โดยมิได้ถือว่า
เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ แต่สักการะ กราบไหว้ เพราะเป็น
ตัวอย่างของ ผู้รู้ ผู้ตื่นและเบิกบาน แต่สำหรับผู้ใหญ่
มีอายุ ให้ถือว่าเป็นการฝึกปรือ ความอ่อนโยน
อ่อนน้อม ไปในทีด้วย

๗/๒๓๙

ลูกรัก... จงอย่าทำดีด้วยความอยาก เพราะถ้าหมดอยาก
ก็หมดดี แต่จงทำดีด้วยหัวใจที่เอริ ที่มีหน้าที่ต่อตน
...สาธุ สาธุ นี้คือพุทธะ

๘/๒๔๐

ลูกรัก... พระพุทธเจ้าเป็นนักปฏิบัติ จกการไหว้ ต้นไม้ ไหว้
ภูเข่า หันมาไหว้ตนเอง ด้วยการพัฒนาจิตวิญญานตน
ให้เป็นคนควรแก่การกราบไหว้

๙/๒๔๑

ลูกรัก... พระพุทธเจ้ารู้จักอะตอม โปรตรอน นิวตรอน
ก่อนฝรั่งรู้ถึง ๒,๐๐๐ กว่าปี แต่ไม่ทรงนำมาสอน
เพราะเป็นเพียงวัตถุนิยม ไม่ใช่เป็นกระบวนการพัฒนาที่
ดี มีจุดบอดจนถึงจุดทำลาย แต่พระพุทธเจ้าทรงค้นพบ
วิชาอีกชนิดหนึ่งคือ วิชาธรรมะ เป็นการค้นคว้าพลังใน
กายพัฒนาพฤติกรรม เปลี่ยนแปลงพลังในกายจากดำ
เป็นขาว ถึงที่สุด คือความอิม เต็ม ดับ และเย็น

๑๐/๒๔๒

ลูกรัก... เจ้าจักสำคัญความนี้เป็นไฉน
ความไม่รู้ลึกตัวทั่วพร้อม เป็นเหตุให้เกิดความปรุงแต่ง
ความปรุงแต่ง เป็นเหตุให้เกิด กิเลส ตัณหา อุปาทาน
กิเลส ตัณหา อุปาทาน ก็คือ ความรัก ความโลภ
ความโกรธ ความหลง ยึดถือ

ถ้าเจ้าถามพ่อว่า ความรัก โลภ โกรธ หลง มีตัวตน
หรือไม่ พ่อก็ต้องตอบว่า มันมิได้มีตัวตน (จุดที่จะแก้
ความปรุงแต่งได้คือความรู้ลึกตัวทั่วพร้อม การเข้าถึงพระ
บริสุทธิธรรม) ความไม่รู้นี้เื้อรู้ตัว เป็นที่มาของ การปรุง
แต่ง การปรุงแต่งเป็นที่มาของ ความรัก โลภ โกรธ
หลง และยึดถือ

ความรัก โลภ โกรธ หลงและยึดถือ เป็นที่มาของ
ชาติ ชรา พยาธิ มรณะ เป็นผลทำให้เกิดทุกข์

วิธีเข้าถึง พระบริสุทธิธรรม ต้องทำความเข้าใจความรู้ลึกตัว
ตลอดเวลา ตัดสิ่งที่เป็นอดีตที่ผ่านมาแล้ว ตัดสิ่งที่เป็น
อนาคตที่ยังไม่มาถึง คงไว้แต่ปัจจุบัน

๑๑/๒๔๓

ลูกรัก... ศรัทธาแบบชาวบ้าน หมายถึง ความเชื่อ
ศรัทธาแบบพุทธะ หมายถึง ปัญญาญาณหยั่งรู้
วิเคราะห์ ใคร่ครวญ เปรียบเทียบ พิจารณา

๑๒/๒๔๔

ลูกรัก... ปู่ของเจ้าสอนพ่อว่า ดูก่อนภิกษุทั้งหลาย บุคคลที่
โง่ทงทั้งทั้งที่รู้ ตถาคตไม่เชื่อว่าจะไม่กล้าทำผิดอื่นอื่นอีก

๑๓/๒๔๕

ลูกรัก... ครั้งหนึ่ง พระพุทธเจ้าจะปรินิพพาน มีเทพ พรหม
มาโปรยดอกไม้อันสูงเทียมดอก

พระอานนท์กล่าวว่า คงจะเป็นการกระทำเป็นกุศล
มากนัก พระพุทธเจ้าตรัสตอบว่า พระองค์ไม่ทรง
สรรเสริญเลย แต่ทรงสรรเสริญการปฏิบัติบูชา เพราะมี
อานิสงส์ยิ่งใหญ่กว่าอะไรทั้งปวง จะทำให้ผู้ปฏิบัติหลุด
พ้นจากภัยของวิภวภูติได้

๑๔/๒๔๖

ลูกรัก... พระบริสุทธิธรรม สำหรับพ่อและชาวพุทธะ ยอมรับ
นับถือว่าเป็นของมีค่า และบริสุทธิ สะอาด และเมื่อมัน
บริสุทธิสะอาดเช่นนี้ เจ้าแน่ใจแล้วหรือว่า ตัวเจ้าซึ่ง
ถือว่า เป็นภพที่จะต้องรองรับพระบริสุทธิธรรมนั้น
ได้สะอาดพอแล้ว ถ้ามันยังไม่สะอาด พ่อเกรงว่าความ
สกปรกของเจ้าจะเป็นเหตุให้ พระบริสุทธิธรรมเประ
เปื้อนมลทิน

เมื่อเป็นเช่นนี้ เจ้าก็ต้องชำระล้างตัวเจ้าให้สะอาด
เสียก่อน แต่ถ้าเจ้าชำระล้างตัวเองไม่ได้ เจ้าก็ต้อง
อาศัยกรรมวิธอันแสนสุดจะวิเศษ ของครูผู้ใจอารีเสีย
แล้วหละ ยิ่งถ้าเจ้าทนต่อกรรมวิธชำระล้างนั้นนั้นได้
มันก็คงจะไม่ยากที่จะรับเอา พระบริสุทธิธรรม

๑๕/๒๔๗

ลูกรัก... พระพุทธเจ้าไม่ได้สอนวิธีสร้างสุข แต่สอนให้รู้จัก
ทุกข์และต้องทำสลายมันก่อน แล้วสุขจะตามมาเอง
มันจะสุขได้อย่างไร เมื่อเราไม่รู้จักทุกข์และยังมีทุกข์อยู่

๑๖/๒๔๘

ลูก้า... อธิปไตย ๔ คุณธรรมเครื่องยังให้สำเร็จในสิ่งที่ปรารถนา

คันทะ พอใจในสิ่งที่กระทำ

วิริยะ เพียรทำบ่อยบ่อย ทำเป็นนิสัย

จิตตะ จดจ่อ จริงจัง

วิมังสา ไขปัญหาอย่างใคร่ครวญ พิจารณาการกระทำอย่างฉลาด

๑๗/๒๔๘

ลูก้า... วิธีทางแห่งพระบริสุทธิธรรม

๑. จัดระเบียบให้แก่กาย จนกลายเป็นระบบที่มั่นคง ให้แก่จิตเรียกว่า ศีล
๒. ทำความรู้สึกให้เกิดขึ้นลึกลึกภายในกาย แล้วสั่งจับตุลุมเข้า-ออก ทางจมูก ปล่อยให้ฉลาดหรือหลง เรียกว่า สมาธิ
๓. คอยกำจัดทุกสรรพสิ่งที่เป็นปฏิปักษ์ เป็นข้าศึกแก่การจัดระเบียบ หรือทำลายความรู้สึก เรียกว่า ปัญญา

๑๘/๒๕๐

ลูก้า... อริยธรรม สัจธรรม พระบริสุทธิธรรม เจ้าจักเข้าถึงมันได้ ต่อเมื่อใดที่ เจ้าค้นหาตัวเองแท้แท้ ให้พบเท่านั้น

๑๙/๒๕๑

ลูก้า... ความเสียสละ และให้อภัย มันจะเป็นตัวทำลายศัตรูของคุณธรรม สัจธรรม อริยธรรม ได้เป็นอย่างดีทีเดียว แต่มันยังช่วยให้เราทำหน้าที่อยู่ในโลกนี้ ได้อย่างสมบูรณ์ ทั้งยังเพิ่มพูนความสุขบางทีบางครั้ง ทุกที ทุกครั้ง มันก็ยังช่วยปลดปล่อยความเป็นทาสของตัวเองและอารมณ์ได้อีกด้วย

南無摩訶支佛母

บทโคลงกึ่งพุทธประวัติ

ภาคที่ ๗

“ปฐมอสมปบาท”
(เกิดขึ้น-ตั้งอยู่-ดับไป)

救疾病觀世音

๑/๒๕๒

ลูกรัก... ปฏิเสธสมมุติบาท คือ การแสดงให้ทราบสาเหตุเกิด
ของจิต ทุกข์และสุขเกิดขึ้นอย่างไร ดับลงอย่างนั้น และ
การเกิดเกิด ดับดับ อย่างนั้นโดยสภาวะธรรมชาติของ
อารมณ์ที่จิตเกิดเกิด ดับดับ กันและกัน

๒/๒๕๓

ลูกรัก... จิตที่ เกิดเกิด ดับดับ เป็นปฏิทิจสมมุติบัญญัติ แต่
ต้องทำให้มันสะอาด พยายามทำความรู้เข้ามาในกาย
และอย่าพยายามทำอารมณ์ให้มีอะไร อย่าไปนั่งมองมัน
ถ้าอารมณ์เกิดขึ้น ก็ต้องเก็บกวาดกำจัดอารมณ์นั้น
ออกไปจากจิต

สว่าง สะอาด สงบและเยือกเย็น นี่คือจิตของ
นิพพาน จิตที่สะอาดแล้ว จะไม่มีอารมณ์เกิดขึ้น คือ
ไม่มีอารมณ์ในจิต จงเฝ้าสังเกตในกายของเรา

๓/๒๕๔

ลูกรัก... ถ้าเจ้ารู้ว่า สรรพสิ่ง สรรพชีวิต เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ตับไป เป็นปกติ ด้วยหัวใจรู้จริงจริงแล้ว พ่อว่าเจ้าคงจะไม่กล้า บ้าไปด่า ขอมรับหรือปฏิเสธในอะไร อะไรเป็นแน่

๔/๒๕๕

ลูกรัก... ถ้าเจ้าไม่เอายกเกิดขึ้น ตั้งอยู่ ตับไป ก็อย่าได้เอาใจ ไปผูกไว้กับอะไรอะไรเด็ดขาด

๕/๒๕๖

ลูกรัก... ท่านปู่ของเจ้าสอนพ่อว่า ธรรมชาติแห่งการไม่เกิด ไม่เป็น ไม่สุข ไม่ทุกข์ ไม่มีใครทำ ไม่มีอะไรปรุงแต่งได้นั้น มีอยู่

๖/๒๕๗

ลูกรัก... สรรพสิ่ง เกิดขึ้น เปลี่ยนแปลง แปรปรวน จากเด็ก เป็นวัยรุ่น แก่ เจ็บ ตาย

อะไรหนอ ที่จะทำลายวิญญู์จักรนี้ได้ ความหยุดนั้นเอง การหยุดปรุงแต่ง จะนำพาให้เราพ้นจากอำนาจเกิดแก่ได้ เมื่อมีเกิดก็ต้องมีไม่เกิดเหมือนกัน

๗/๒๕๘

ลูกรัก... พยายามทำตนให้เห็นโทษภัยของ การเกิด แก่ เจ็บ ตาย ให้ได้จริงจัง คือ เห็นทุกข์ทั้งปวง

ส่วนคำตอบในการแก้ทุกข์นั้น รู้ได้เฉพาะตน

๘/๒๕๙

ลูก้า... ท่านปู่ของเจ้าสอนพ่อว่า ธรรมชาติแห่งการไม่เกิด
ไม่เป็น ไม่สุข ไม่ทุกข์ ไม่มีใครทำ ไม่มีอะไรปรุงแต่งได้นั้น
มันมีอยู่เช่นนั้นเอง

สรรพสัตว์ที่ต้องการพ้นจากการเกิด การเป็นสุข
ทุกข์ ใครทำอะไรมิได้ ไม่มีอะไรปรุงแต่งนั้น ย่อมมิได้

๘/๒๖๐

ลูก้า... วิธีจะทำให้กายกับใจรวมกันนั้น ต้องทำจิตเกิดตลอด
สังเวชนิเวศน์กาย วิธีการที่จะรู้จิตเกิดเกิด ดับดับ นั้น
ต้องรวมกายกับใจให้เกิดสังเวชนิเวศน์ไตรลักษณ์ ต้องทำให้
เกิดการระว่าง สำรวมในอารมณ์ที่เครียด เฟื่องความรู้อีก
ลงไปในกาย

จิตหมดจด คือ สภาวะที่อะไรอะไร ไม่ปรุงแต่ง คือ
จิตล้วนล้วน มากไปด้วยสติ มากไปด้วยความรู้ตัวทั่ว
พร้อม นี่คือสภาวะของเราทุกคน

การจัดระเบียบของตัวเอง นี่คือหัวใจของนักปฏิบัติ
การช่วยเหลือผู้อื่น ถือว่าเป็นอริยธรรมอย่างสุดท้าย

ข้อแรกที่จะปฏิบัติคือ ทำจริงจริง การไม่ยึด
ไม่ผูกพัน นั่นคือสติ

๑๐/๒๖๑

ลูก้า... สรรพสิ่งเริ่มประปราย ดารา rays เบื้องนวิถึ ทะเลลึก
เนิ่นนานปี มาวันนี้ก็กลายเป็นสูง

๑๑/๒๖๒

ลูกรัก... ทุกอย่างในโลกเกิดขึ้นในเบื้องต้น แปรปรวนในท่ามกลาง แตกสลายในที่สุด

๑๒/๒๖๓

ลูกรัก... เพราะอวิชชา (ไม่รู้) เป็นปัจจัยจึงเกิดสังขาร (ร่างกาย)
 เพราะสังขาร (ร่างกาย) เป็นปัจจัยจึงเกิดวิญญาณ
 เพราะวิญญาณ เป็นปัจจัยจึงเกิดนามรูป
 เพราะนามรูป เป็นปัจจัยจึงเกิดอายตนะหก
 เพราะอายตนะหก เป็นปัจจัยจึงเกิดผัสสะ
 เพราะผัสสะ เป็นปัจจัยจึงเกิดเวทนา
 เพราะเวทนา เป็นปัจจัยจึงเกิดตัณหา
 เพราะตัณหา เป็นปัจจัยจึงเกิดอุปาทาน
 เพราะอุปาทาน เป็นปัจจัยจึงเกิดภพ
 เพราะภพ เป็นปัจจัยจึงเกิดชาติ
 เพราะชาติ เป็นปัจจัยจึงเกิดชรา มรณะ
 ทั้งหลายทั้งปวงนี้จึงเป็นทุกข์
 ทั้งสิ้น

๑๓/๒๖๔

ลูกรัก... การเลือกคบคน ก็เป็นสิ่งที่ดี เพราะอาจจะทำให้เราได้ดี แต่เราจะแน่ใจได้หะ หรือว่าคนที่ไม่ดี ที่เจ้าไม่คบนั้นเขาจะไม่ดีจริงๆ อาจจะเป็นเพราะใจเจ้าคิดไม่ดีต่อเขาก็ได้

เช่นนั้น พ่อจึงอยากให้เจ้าได้ใคร่ครวญดูให้ละเอียด ถูถ้วนว่า ความดีและไม่ดี ที่มีอยู่ในใจเจ้า นั้นเป็นสิ่งที่เกิดจากใจเจ้าจริงๆ มิใช่เกิดจากกำลังขบหรือแรงผลักดัน

๑๘/๒๖๕

ลูกรัก... เจ้าจะเข้าใจความนี้อย่างไร สำหรับชาวโลก พวกเขา
เหล่านั้นเข้าใจว่าปัญญา นั้น ได้มาจากการสะสม เรียนรู้
ดู อ่าน ท่องจำ

แต่สำหรับพ่อ เข้าใจว่า สิ่งเหล่านั้น เป็นเพียง
สัญญา ส่วนปัญญาที่แท้จริงนั้น พ่อรู้ดีกว่า มันได้มาจากการ
ตรึง ตั้งเช่นพระพุทธเจ้าและพระอรหันต์ เช่นนี้พ่อ
คิดว่าพวกที่เล่าเรียน ท่องบ่น ทรงจำอะไรได้มากมาย
มิใช่ว่าเขามีปัญญามาก เป็นแต่ว่า เขามีสัญญามากขึ้น
ต่างหาก

ค่อยค่อย ตัดโกรธ ค่อยค่อย ตัดเกลียด ค่อยค่อย
ตัดโลภ ค่อยค่อย ตัดหลง

ต้องใช้อันตตา หรืออนิจตา เมื่อตกอยู่ในภวังคจิต
เกิดขึ้น ตั้งอยู่ ดับไป นี่คือ วิธีที่หนีภวังคจิตไม่
สับสน ไม่มีหน้าที่ นี่คือจิต อนิจจัง ทุกขัง อนัตตา
เป็นหลักการออกจากการตกอยู่ในภวังคจิต

๑๕/๒๖๖

ลูกรัก... รูป คือ การกระทำ เวทนา คือ ความรู้สึก สัญญา
คือ ความทรงจำ สังขาร คือ

สภาวะปรุงแต่งอารมณ์ วิญญาณ คือสภาวะแห่งจิต

บุคคลเป็นผู้แบกของหนัก จำพวกสรรพสัตว์ทั้งที่
เวียนว่ายตายเกิด การแบกของหนักเป็นความทุกข์
แน่นอน ทั้งแบกและถือ

ถือ คือ อุปาทาน แห่งอารมณ์

แบก คือ สภาวะสลัดไม่ออก คืออวิชชา

การสลัดของหนักทั้งลงเสีย สลัดออกจากรูป เวทนา
สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นความสุขจริงจริง หนอ

พระอรียเจ้าสลัดทิ้งแล้ว และไม่หยาบคดขยี้เอาขึ้น
มาอีก ถอนต้นหาขึ้นได้ คือ สภาวะตัดขาดจากขันธ์
๕ จากจิต ดับสนิท ไม่มีส่วนเหลือแน่นอนเพราะไม่
สามารถจะลูบมันขึ้นได้จากจิตที่สะอาดของพุทธะ

ดูตัวเอง อย่าสนใจไปที่อื่น แม้กระทั่งหลับตาและ
ลืมตา มีสภาวะจิตที่สงบแล้ว แต่ยังไม่ถึงตัวอิสระ
(ต้องทำต่อไป) จิตที่เกิดเกิด ดับดับ เสมือนสภาวะน้ำ
ที่กำลังเดือด

จงอย่าให้เวลากับขันธ์ทั้ง ๕ นานนัก เพราะจะทำให้
สิ้นเปลืองเวลาไปเปล่าประโยชน์

ความรู้สึกรักที่พุ่งลงไปในตัว กายกับใจก็รวมกันเป็น
หนึ่งแล้ว เป็นยอดพลังในโลก

๑๖/๒๖๗

ลูกรัก... เวลาที่อันตรายที่สุดมีอยู่

- ๑. เวลาเข้ามีด
- ๒. เวลาหิว
- ๓. เวลาเบื่อ
- ๔. เวลาพลบค่ำ
- ๕. เวลาใจ

๑๗/๒๖๘

ลูกรัก... กายรวมใจเป็นของบริสุทธิ์
 จงอย่าส่งใจไปตู้อื่น จงพิจารณาตูตัวเอง
 สภาวะแห่งพุทธะคือจิตผู้รู้แท้แท้
 รับความรู้สึกแต่ไม่ปรุงเป็นอารมณ์ มีความรู้สึกแต่
 อารมณ์ไม่ปรากฏออก มีอำนาจสั่งการได้

๑๘/๒๖๙

ลูกรัก... ถ้าเจ้าไม่เข้าไปในบ้าน แล้วจะทำความสะอาดได้ยังไง
 มีความรู้สึก แต่อารมณ์ไม่ปรากฏออก มีอำนาจสั่งการได้

๑๙/๒๗๐

ลูกรัก... ขันธ์ ๕ รูป สัตถุญา เวทนา สังขาร วิญญาณเป็น
 ของหนัก เป็นเชื้อให้เราเวียน วาย ตาย เกิด แก่ เจ็บ
 ตายไม่รู้จักจบสิ้น เป็นต้น เป็นเหตุแห่งการเกิดในวัฏฏะ
 สงสาร

บทโคลงแห่งพุทธอิสริยะ

ภาคที่ ๘

“ศีล”

(รักษากาย-รักษาใจ-รักษาวาจ)

๑/๒๗๑

ลูกรัก... เมื่อใดที่เจ้าคิดจะชำระล้างร่างกายอันทั้ง ๕ เจ้า
จงระลึกรัตนนิมิตเสมอว่า

จักพยายามทำให้มันหมดจดและทะนุถนอมต่อท่าน
ผู้มีคุณ และให้คิดว่านี่คือการใช้หนี้เก่า พร้อมกันทำด้วย
ความรู้สึกรู้สึกที่น่าเบื่อหน่าย เพราะทำไม่เลิกสักที

๒/๒๗๒

ลูกรัก... คีล   การทำกายและวาจาให้เรียบร้อย
สมาธิ   การมีใจตั้งมั่น
ปัญญา   การรอบรู้ในกองสังขาร
วิมุตติ   คือความหลุดพ้นอย่างอิสระ
เหล่านี้   คืออุดมการณ์ของปู่เจ้า

๓/๒๗๓

ลูกรัก... ตาภักการะเกียรตินัยค เปรียบเหมือนใบไม้ คีลคือ
เปลือกไม้ สมาริตคือเยื่อไม้

ปัญญาคือเนื้อไม้ วิมุตติคือแก่นไม้ เจ้าจักต้องการ
อะไร หรือเพียงแค่ ให้ได้เห็นต้นไม้

๔/๒๗๔

ลูกรัก... คีล ๕ ไม้โหดร้าย ไม่มีอไว ไม้ใจเร็ว ไม้พุดปด และ
ไม่หมดสติ

๕/๒๗๕

ลูกรัก... คีลธรรมไม่ได้ทำให้คนพ้นทุกข์ได้ เรื่องมันง่าย
เพียงแต่ใจไม่ปรุงแต่ง

ประตุธรรมชาติ จักรวาลและนิพพานก็จะเปิดรับ
ความทุกข์เดือดร้อนทั้งหลาย ก็จักพินาศหายไป

๖/๒๗๖

ลูกรัก... เจ้าจักสำคัญ ข้อความโบราณนี้เป็นไฉน รวงข้าว
ยิ่งสุก ยิ่งอ่อนนุ่ม

ลูกรัก... รากเหง้าของกุศลธรรม ความฉลาด คือ ความ
อ่อนนุ่มถ่อมตน

ลูกรัก... ความอ่อนนุ่มถ่อมตน ถือว่าเป็นหัวใจของ
คุณธรรม สัจธรรม อริยธรรม

รวมทั้งเป็นหัวใจของอีกหลายหลายสิ่งเช่นนี้ ควรจะ
ทำให้มีอยู่ในคำว่าศิษย์ที่ดี และควรมีอยู่เสมอสม่ำเสมอจน
เห็นเป็นปกติ

๗/๒๗๗

ลูกรัก... เจ้าจะต้องประพุดให้ได้อยู่ใน อริยกันตคีลให้จงได้
อริยกันตคีล คือ คีลที่พระอริยเจ้าพอใจ

ลูกรัก... เจ้ารู้หรือไม่ว่า อริยกันตคีล คือ คีลที่พระอริยเจ้า
พอใจนั้น มันจะต้องเกิดมาจากใจที่ได้มีอะไรปรุงแต่ง
และคราวใดที่ถูกรู้ได้ คราวนั้นเจ้าก็จะได้ชื่อว่า เป็นผู้
เข้าถึงธรรมชาติ จักรวาลและนิพพาน

๘/๒๗๘

ลูกรัก... เจ้าจ้กรู้ใหม่ว่าวิชา อริยกันตศีล นั้น เขาทำกันได้
อย่างไร โดยที่ไม่เกิดความรู้สึกลำบาก

วิธีคือ เจ้าจะต้องเรียนรู้สรรพสิ่ง รวมทั้งตัวตัวเอง
ให้ลึกซึ้งแจ่มแจ้ง ว่าเกิดขึ้นเพราะเหตุใด ตั้งอยู่เพราะ
ปัจจัยอะไร สุดท้ายจะมีสภาพเช่นไร

เมื่อเจ้าเรียนรู้แจ่มแจ้งได้ดังนี้ มันก็จะทำให้เจ้า
มิกล้ากระทำต่อสิ่งที่ล่วงเกินละเมิดต่อศีลทุกขข้อ
ถ้าเจ้าทำมันให้ถูก ก็คือการที่เจ้าเข้าใจต่อสรรพสิ่งนั้น
แหละ มันจะทำให้เจ้ารักษาอริยกันตศีลไปโดยปริยาย

ถ้าเจ้าต้องการที่จะเป็นผู้มีอริยกันตศีลแล้วละก็
ข้อแรกเจ้าจะต้องเข้าใจเรื่องการเกิดขึ้น ตั้งอยู่และดับไป
ของทุกขทุกสรรพสิ่งให้ถ่องแท้เสียก่อน ถ้าเจ้าสามารถ
เข้าใจได้ เจ้าก็สามารถที่จะมีศีลอันพระอริยเจ้าชอบใจ
ได้ เช่นนี้ จึงสมควรเรียกว่า พุทธบริษัท

๘/๒๗๙

ลูกรัก... อยู่คนเดียว ระวังความคิด อยู่กับมิตร ระวังวาจา
อยู่กับหมู่หมา อยู่กับบ้า ตามมัน

บทโคลงแห่งพุทธอิสริยะ

ภาคที่ ๔

“การทำบุญ”

(อริยบถสะอาด)

พระศรีปทุมมา มหาโพธิสัตว์

๑/๒๘๐

ลูกรัก... เรามาตักันว่า เจ้าจักอยู่ในสถานะใดในขณะที่ทำบุญ
 แบบพระพุทฺธะ เป็นผู้มี เต็ม อิ่ม แล้วเอื้อเฟื้อให้
 แบบพระโพธิสัตว์ เป็นผู้ให้ทุกชนิด แม้แต่ชีวิต
 ไม่ว่าจะมิหรือไม่มีก็ให้

แบบพระอรหันต์ เป็นผู้ให้โดยไม่หวังสิ่งใดตอบแทน

แบบเปรต เจ้าประคูน ขอให้ผลบุญนี้ จงดล
 บันดาลให้ข้าพเจ้าได้มี...

๒/๒๘๑

ลูกรัก... บุญเป็นเครื่องยังให้ถึงความสำเริง ในสมบัติทั้งปวง

๓/๒๘๒

ลูก้า... เจ้ารู้หรือไม่ว่า วิธีทำบุญทั้ง ๑๐ อย่าง ที่พระ ศาสตราทรงแสดงไว้นั้น ก็เพื่อ

พัฒนาสรรพสัตว์ให้เป็นคน พัฒนาคนให้เป็นมนุษย์ พัฒนามนุษย์ให้เป็นมนุษย์ประเสริฐ

๔/๒๘๓

ลูก้า... การทำบุญ ๔ แบบ

- ๑. แบบพระพุทธเจ้า มี ตี อิม เต็ม แล้วจึงให้ตาม หน้าที่
- ๒. แบบพระโพธิสัตว์ ไม่ว่าจะมิหรือไม่มีก็ให้ อิมก็ให้ ทิวก็ให้ ด้วยหัวใจที่เอื้ออาทร
- ๓. แบบพระอรหันต์ ให้ทุกอย่างที่มี ด้วยหัวใจที่ไม่ ยึดติดและไม่คิดว่าจะได้อะไรตอบแทน
- ๔. แบบเปรต ทำบุญโดยหวังสิ่งตอบแทนเป็นวัตถุ สิ่งของ เพราะเป็นผู้ไม่พอ ไม่เต็ม ไม่อิมและ ทิวตลอด

๕/๒๘๔

ลูก้า... ทำบุญมากเท่าใดก็นิพพานไม่ได้ บำเพ็ญภาวนามากเท่าใดก็หลุดพ้นไม่ได้

การทำบุญเปรียบดังการสะสมเงินเพื่อซื้อตั๋วขึ้นรถนำไปสู่จุดหมาย หากไม่มีบุญหนุนนำก็หมดสิทธิ์ขึ้นรถ ชีวิตคือการเดินทาง กรรมคือตัวนำจิตวิญญาณให้มาเกิด กรรมนำจิต จิตควบคุมธาตุสม ลมควบคุมธาตุไฟ ไฟควบคุมธาตุน้ำ น้ำควบคุมธาตุดิน จะนิพพานก็ต้องเลิก ทำกรรม โดยทำกรรมดี จนขันธ์ จนหมดดี และไม่มีดี ไม่เหลือดี นั้นแหละยอดดี ทำบ่อยบ่อย จนไม่ติดในการกระทำนั้นแหละคือการไม่ทำกรรม ฝึกสมาธิทรงปัญญา ด้วยการพัฒนาพฤติกรรมตน เพื่อที่จะได้ไม่แบกอะไร และวางอะไรได้เป็น

บทโคลงแห่่งพุทธอิสริยะ

ภาคที่ ๑๐

“เจริญภาวนา”

(การรวมกาย-วาจา-ใจเป็นหนึ่งเดียว)

พระยาศาสน์ธรรม มหาโพธิ์สัตว์

๑/๒๘๕

ลูกรัก... เจ้าคงจะเคยชินต่อการสวดมนต์ให้ผู้อื่นฟังเสียจน
 เคยตัว จึงไม่รู้ว่า เจ้าจะได้อะไรจากการสวดแต่ละครึ่ง
 เพราะถ้าจะบอกว่า สวดแล้วจะทำให้เป็นสมาธิ ตูตแล้ว
 เรื่องหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะพ่อสังเกตุ เวลาที่พวกเจ้า
 สวดมนต์ บางทีบางครั้ง ปากกำลังส่งเสียงสวด แต่
 จิตใจของเจ้ากลับเลือนลอย ลับสน วนวาย ต่อเรื่องใน
 อดีตและอนาคตที่พ่อพูดมานี้เป็นเรื่องจริงที่เกิดแก่พวก
 เจ้าอยู่ทุกวัน

เหตุที่เป็นเช่นนั้น เรื่องของเรื่อง อาจเป็นเพราะเจ้า
 เคยชินกับการสวดเพื่อให้ผู้อื่นฟัง ก็เป็นได้ เจ้าลองสวด
 ให้ตัวเจ้าฟังดูบ้างซิ แล้วเจ้าก็จะรู้ถึงความวิเศษ พิสดาร
 ในเสียงและถ้อยคำที่สวด

๒/๒๘๖

ลูกรัก... ดูข้างเป็นเรื่องแปลก ที่พวกเรา มีหู มีตา เอาไว้
 สำหรับดูและฟังคนอื่น ดูเหมือนจะหาได้น้อยมาก ที่จะดู
 และฟังตัวเอง

๓/๒๙๗

ลูกรัก... เรามาสดมนต์เฉลิมฉลองให้กับกายสิทธิ์ของเรา
ที่เราจะมีโอกาสทำความรู้จักกับมันอย่างลึกซึ้งในโอกาส
ต่อไป

ชาวโลกเขาเฉลิมฉลองวันสิ้นปี แต่เรามาสดมนต์
เฉลิมฉลองวันที่จะทำให้เราสิ้นกาย

ชาวโลกเขาเฉลิมฉลองวันขึ้นปีใหม่ แต่เรามาสด
มนต์เฉลิมฉลองกันกับการที่เรามีโอกาสได้รู้จักกับกาย
ใหม่ที่ยิ่งใหญ่มากของเรา

๔/๒๙๘

ลูกรัก... บทสดมนต์ คือ บทเพลงของคนที่มีความสุข
บทร้องเพลง คือ บทบรรเลงของคนที่มีความทุกข์

มกราคม

บทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ภาคที่ ๑๑ - ๑๒ - ๑๓

“การฝึกจิต”

(พระสติ-สมาธิ)

“โพธิจิต”

(กายศักดิ์สิทธิ์ ธรรมศักดิ์สิทธิ์ จิตศักดิ์สิทธิ์)

“เกิดปัญญา”

๑/๒๘๘

ลูกรัก... องค์สมเด็จพระจอมไตร ได้ออกวิธีการปฏิบัติ
 ทำตนให้เข้าถึงจิตแท้หรือจิตโดยแท้ของพระอรียเจ้า
 หรือพูดง่ายง่าย ที่พวกเราชอบเรียกว่า กายของ
 พระพุทธเจ้า หรือว่ากายของพระอรหันต์นั่นเอง
 วิธีปฏิบัติที่เราจะทำให้ถึงกายของพระอรียเจ้า หรือจิต
 ของเราก็คือ พระองค์ทรงสอนว่า ต้องทำกายให้เป็น
 ปกติ ทำวาจาให้เป็นปกติ ทิ้งกายวาจาจะเป็นปกติได้
 ก็ต้องมีศีลสิกขาบท สิกขาบทคือข้อยกเว้น ข้อห้าม
 ที่เรียกว่า ศีล ศีลแปลว่า ปกติ บุคคลใดมีศีล บุคคล
 นั้นปกติ เมื่อมีกายปกติแล้ว ความสะอาด
 ความสมบูรณ์ ความบริสุทธิ์ของใจย่อมแผ่พละนามภาพ
 ให้เห็น เกิดเป็นพลังอันยิ่งใหญ่ คือ พลังสมาธิ เมื่อมี
 สมาธิแล้ว ปัญญาย่อมเกิด เมื่อปัญญาเกิด จึงนำเอา
 ปัญญาเหล่านั้น ที่ได้จากอำนาจของสมาธิและศีลไปตัด
 ราคะ โทสะ โมหะ และ อวิชชาทั้งปวง

นิตารปะ

๒/๒๙๐

ลูกรีก... พระพุทธเจ้าบอกว่า ผู้ฉลาดในการฝึกจิตเป็นยอด
ของคน คราวใดที่ชำระร่างกายอย่างหมดจด และให้
ประโยชน์ต่อชนันต์ ๕ เจ้าจงเพ่งความรู้สติลงไปในกาย
ด้วยความจดจ่อ และทำจิตหมดจดด้วยความสะอาด
ทำประหนึ่งว่าเจ้ากำลังใช้หนี่งานผู้มีพระคุณ ในขณะที่
เดียวกันเจ้าจงคิดว่าเป็นภาระ ทั้งหมดนี้เป็นภาระไม่รู้จบ
สิ้น ดูเจ้าไม่เบื่อบ้างหรือไร

ลูกรีก... ทำหน้าที่ พัฒนาหน้าที่ บริหารหน้าที่ ทำหน้าที่ให้
ถูกต้องด้วยใจที่จดจ่อ ความรู้สติทั่วทั่วพร้อม

๓/๒๙๑

ลูกรีก... เราฝึกสมาธิ, หรือฝึกจิตไม่ต้องการเห็นอะไร หรือมี
ฤทธิ์อะไร แต่สิ่งที่ทำเพียงเพื่อเห็นตัวเรา ให้จิตของเรา
สะอาดเท่านั้น ทุกเวลา ทุกขณะ ทุกนาที แม้กระทั่ง
ลิ้มตาหรือเดิน, ควรจะเพ่งความรู้สติลงไปในกาย

ลูกรีก... บู้สอนว่า ถ้าเจ้าจะไปเมืองอารวี (เมืองอารวี แคว้น
โยนกประเทศพม่า) ซึ่งมีแต่คนที่ใจร้ายอำมหิต

- ถ้าหากเขาต่ำเจ้า   เจ้าจะทำอย่างไร
- ถ้าหากเขาต่ำข้าพเจ้า   ก็ยิ่งดีกว่าเขาทาบตีข้าพเจ้า
- ถ้าหากเขาทาบตีเจ้า   เจ้าจะทำอย่างไร
- ถ้าหากเขาทาบตีข้าพเจ้า   ก็ยิ่งดีกว่าเขาทรมานข้าพเจ้า
- ถ้าหากเขาทรมานเจ้า   เจ้าจะทำอย่างไร
- ถ้าหากเขาทรมานข้าพเจ้า   ก็ยิ่งดีกว่าที่เขาจะตัดอวัยวะข้าพเจ้า
- ถ้าหากเขาตัดอวัยวะเจ้า   เจ้าจะทำอย่างไร
- ถ้าหากเขาตัดอวัยวะข้าพเจ้า   ก็ยิ่งดีกว่าฆ่าข้าพเจ้า
- ถ้าหากเขาฆ่าเจ้า   เจ้าจะทำอย่างไร
- ถ้าหากเขาฆ่าข้าพเจ้า   ก็ยิ่งดีกว่าเขาทำลายธรรมะที่มีอยู่ในตัวข้าพเจ้า

นี่คือหนทางที่ปฏิบัติธรรม ตามคำสั่งสอนของ
พระพุทธเจ้าอย่างจริงจัง โดยไม่กลัวสิ่งใดใด ที่จะมา
ทำลายธรรมะออกไป จากคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า

ร่างกายเป็นธรรมชาติที่คอยปฏิบัติตามคำสั่งของใจ
อยู่เสมอ แต่ต้องให้เป็นคำสั่งของใจที่เด็ดขาด...
เด็ดขาดจริงจังจริง จะต้องไม่เป็นคำสั่งที่เกียจคร้าน

๔/๒๕๒

ลูกรัก... พระผู้ทรงญาณ คือ พระผู้รู้ รู้สภาวะในตัวเราเอง
จิตแท้แท้ คือพุทธะสภาวะ ความรู้ แต่พุทธะโดนทำลาย
จากการปรุงเวทนา สังขาร วิญญาณ ให้เป็นอารมณ์
พวกเราชาวพุทธะควรทำลายความปรุงแต่ง สมบัติของ
พุทธะทำให้เรารู้ แต่ไม่ทำให้เราเกิดอารมณ์

๕/๒๕๓

ลูกรัก... สมบัติ เป็นพลังของพฤติกรรม ความตั้งมั่น ความ
ระลึกรู้เป็นผู้ช่วยสนับสนุนพฤติกรรม ความใคร่ครวญ
ไตร่ตรอง เป็นเครื่องรองรับพฤติกรรม ความมีคุณมี
ประโยชน์เป็นสาระปราศจากโทษ เป็นประโยชน์ต่อ
พฤติกรรม

๖/๒๕๔

ลูกรัก... ถ้าเจ้าจะถามพ่อว่า สมบัติคืออะไร พ่อจะไม่อธิบาย
แต่พ่อจะบอกต่อเจ้าว่า การระวังรักษา อย่านำให้จิต ที่เกิด
เกิด ดับดับทุกดวงสกปรก เศร้าหมอง ชุ่นมัว คืออย่า
ปล่อยให้คิดเห็นสมอง และสัญญาทำลายความบริสุทธิ์
ของจิตที่เกิดเกิด ดับดับ แค่นี้แหละ มันก็เกินพอแล้ว

๗/๒๕๕

ลูกรัก... เจ้าจะต้องทำให้ชีวิต ความเป็นอยู่ประจำวันของเจ้า
เหมือนกับเมฆหมอกที่กำลังเคลื่อนไหวหรือสายน้ำที่
กำลังไหลริน

๘/๒๙๖

ลูกรัก... ถ้าเจ้าจักถามพ่อว่า สติและสมาธิ นั้นเป็นเรื่องเดียวกันหรือไม่ พ่อก็ต้องตอบว่า มันคนละเรื่องกัน แต่เป็นเหตุและผลของกันและกัน สติเป็นเหตุ สมาธิเป็นผล

ถ้าพูดถึงการฝึกสติ ก็คือการฝึกระลึกได้ แต่ถ้าพูดถึงการฝึกสมาธิ ก็คือการสร้างฐานที่ตั้งของการระลึกได้ และขยายผลสติให้มีประสิทธิภาพและเปลี่ยนเป็นพลัง

๘/๒๙๗

ลูกรัก... รู้จักใช้จิต ฉลาดในการรู้จักจิต ใส่ใจอย่างยิ่งในสภาวะจิต จะไม่มีอะไรเป็นเจ้าแห่งจิต

๑๐/๒๙๘

ลูกรัก... จงใช้ชีวิต วิญญาณของท่าน ด้วยความประหัยัด ต่อของเครื่องใช้ทุกสรรพสิ่ง และเต็มเปี่ยมไปด้วยประโยชน์

๑๑/๒๙๙

ขันธมาร..ขั้นที่ ๕

๑. เบื้องต้น จงทำให้เหมือนกับตาบที่อยู่ในฝัก (อ่อนน้อมถ่อมตน)
๒. จงชักตาบ ออกจากฝัก (สำรวจตรวจพฤติกรรมของตน)
๓. จงลับตาบให้คมกริบ (ค้นหาความรู้ที่มีอยู่ในตนและคนอื่น)
๔. จงถือตาบนั้นกวักไกวไปมา (ฝึกทดลอง ทดสอบ ใคร่ครวญ ไตร่ตรองความรู้ที่ได้มา)

ขั้นที่ห้าจงใช้ตาบทำลายศัตรู (นำความรู้นั้นมาสังเคราะห์ผู้อื่น ให้ได้รู้ตาม)

เมื่อศัตรูหมดไป ความเป็นไทก็เกิดขึ้น

๑๒/๓๐๐

ลูกรัก... จงจัดระเบียบของตน จนเป็นปกติของกาย
จงจัดระเบียบของกาย จนเป็นระบบของความคิด

๑๓/๓๐๑

ลูกรัก... การที่พ่อฝึกสอนให้เจ้าบำเพ็ญสมาธิ หรือเพียรพยายามพร่ำสอนให้เจ้าฟังความรู้สึกล้วนล้วนลงไป ในกายของเจ้า นั้น พ่อมิได้มุ่งหวังให้เจ้าเป็นผู้วิเศษ มีอิทธิฤทธิ์ ปาฏิหาริย์ แต่มุ่งหวังให้เจ้ามีความสะอาดจาก อารมณ์ปรุงแต่งทั้งปวง และก็จะส่งผลให้เจ้ามีชีวิตความเป็นอยู่ทีสะอาดขึ้น และพ่อก็คิดว่า พระพุทธเจ้าคงต้องการเช่นนั้นเหมือนกัน ถ้าเป็นไปได้ เจ้าคงจะทำให้ผู้อื่นสะอาดดังเช่นเจ้าด้วย น่าจะดี

๑๔/๓๐๒

ลูกรัก... มหาสติ มีอริยาบถเป็นเครื่องอยู่ มีความรู้เป็นจุดมุ่งหมาย

๑๕/๓๐๓

ลูกรัก... ความตื่นและรู้จริงเห็นแจ้งนั้น ไม่ได้สัมผัสอยู่กับคนรักสบาย

๑๖/๓๐๔

ลูกรัก... อย่ำเปลอ จงเพียรสร้างพระธรรมให้เกิดขึ้นทุกขณะจิต

๑๗/๓๐๕

ลูกรัก... ทำชีวิตให้เหมือนการถือแก้วที่มีน้ำเต็ม รักษาตุลถ่วงของชีวิต รักษาอารมณ์ อย่ำให้พร่อง ประคับประคอง อย่ำให้น้ำกระเด็นไปกับความโลภ โกรธ หลง

๑๘/๓๐๖

ลูกรัก... สติไม่ต้องฝึกให้เป็นพิธีการหรือมีชั่วโมงฝึก แต่ให้ได้มาจาก การกระตุ้นเตือน ชนิดที่ต้องระวังภัยขณะเปลอความรู้สูงสูดนั้นต้องถูกซึมสติ ซึมซับ หากพองน้ำหรือพิษขุ่มีเนื่อละเอียดเพียงใด จะสามารถซึมซับอะไรได้ดีเท่า นั้น เราจึงต้องทำตัวให้ละเอียดอ่อนต่ออารมณ์ ความรู้สึกนึกคิด เพื่อคอยสังเกต ระวังสิ่งเลวร้ายภายในหรือซึมซับวิชาที่ครูและยัดเยียดให้ได้ดี เหล่านี้แหละคือผู้เรียนสติ

๑๙/๓๐๗

ลูกรัก... ตาเห็นรูป เกิด จักษุวิญญาณ หูฟังเสียง เกิด โสต
 ญาณ ญาณเป็นตัวรู้ (รู้ตามหน้าที่รู้) รู้ย่างเดียว
 ยังไม่มีการแยกแยะว่า ดำ มีด สว่าง ดี เสว เมื่อใดมี
 สติจึงมีวิญญาณที่เป็นวิญญาณ คือ การเพิ่มตัวรู้เข้าไป
 ในวิญญาณ สติจึงเป็นครูของวิญญาณ เราต้องพัฒนา
 สติให้เป็นอริยสติ เพื่อควบคุมวิญญาณให้รู้จริง รู้ดี รู้มี
 ประโยชน์ รู้ปราศจากโทษ ถ้าไม่มีสติแปลส่งความรู้จาก
 วิญญาณ จิตจะได้รับการปรุงแต่งเนื่องจากรับรู้โดยไม่
 เลือกเฟ้น ไม่ผ่านการใคร่ครวญ เราก็จะติดโรคจาก
 ตา หู จมูก ลิ้น กายและใจ

ฉะนั้น สติจะต้องมีการพัฒนาให้มีอำนาจและพลัง
 ด้วยการฝึกปรือ

๒๐/๓๐๘

ลูกรัก... การเพิ่มอำนาจให้สติ

สมณะกรรมฐาน ฐานที่เป็นที่ตั้งแห่งกรรม เช่นกรรม
 ฐาน ๔๐ กอง ทำให้จิตกล้าแข็งมีความเชื่อมั่น เปรียบ
 เหมือนกับพลัง

วิปัสสนากรรมฐาน ที่เป็นที่ตั้งแห่งกรรมบถปัญญา
 เปรียบเหมือน ดวงตา ผู้ใดมีพลังแถมตาไม่บอดนั้นคือ
 ยอดคน จะรู้เท่าทันอารมณ์ตน ไม่เป็นทาสของอารมณ์
 ใดใด สามารถปลดปล่อยตัวเองได้ในพริบตาที่ต้องการ

๒๑/๓๐๙

ลูกรัก... กิเลสอันกล้าแข็งเปรียบดังโคถึก แต่เด็กน้อย
 สามารถอุ้งควายได้โดยใช้เชือก

เส้นเล็กเล็ก คือ สติมาร้อยแล้วอุ้งควายได้อย่าง
 สบาย

๒๒/๓๑๐

ลูกรัก... คนขาดสติคือ คนโง่ คนเมฆ งามงาย และเป็นคน
หัดบ่ไหล

๒๓/๓๑๑

ลูกรัก... ระหว่างศีล สมภาณี ปัญญา ถ้าเจ้าจะรักษา เจ้าจะ
รักษาอะไร ถ้าจะถามพ่อ พ่อก็จะตอบเจ้าว่า พ่อจะ
รักษาสติ

๒๔/๓๑๒

ลูกรัก... สัมมัตติ สติของสัมมัตติที่ประกอบเข้ากับการ
กระทำที่ไม่ได้ผ่านการแยกแยะ ใคร่ครวญจากอริยสติ
ในทุกอริยบท ยากที่จะหยั่งลึกสภาวะจิตลงไปในการ
กระทำนั้นนั้นให้จดจ่อ จริงจัง ปราศจาก การปรุงแต่ง
ทั้งปวงหรือปราศจากอารมณ์ใดใด

๒๕/๓๑๓

ลูกรัก... ระลึกอารมณ์ในการกระทำของกาย หรือการทำ
อิริยาบถต่างๆ ที่รู้เนื้อรู้ตัว เล็กเล็กล้นน้อยนิด นิดนิด
หน้อยหน้อย ก็ต้องปลุกให้ตื่นให้รู้โดยไม่มีคำว่าลืม ถ้า
ยังลืมจะบอกว่าเป็นผู้มีสติไม่ได้

๒๖/๓๑๔

ลูกรัก... วิธีฝึกสติ คือการระลึกอยู่แต่ในเรื่องที่กำลังทำ คำ
ที่กำลังพูด สูตรที่กำลังคิด และต้องระลึกอยู่ตลอดเวลา
ในขณะนั้น

ครั้นเมื่อระลึกอยู่ตลอดเวลาขณะนั้นนั้น จนกลายเป็น
เป็นความมั่นคง หนักแน่น เกาะกุมจนเกิดพลัง ภาวะเช่น
นี้แหละ คือ สมภาณี

สติเปรียบประดุจดังดอกไม้ สมภาณีคือกลิ่นของ
ดอกไม้

๒๗/๓๑๕

ลูกรัก... การปฏิบัติให้เกิดปัญญา คือ ผนิก ตรีก และตรอง

๒๘/๓๑๖

ลูกรัก... ถ้าเจ้าสักถามพ่อว่า พ่อมีวิธีฝึกสติอย่างไร พ่อก็ต้องตอบเจ้าว่าพ่อไม่ได้มีพิธีตองอะไรมากมายนัก นอกจากพยายามทำความเข้าใจและระลึกดูต่อสิ่งที่ทำ คำที่พูด สูตรที่คิด อยู่ทุกขณะ พยายามควบคุมมิให้เกิดอารมณ์ใดใดในขณะที่ ทำ พูด คิด พร้อมทั้งไม่ส่งความรู้สึก ให้ออกไปรับอารมณ์ภายนอก โดยให้มีความรู้สึกตัวอยู่สติกลีภายใน

๒๙/๓๑๗

ลูกรัก... ในขณะที่เจ้าต้องการฝึกสมาธิ ถ้าไม่มีสติ สมาธิก็ไม่เกิด ตัวอย่างเช่น เจ้าเจริญอานาปานสติ คือ ระลึกรู้ลมหายใจเข้าออก ถ้าเจ้าเอาใจใส่ต่อสมาธิที่จะเกิดจากการรู้ลมหายใจเข้าออก พ่อว่าเจ้าคงจะรู้ลมเข้าออกไม่ ถึงสิบคู่เป็นแน่ เหตุเพราะเจ้าไม่ใส่ใจในสติ ไม่คุมสติให้อยู่ที่จะระลึกรู้ลมเข้าออก แล้วมันจะเป็นสมาธิได้อย่างไร

๓๐/๓๑๘

ลูกรัก... สมาธิที่ดี ไม่ควรมีเฉพาะตอนนั่งหลับตา มันควรจะต้องอยู่กับทุกอิริยาบถอย่างสม่ำเสมอ จนกลายเป็นปกติธรรมดา

วิธีคือ ไม่ควรจะไปดูที่อื่นอื่น สิ่งอื่นอื่น ควรพ่วงความรู้สึกทั้งหมดลงไปในร่างกายตัว และสิ่งที่ตนกำลังกระทำ

๓๑/๓๑๙

ลูกรัก... การภาวนา ไม่ใช่การท่องคาถา ไม่ใช่ นะ มะ พะ ฐะ
ไม่ใช่ นะ โม พุทธา ยะ ไม่ใช่ สัมมา อะระหัง ไม่ใช่ พุทโธ
แต่หมายถึง สภาวะ หรือสิ่งที่ทำไว้ในใจที่ระลึกอยู่ใน
ตัวเอง ซึ่งพระพุทธเจ้า เรียกว่า การสำรวมระวัง
การภาวนาจะเป็นกุศล หากเป็น ความรู้ตัวไม่ใช่ที่งบน
อย่างได้เอาใจไปสัมผัสกับอะไรจนเกิดเป็นอารมณ์ใดใดขึ้น

๓๒/๓๒๐

ลูกรัก... การฝึกควาย เราต้องเอามันกลับมาเข้ามาในคอกก่อน
แล้วจึงจะสนตะพาย แล้วใช้งานมัน เหมือนตั้งการฝึก
จิต ต้องเอามันกลับมาอยู่กับกายให้ได้ก่อน

๓๓/๓๒๑

ลูกรัก... สมาริ คือ การสลัดให้พ้นจากบ่วง จากความมัวล
มัวทั้งปวง โดยทำใจให้โปร่ง ว่างว่าง สบายสบาย
ไม่ต้องบังคับขึ้นอะไรให้เกิดขึ้น เป็นสภาวะที่เกิดจาก
ประสบการณ์ทางวิญญาณที่ปล่อยวาง เป็นความตั้งมั่น
ของอารมณ์ที่ไม่มีอะไร

๓๔/๓๒๒

ลูกรัก... มารของสมาริ คือ เมื่อย เหนื่อย เพื่อย ว่าง ร้อน
หนาว ความเงี้ยวของอารมณ์

สองหายใจลึกถี่ แล้วขังลมไว้จนทนไม่ได้แล้วจึง
ค่อยค่อยผ่อนออกมา

๓๕/๓๒๓

ลูกรัก... การนั่งหลับตา เราจะรู้สึกตัวช่วงแรก หลังจากนั้น
จิตก็จะพาเราสัญจร (พาเราทัวร์)

๓๖/๓๒๔

ลูกรัก... ภวะจิตตัญญู คือ ความพุ้งพ่วน จิตจะทิ้งไว้ไปทุกหน
แห่ง พาเราไปไม่เลิกและมันก็มีอำนาจที่จะพาเราไป
เกิด แก่ เจ็บ ตาย ไม่สิ้นสุดเลย

๓๗/๓๒๕

ลูกรัก... ถึงแม้จิตจะตระลอนตระลอนออกไป เมื่อใดที่กายได้รับ
ความกระทบกระเทือน จิตจะกลับมาสู่กายเสมอ

๓๘/๓๒๖

ลูกรัก... ตราบใดที่อิริยาบถยังสภปรก อย่าได้มานั่งหลับตา
เป็นสมาธิเลย อิริยาบถทุกกลมหายใจต้องสะอาดหรือสะ
อาดทุกขณะจิตเกิดดับ

๓๙/๓๒๗

ลูกรัก... ต้องทำตัวตั้งขุนเขาไว้ที่นั่น ที่ตั้งตระหง่านโดยไม่
ใสใจต่อแรงลมและพายุร้าย
นั่นแหละคือผู้รู้จักสมาธิ

๔๐/๓๒๘

ลูกรัก... อาการของการข่มให้เกิดสมาธิ นั้น เหมือนกับการกด
หญ้าเอาไว้ พอมีอะไรปรากฏขึ้นมา ทำให้คิดว่า เป็น
สภาวะของการเข้าถึงตัวสมาธิ นั้นไม่ใช่ของจริง แต่เป็น
เพียงนิมิต คือ เครื่องหมายที่ได้มาจากการข่ม เป็นภาพ
มายา ไม่ใช่สมาธิล้วนล้วนของพุทธะ เช่น อาการตัวลอย
เพียงแต่รู้สึว่าลอย คิดว่าลอยแต่ไม่ได้ลอยจริงจริง
เป็นนิมิตชนิดหนึ่งที่ได้มาจากการข่ม

๔๑/๓๒๙

ลูก้า... สมภาติเป็นการจัดระเบียบของสภาพะจิตให้เป็นระบบ สามารถทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างไม่สับสน เปรียบ เหมือนดอกไม้ที่กระจัดกระจายอยู่ แล้วนำมาเรียงร้อย จัดให้เป็นพวงมาลัย

๔๒/๓๓๐

ลูก้า... การมีชีวิต ยืน เดิน นั่ง นอน ได้นั้น แสดงว่า เรามี สมภาติกันอยู่แล้วแต่เป็นสมภาติทางโลก ไม่สามารถทำให้ เราหยุดโกรธ อารมณ์ ริษยา อ่อนแอ ขี้หวง หลงหรือระงับ ความทุกข์ที่เก็บอยู่ลึกๆได้ เพียงเราต้องมาพัฒนาเรียนรู้กันอีกเล็กน้อย สมภาติก็จะเจริญขึ้นมาได้ พระพุทธเจ้า จึงสอนสมภาติชนิดที่ทำให้หลุดพ้นจากอำนาจเกิด แก่ เป็นสมภาติแบบโลกุตระ โดยเริ่มจากการฝึกปรีด อบรม พัฒนา สดละ เลิก เว้นกรรมกิเลสที่เกิดจาก โลภะ โทสะ โมหะ ค่อยค่อยพัฒนาจากคนผู้มีความเป็นมนุษย์ คือผู้มีความเยือกเย็น สะอาด สงบและไม่สับสน

๔๓/๓๓๑

ลูก้า... สมภาติของพระพุทธเจ้าคือ กายรวมใจ ใจที่ผูกไว้กับ อะไรอะไร นั่นคือมารของสมภาติ เมื่อเจอพระพุทธเจ้า ให้ฆ่าพระพุทธเจ้าให้ตาย เจอตำราให้เผาตำรา เจอ พระสงฆ์ก็ให้หนีให้ไกล เรากำลังหาความสงบจากสมภาติ แต่กลับไปพบพระพุทธเจ้าเสียแล้ว นี่คือนิสัยที่ทำให้เรา สับสน ใจเราแตกแยกเป็นดวงใจออกจากร่าง ต้องดึง เอาใจกลับมากอยู่กับกาย เพื่อดูแลตัวเองให้กระจ่างชัด อย่างรวดเร็วและเดียบขาด

๔๔/๓๓๒

ลูก้า... วิธีหนึ่งของการฝึกสมภาติ ปลดปล่อยไปตามอำนาจของ ธรรมชาติ ไม่มีอดีต ไม่มีอนาคต ให้ปรากฏแต่ธรรมชาติ อันเป็นปัจจุบันเท่านั้น เช่นลมพัดใบไม้ กิ่งไม้ของแผ่นดิน หินผา เสียง ลมพัดใบไม้ไหว มันเป็นธรรมชาติที่เป็น ธรรมชาติจริงๆ โดยไม่ต้องไปเปรียบเทียบกับสิ่งอื่น เรา เพียงแต่รู้มัน สัมผัสมัน ฝึกขึงมัน เข้าใจมันแต่ไม่ต้อง ประุงมัน ไม่ต้องเติมแต่งแต่สัมผัส และนี่คือ การซึมซับพลัง และวิถีทางของธรรมชาติ

๔๕/๓๓๓

ลูกรัก... อยากเป็นคนมีพลัง ก็อย่าเอาพลังไปผูกไว้กับอะไร

๔๖/๓๓๔

ลูกรัก... นักปฏิบัติ ถ้ายังผูกอารมณ์หรือความรู้สึกไว้กับ อริยาบถใดอริยาบถหนึ่ง ชั่วชีวิต จะไม่บรรลุผลแห่งการ ปฏิบัติได้เลย

๔๗/๓๓๕

ลูกรัก... มนุษย์เรามีอริยาบถทุกขณะจิต เราควรจะพัฒนา อริยาบถนั้นนั้นให้สะอาดทุกขณะจิต

๔๘/๓๓๖

ลูกรัก... พุทธรุ แปลว่า ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ถ้ามัวมานั่งหลับตาแล้วมันจะตื่นได้อย่างไร

๔๙/๓๓๗

ลูกรัก... การนั่งหลับตา หากได้นำพาชีวิตให้พ้นจากวิภวัญจะไม่ แต่มันต้องเป็นอริยาบถที่สะอาดหรือเป็นกรรม อันเป็น ปฏิบัติขจัดอคติความชั่วช้า เศร้าหมอง โดยยังประโยชน์ตน และประโยชน์ท่านให้ถึงพร้อม

๕๐/๓๓๘

ลูกรัก... อารมณ์จะต้องเป็นหนึ่งเดียวกับกาย ไม่ใช่เป็นหนึ่ง เดียวกับ พระพุทธเจ้า พระสงฆ์ ธรรมชาติ จักรวาล โลก พลัง หรือต่ออะไรอะไร แต่เป็นปฏิบัติต่อกายตัวเอง นั้นใช้ไม่ได้

๕๑/๓๓๙

ลูกรัก... จิตที่สิ้นอดีต ไร้อนาคต จิตก็จะปรากฏแต่ปัจจุบัน สิ่งที่ปรากฏคือไร้รูป ไร้ลักษณะ ไร้ร่องรอย ไร้อารมณ์ คงไว้แต่สันติสุขสงบเท่านั้น

๕๒/๓๔๐

ลูกรัก... ถึงเจ้าจะขอร้องให้พ่อสอนเจ้า ในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับจิต และขอให้พ่อสอนอย่างมีระบบ พ่อคิดตามภาษาคนโง่ ว่า จากการศึกษาที่มีประสบการณ์ทางจิตที่ผ่านมา พ่อมิได้เรียนรู้จิตจากกฏเกณฑ์ กติกาอะไร เพียงแต่พ่อพยายามจัดระเบียบของตนเองแล้วคอยสังเกตถึงสภาวะความเป็นไป ในขณะที่เดียวกันพ่อก็พยายามชำระล้างสิ่งสกปรกโสโครกที่เกิดกับตัวพ่อและใจของพ่อ โดยการเฝ้าสังเกต และคอยแยกแยะ ทดสอบ พิสูจน์ทราบว่า สิ่งนั้นมัน เป็นอะไร เป็นความรู้สึกหรือต้องการของ สภาวะแท้จริงล้วนล้วน หรือมิใช่ พ่อก็จะกำจัดมันออก หรือไม่ทำตามมันต้องการ

ส่วนวิธีชำระล้างอีกวิธีหนึ่ง คือพ่อพยายามคอยหยั่งความรู้สึกลงไปในร่างกาย จนมันสนิทแนบแน่น โดยการพิจารณาสภาพร่างกายจนละเอียดถี่ถ้วน พ่อก็ได้พบประสบการณ์ที่พิเศษสุด กล่าวคือพ่อได้พบฐานที่ตั้งของพลังอันยิ่งใหญ่

๕๓/๓๔๑

ลูกรัก... จิตที่ไร้อดีต ลึ้นอนาคต ปัจจุบันก็ปรากฏ นั่นคือ พุทธะ จิตที่ไร้อดีต หมายถึง การทำลายสัญญา ความจำได้หมายรู้ ซึ่งไม่ใช่การจำอะไรไม่ได้ ตรงกันข้ามกลับจะจำอะไรได้ดีเมื่อถึงเวลาที่ต้องการจะใช้ พวกเราส่วนใหญ่เป็นพวกสัญญาเสื่อมและใช้สัญญาไม่เป็น สัญญาแท้แท้ไม่ได้เกิดจากการบังคับ ถ้าบังคับมันสามารถเสื่อมได้ตามสภาวะ ดังนั้นสัญญาแท้จึงได้มาจากหัวใจล้วน ล้วนของสมาธิสติ ซึ่งเป็นตัวปัญญา

๕๔/๓๔๒

ลูกรัก... ปัญญาแท้แท้ หมายถึง สิ่งที่ไม่เคยมี ได้มีแล้ว สิ่งที่ไม่เคยฟัง ได้ฟังแล้ว สิ่งที่ไม่เคยปรากฏ ได้ปรากฏแล้ว สิ่งที่ไม่เคยพบ ได้พบแล้ว สิ่งที่ไม่เคยเห็น ได้เห็นแล้ว แก่เราเอง ซึ่งได้มาจากการเข้าถึง ลูถึง เจอมัน เข้าใจในมัน ไม่ใช่ได้มาจากการบอกกล่าว อะไรที่เป็นปัญญาเป็นเรื่องถูกต้องหมด ผิดปรือโดยมีสติ ทรงสมาธิ เกิดปัญญา

๕๕/๓๔๓

ลูกรัก... ธรรมชาติ คือ ชีวิต ช่วยพิชิตความสกปรก นี้ไม่ใช่
เรื่องตลก เพราะความสกปรกเป็นภัยต่อชีวิต

๕๖/๓๔๔

ลูกรัก... เจ้าจงรู้เถิดว่า ปัญญาที่แท้จริงนั้น ย่อมไม่เกิดต่อ
บุคคลที่แล่นสู้และล้ำราญ
ความเบือหน่าย เพื่อให้คลายกำหนด ก็ย่อมไม่เกิด
แก่ชนผู้จมปลัก

๕๗/๓๔๕

ลูกรัก... หนึ่งนาทึ ในหนึ่งชั่วโมง ต่อหนึ่งวัน ถ้าเจ้าสามารถ
สำเหนียก เสียงลมหายใจของตัวเองได้ พ่อว่า นั้นแหละ
ยอดดี ที่มีอยู่ในหลายหลายวิธีของชีวิตแล้วแหละ

๕๘/๓๔๖

ลูกรัก... ทุกวัน ทุกนาทึ ต้องตามลึซัดจิตที่กิดกิด ดับดับ
อย่างชนิดที่ไม่ให้มันมีเวลา ที่มีสิ่งสกปรกเข้ามา

๕๙/๓๔๗

ลูกรัก... คราวใดที่เจ้าเกลียดและกลัวความมืด คราวนั้น เจ้า
จงรู้ไว้เถิดว่าจิตใจของเจ้า ไม่เคยสงบเงียบเลย แถมยังมี
มิตมนอีกต่างหาก ไ้อ้ข้างน่าสงสาร

๖๐/๓๕๘

ลูกรัก... ถ้าพ่อแม่เขียนสิ่งเหล่านั้นให้เจ้ารู้ พ่อก็จะดูว่าเป็น พ่อที่ใช้ไม่ได้เอาเสียเลย เช่นนั้นพ่อก็ควรจะบอกต่อเจ้า ให้ได้รับรู้ไว้ว่า

ครั้งหนึ่ง ที่พ่อต้องการเข้าถึงวิญญูณของ พระพุทธะ พ่อได้เข้าสมาธิและได้เพียรพยายามระวัง รักษา ไม่ให้จิตที่เกิดเกิด ดับดับ ของพ่อนั้นสกปรก จากสิ่งที่เป็นอดีตและอนาคต รวมทั้งไม่ให้ปรากฏ เหตุ ปัจจุบัน และไม่ปล่อยให้คิดฝันสมอง และสัญญาว่ามี อำนาจให้จิตที่เกิดเกิด ดับดับ ของพ่อ นั้นมันสกปรก

จนในที่สุดพ่อก็รู้ได้ด้วยตนเองว่า ความสะอาดของ จิตทุกดวงที่เกิดเกิด ดับดับ นั้นมันช่างวิเศษพิสดารเสีย จริงจริง

พ่อถึงได้รู้ว่า จิตของพุทธะนั้นมันช่างเป็นจิตของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานจริงจริง

๖๑/๓๕๙

ลูกรัก... การที่พ่อปลุกให้เจ้าตื่นขึ้นมาทำความเพียร ยามเช้า มีด ซึ่งเป็นเวลาที่เจ้ากำลังหลงใหล ต่อความง่วง เหงา ทาว นอน ความเหนื่อย ความเพื่อย ความทะยานอยาก ต่อการหลับไหล และถ้าเจ้าสามารถเอาชนะต่อสิ่ง เหล่านี้ได้ มันแสนจะเป็นความชนะที่วิเศษสุด

เพราะพ่อต้องการให้เจ้าฝึกฝนสภาวะจิตของเจ้าให้ กลับแข็ง อีกทั้งต้องการให้เจ้ากำจัด และแยกแยะ อารมณ์ ก็คือขณะต่างๆเหล่านั้นออกจากจิตแท้แท้ของ เจ้าให้ได้ และถ้าเจ้าทำได้ เจ้าก็จะรู้ถึงสภาวะจิตแห่ง พุทธะ ที่เป็นธรรมชาติและรู้ตื่นรวมทั้งเบิกบาน ซึ่งเจ้าจะ รู้ดีกว่า มันไม่ได้เกี่ยวกับสภาพร่างกาย ที่อ่อนเพลียและ อารมณ์ที่พยายาม ง่วง เหงา ทาว นอน ความเบื่อหน่าย ความเกียจคร้านและอะไรอะไร อีกหลายหลายอย่าง สุดแท้แต่มันจะเกิดขึ้นเลย

๖๒/๓๕๐

ลูกรัก... การที่พ่อปลุกเจ้าให้ตื่นขึ้นมาสวดมนต์ตอนเช้ามีด
ในเวลาที่ยากลำบากเหนื่อยหอบ ด้วยจิตใจที่จดจ่อ ก็เพื่อ
ต้องการให้เจ้ามีการจัดระเบียบของจิตตน ให้ตื่นขึ้นมา
แล้วจะได้ทำหน้าที่ของตัวเองสังคมชาวอริยะได้ติดต่อตลอดทั้งวัน
อย่างมีประสิทธิภาพนั่นเอง

๖๓/๓๕๑

ลูกรัก... คราใดที่เจ้าชำระร่างกาย และขับถ่ายสิ่งปฏิกูล ที่น่า
รังเกียจ เจ้าจงเพ่งความรู้ลึกซึ้งทั้งหมดลงไปในร่างกาย และทำ
กิจนั้นด้วยความสำคัญยิ่ง ประหนึ่งว่า เจ้ากำลังใช้หนี้
ผู้มีพระคุณ ในขณะที่เดียวกันเจ้าก็ต้องพิจารณาว่า
ทั้งหมดนี้เป็นภาระที่ไม่มีวันจบสิ้น คราใดที่เจ้ายัง
หลงใหลต่อขั้น 5 ทั้งปวงอยู่

๖๔/๓๕๒

ลูกรัก... การค้นหาตัวตัวเอง เป็นกิจเบื้องต้นของ
ศาสนธรรมนี้ และพระบริสุทธิธรรมเป็นเบื้องปลาย

๖๕/๓๕๓

ลูกรัก... เจ้าอย่าทำอารมณ์ให้เป็นอะไร และจะได้ไม่มีอะไรใน
อารมณ์นั้น

๖๖/๓๕๔

ลูกรัก... การรักษาจิตให้เป็นอิสระ ถ้าเป็นจิตที่เป็นอิสระ
ไม่ต้องรักษา ถ้าอิสระแบบแก่งอิสระ อยากอิสระ
ต้องการอิสระ ทำเป็นอิสระ นั้นยังต้องรักษา หากเป็น
อิสระแบบอิสระไม่ต้องรักษา เพราะเป็นการปล่อย
ปล่อยตัวเอง วางเอง จนเป็นความเบา โปร่ง โล่ง สบาย
ไร้ร่องรอยและรอยเหน็บอับเมฆ ทั้งปวง

๖๗/๓๕๕

ลูกรัก... เราจะสังเกตเห็นว่า ผู้ที่มีเสรีภาพ จะมีแววตาแห่งความ
สดใส เป็นอิสระในวิญญูณของตนเอง ไม่นิ่งตรงต่อ
อารมณ์ คือความผูกมัด โกรธ อาฆาต พยาบาท หลง
โง่งมงาย ตุนเคี้ยว แววตาจะแฉ่งใสมีพลัง สุขสมบูรณ์
มีสันติในตัวเอง มีความร่มเย็น เป็นเสน่ห์และมีอำนาจ
ในตัว

๖๘/๓๕๖

ลูกรัก... จิตที่ว่างเปล่านั้น เป็นสภาวะที่ปราศจากความปรุง
ปราศจาก ความอยาก ทำให้เราสามารถจะบรรลุ
ธรรมชาติ และจักรวาลจนเป็นหนึ่งเดียวกับจิต

๖๙/๓๕๗

ลูกรัก... เมื่อใดที่เจ้าหยุด ความนิ่งก็เกิด ความสงบก็จัก
ปรากฏ ความตรึงตรองเจ้าก็จักได้เป็นเจ้าของ เมื่อตรอง
จิตผ่องก็จักมี

๗๐/๓๕๘

ลูกรัก... ม้าที่พยศมามาก สูดทำยถ้ำทำให้มันเซื่องได้แล้ว
มันจะง่ายกับบุคคลอื่น แต่ที่มันเซื่องซึ่มไม่ยอมฝึกเพราะ
นั่นคือม้าแกลบ

๗๑/๓๕๙

ลูกรัก... อย่ามัวหาเวลาในการฝึกจิต แต่จงฝึกให้ได้ทุกเวลา
ทุกอิริยาบถ

๗๒/๓๖๐

ลูกรัก... เวลาที่ใช้ในการกิน นอน ซึ่ เยี้ยว ตด ควรใช้ให้น้อย
ที่สุด เพื่อจะได้ใช้เวลาที่เหลือ ในการฝึกปรือตัวเอง
โดยทำประโยชน์เพื่อสังคมและสัตว์โลก อย่ามัว
หลงไหล เหลาะแหละ รวนเร เต็มชีวิตเราจะ
เหลวแหลก

๗๓/๓๖๑

ลูกรัก... การกระตุ้น หรือปลุกเจ้าให้ตื่น จงถือเสมอว่า มัน
เป็นการกระทำของผู้มีเมตตาที่ผู้ต่อสู้ภัย เสียสละเวลา
และความสุขของตนมาปลุกผู้อื่นให้ตื่นด้วย

๗๔/๓๖๒

ลูกรัก... วิถีชีวิตของเจ้าควรจักเริ่มต้นคือ ทำตนให้ละเอียด
อ่อน พินอบ พิเทา ละเมียด ละไม อ่อนน้อมถ่อมตน
อ่อนโยน อ่อนไหว แต่มิใช่ อ่อนแอ

๗๕/๓๖๓

ลูกรัก... น้ำ ไม่มีใครตกหยดเดียวแล้วเต็มตุ่ม ทุกสิ่งต้องให้
การสะสมตัวมันเอง การฝึกปรืออบรมจิตวิญญาณ จึง
ต้องใช้เวลา

๗๖/๓๖๔

ลูกรัก... พ่อได้ค้นพบว่า ในขณะที่พ่อมีชีวิตและจิตใจ รวม
เป็นสมาธินั้น ทุกสรรพสิ่ง สรรพชีวิต สรรพวัตถุ รวม
เป็นหนึ่งเดียวกัน ไม่มีแม้แต่กาลเวลา คงไว้แต่ปัจจุบัน
ของอารมณ์สมาธิ

๗๗/๓๖๕

ลูกรัก... ปัญญา คือ การรอบรู้ในกองสังขาร เปรียบดั่งเนื้อไม้

๗๘/๓๖๖

ลูกรัก... พ่อปู่เขียนหนังสือ ไม่ได้ต้องการให้ใครมาอ่านเลข
๑ แล้วสรุปว่าเป็นเลข ๑
แต่เขียนเลข ๑ เพื่อให้คนอ่านเข้าใจถึงเลข ๑๐ และ
เขียน ก. ให้ผู้อ่านเข้าใจ ฮ. ได้

๗๙/๓๖๗

ลูกรัก... บ้านคือกาย เจ้าของบ้านคือใจ นครกายแห่งนี้ได้มี
ไปด้วยหยากเยื่อ หยากใย แถมเจ้าของบ้านยังปิดประตู
หน้าต่างเสียอีก จงเปิดใจให้กว้าง เพื่อรับแสงสว่างจาก
ครูผู้ใจอารี ให้เข้ามาทำลายความมืดบอดและชำระล้าง
กวาดเช็ด

๘๐/๓๖๘

ลูกรัก... พ่อจะแนะวิธีจับไม้กวาด โดยการกลับเข้ามาอยู่ใน
บ้าน และดูตัวเองให้มาก มาก ยอมรับฟังของจริง ทำ
ตามให้ได้ผลจริงจริง เมื่อบ้านสะอาดจริง เจ้าของบ้าน
จะมีอิสระ ที่จะอยู่ที่ไหนในบ้านก็ได้

๘๑/๓๖๘

ลูกรัก... พ่ออยากจะบอกต่อเจ้าว่า ตอนที่เจ้าเป็นเด็กเล็ก
เล็ก ที่กำลังหัดเดินและหกล้ม พร้อมกับได้รับความเจ็บ
ปวด ถ้าเจ้าไม่พยายามและเริ่มต้นเดินใหม่ เจ้าก็จะเดิน
ไม่ได้ จนถึงปัจจุบัณนั่นเอง

๘๒/๓๗๐

ลูกรัก... กายรวมใจ คือ การนำใจหรืออารมณ์เข้าไปซึมลงใน
อิริยาบถ ซึ่งก็คือการกระทำที่ได้มีไปด้วยความเฝ้าอาทร
ความเสียสละ การุณย์ ต่อสรรพสัตว์ และการนำใจ
เข้าไปซึมลงในวาจา เป็นการพูดในสิ่งที่เจริญเพื่อทำลาย
ความเสื่อม เพื่อให้เกิดความรื่นเริงในธรรม

กายรวมใจ คือ การกระทำกุศลกรรมอย่างรู้เนื้อรู้ตัว
หรือจะเรียกว่าการทำอิริยาบถให้สะอาด

กายรวมใจ คือ การใส่อารมณ์เข้าไปในการกระทำ
กาย และคำพูด วาจา ซึ่งเป็นอารมณ์ล้วนล้วนที่ไม่มี
อะไร

กายรวมใจ คือ วิธีเปิดประตูของธรรมชาติและ
นิพพาน

๘๓/๓๗๑

ลูก้า... กายคักดิ์สิทธิ์ เป็นสภาวะของกาย ที่เป็นบ่อเกิดแห่งจิตที่เต็มเปี่ยมไปด้วยอานุภาพ คือ กายที่เต็มไปด้วยการฝึกปรือ อดทน อดกลั้น เสียสละ กายที่เต็มไปด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตน ย่อมเป็นเหตุให้จิตกล้าแข็ง และสมดุสย รักษาพลังได้อย่างคงที่ นั่นคือ จิตคักดิ์สิทธิ์ มันจึงเกิด ธรรมะคักดิ์สิทธิ์ คือความไม่กระพือมแห่งจิต สงบแห่งจิต หยุตแห่งจิต สะอาดแห่งจิต เสรีภาพแห่งจิต ทำให้เกิดปัญญาญาณหยั่งรู้ว่ อะไรคือความเปล่าและนำไปสู่ความว่างได้อย่างไร

๘๔/๓๗๒

ลูก้า... คราใดที่เจ้าปรารถนาพ้นทุกข์ คราใดเจ้าปรารถนาให้สรรพสัตว์เป็นสุข และคราใดที่เจ้าต้องการความสุข เจ้าไม่ควรปฏิเสธใน ๓ คักดิ์สิทธิ์ และโพธิจิตอันยิ่งใหญ่

๘๕/๓๗๓

ลูก้า... เมื่อโพธิจิต และคักดิ์สิทธิ์ทั้ง ๓ ได้อุบัติแก่เจ้าแล้ว ถึงแม้เจ้ายังข้องอยู่ในกิเลส และวัฏสงสาร เจ้าก็ยังได้รับการยอมรับ และเคารพจากเทวดาและมนุษย์ทั้งหลาย

๘๖/๓๗๔

ลูก้า... แม้ว่าเจ้าจักเป็นคนบาปที่เลวร้าย ขอเพียง ๓ คักดิ์สิทธิ์ และโพธิจิตอุบัติขึ้นในกลางใจของเจ้าชั่วฟ้าแลบ เจ้าจักกลายเป็นมหาเทพผู้ยิ่งใหญ่ ในขณะนั้นทีเดียวแหละ

๘๗/๓๗๕

ลูก้า... สำหรับพอแล้ว วิธีแห่ง ๓ คักดิ์สิทธิ์ และโพธิจิต อันประเสริฐยิ่งใหญ่นี้ แม้ไพศาลประดุจห้วงน้ำในจักรวาล ส่วนวิธีอื่นอื่น เปรียบดังพรรณพฤกษาที่ยังต้องอาศัยน้ำเป็นอยู่

๘๘/๓๗๖

ลูกรัก... ปู่เองเจ้าสอนพ่อว่า กายศักดิ์สิทธิ์ ธรรมศักดิ์สิทธิ์
จิตศักดิ์สิทธิ์ ในโพธิจิตนี้ หากผู้ใดมี เขาย่อมนำ
ประโยชน์สุข มาสู่สรรพสัตว์ อันหาประมาณมิได้
เขาย่อมได้รับความสุขสมบูรณ์ ทุกขณะ ไม่ว่าจะจักหลับ
หรือตื่น

๘๙/๓๗๗

ลูกรัก... มีอยู่ครั้งหนึ่ง พระภิกษุชาวเยอรมัน เขียนบทโคลง
เอาไว้ในสมุดเขียนว่า...

- “จงทำจิตให้หนึ่ง เหมือนน้ำที่ปราศจากลมพัด”
- “การปฏิบัติ คือการไม่ปฏิบัติอะไรเลย”
- “จงปล่อยธรรมชาติให้เป็นธรรมชาติอย่างที่เขามีเขาเป็น”
- พ่อได้อ่านดูแล้ว และพ่อได้เขียนต่อท้ายไปว่า
- “ถ้าน้ำนิ่งแล้ว มันจะละลายสสารได้อย่างไร”
- “ถ้าไม่ปฏิบัติเลย จะปฏิบัติทำไม”
- “ถ้ามีเรื่องยึด มันก็ต้องมีเรื่องปล่อย”

๙๐/๓๗๘

ลูกรัก... ประตูดิถีญาณจะเปิด ถึงแก่ความตาย ๓ กรณี
๑. กรรมเก่า
๒. การกระทำในปัจจุบัน (ทำร้ายพระพุทธเจ้า ทูบตี
พ่อ-แม่ ข่มพระอรหันต์)
๓. ประมาท จนขาดสติ (เมาตาย สนุกจนตาย)

๙๑/๓๗๙

ลูกรัก... ทุกคนสามารถมีชีวิตที่ยืนยาวได้ หากรู้จักบริหารจัดการ
จิตและเข้าใจถึงธรรมชาติแท้จริง วิญญาณคือ จิต
ควบคุมธาตุลม ลมควบคุมธาตุไฟ ไฟควบคุมธาตุน้ำ
น้ำควบคุมธาตุดิน

๙๒/๓๘๐

ลูกรัก... เจ้าจรรู้เถอะว่า จิตของพุทธะที่แท้ มันมิได้ยุ่งเกี่ยว กับคำสอนใดใดในโลก แต่มันเป็นวิธีการและความรู้ที่ เกิดจากประสบการณ์ทางจิตของตนล้วนล้วน ที่เราเพียร พยายามระวังรักษามันจนสะอาดหมดจด และเมื่อนั้นเจ้า ก็ต้องร้องบอก ว่า มันช่างเป็นวิธีการของพุทธะที่แท้จริง ทั้หนักที่เจ้ารู้เช่นนี้

๙๓/๓๘๑

- จิตู้ทั้ง ๔... ๑. ชาติตุน คือ ผม ขน เล็บ ฟัน หนัง ตับ ไต ไล่ ปอด ม้าม เยื่อในสมอง เส้นเอ็น กระดูก
๒. ชาติตุม หายใจเข้า หายใจออก ลมในช่องท้อง ลมในลำไส้ใหญ่ ลมในลำไส้เล็ก ลมในกระดูก
๓. ชาติตูป ชาติตู่ที่ช่วยย่อยอาหาร ไฟธาตุ ที่ให้ ความอบอุ่นในร่างกาย
๔. ชาติตุน้ำ น้ำเลือด น้ำเหลือง น้ำหนอง น้ำดี น้ำเสลด น้ำลาย น้ำย่อย น้ำคูถ

๙๔/๓๘๒

ลูกรัก... ความไม่ยึดถือ ไม่ผูกพัน ไม่ปรุงแต่ง นี้คือการทำงาน ของสติ

๙๕/๓๘๓

ลูกรัก... คนเราบางครั้ง ที่มีคนมาบอกให้รู้สึกตัวเอง แถมยังมีอารมณ์โกรธ แต่หาว่าไม่ว่าอารมณ์ที่โกรธนั้นนะ ไม่ใช่ ตัวเขาเอง

๙๖/๓๘๔

ลูกรัก... จงระวังอาการกริยาของมกาย อุบายทานที่แผงมาใน คราบของอารมณ์ที่ชอบและขังที่มาในอริยาบถทาง กาย วาจาและใจ การแสดงออก สดมานะ ตัดอดีตฯ คงไว้แต่ภาวะ

๙๗/๓๙๕

ลูกรัก... จงอย่าทำตัวเหมือนนกน้อยลอยได้ อาจจะอดตาย
ได้สักวันหนึ่ง ธรรมชาติเป็นของกลาง

๙๘/๓๙๖

ลูกรัก... ธรรมชาติไม่มีการคาดเดา แต่ต้องให้รู้แน่ชัดจริง

๙๙/๓๙๗

ลูกรัก... จงชนะตัวเองและทำศึกในตัวเอง ด้วยการหยั่งรู้
สภาวะที่เกิดแก่จิตอย่างแท้จริง

๑๐๐/๓๙๘

ลูกรัก... เจ้าจงรู้เถอะว่า การเข้าถึงและทำความเข้าใจกับตัวเจ้า
ของเจ้าล้วนล้วน นั้นแหละ คือพื้นฐานของการศึกษา
วิชาธรรมชาติ

๑๐๑/๓๙๙

ลูกรัก... การที่เจ้าจดจำคำพูดของพ่อได้ แล้วนำไปสอนผู้อื่น
ต่อต่อไปนั้น พ่อเห็นว่าดี แต่มันจะดูว่าไร้ปัญญา
และขาดการเริ่มต้น โดยเน้นที่ตัวเจ้าแทน ถ้าเจ้ามิได้พูด
ออกมาจากตัวเจ้าแท้แท้ เช่นนี้ก็เท่ากับเจ้าจะเสียเวลา
เปล่าเปล่า

๑๐๒/๓๙๐

ลูกรัก... เวลาเราแบกของ รู้สึกหนัก เราก็ควรพิจารณาไว้ มัน
ไม่ใช่ของเรา มันเป็นนาย เหนือเรามาตั้งนาน จึงควรสละ
ให้หลุด ไม่ปล่อย ให้มันมาอุดเราอยู่ เพื่อเราจะได้เป็น
นายของร่างกายของตัวเองบ้าง

๑๐๓/๓๙๑

ลูกรัก... โตอย่างต้นอ้อ คือ โตแต่ตัว แต่สมองไม่โต

๑๐๔/๓๙๒

ลูกรัก... รู้จักจิตไม่บ้า แต่ถ้ำไม่รู้ระบ้า

๑๐๕/๓๙๓

ลูกรัก... นอนน้อย กินน้อย ทำมาก นี่คือการปฏิบัติแบบ
พระพุทธเจ้า

๑๐๖/๓๙๔

ลูกรัก... อย่าปล่อยใจให้ทะเลาะทะเลาะนอยาก กับกิเลส
ตัณหา อูบาทาน จงพยายามเตือนตนเองบ่อยบ่อย

๑๐๗/๓๙๕

ลูกรัก... เจ้าต้องสำรวจตรวจตราตัวเองตลอดว่า จิตของเจ้า
เป็นสรรพสัตว์ อริยสัตว์ หรือ โภธิสัตว์

๑๐๘/๓๙๖

ลูกรัก... จงอย่าทำใจให้ว่าง แต่จงมีความว่างในใจ

๑๐๙/๓๙๗

ลูกรัก... คน แปลว่า ชู่ง
มนุษย์ แปลว่า ใจสูง

๑๑๐/๓๙๘

ลูกรัก... จงเพียรพยายามตั้งใจ ทำหน้าที่ให้ถูกต้อง
อย่าทำจิตให้บกพร่อง จงทำเองเอาไว้ในใจ

๑๑๑/๓๙๙

ลูกรัก... มีลมหายใจ มีชีวิต ได้พลัง ใช้พลัง สร้างสรรค์ผลงาน
หมดลมหายใจ ไร้ชีวิต สิ้นพลัง ไร้ผลงาน นี่คือเรื่อง
ของคนตาย

๑๑๒/๔๐๐

ลูกรัก...
จงอย่าท้อใจให้ว่าง แต่จงมีความว่างให้เกิดขึ้นในใจ
จงอย่าผูกมัดกักขังตัวเองด้วยอารมณ์ เมื่อเกิด
อารมณ์ ก็เหมือนใจที่ติดคุก

๑๑๓/๔๐๑

ลูกรัก...
มายาของจิต คือ ความเห็นผิดจากความเป็นจริง

๑๑๔/๔๐๒

ลูกรัก...
ทำอารมณ์ให้เหมือนการร้อยด้ายใส่รูเข็ม
ในการฝึกจิต การทำทุกสิ่งทุกอย่าง ออกจากจิตตัวเองมี
ความจริงจัง

๑๑๕/๔๐๓

ลูกรัก...
เจ้าจงนั่งในเหตุที่เกิดการตอบโต้ แต่จงพูดเพื่อที่ละ
อธิบาย

๑๑๖/๔๐๔

ลูกรัก...
การจับต้องเฝ้ามอง สังเกตการณ์ต่อปรากฏการณ์
ต่อภิกขุของสรรพสิ่ง และสรรพสัตว์ มิได้ทำให้เจ้าเป็น
ผู้รู้แจ้งอย่างวิเศษเลย แต่เจ้าลองจับต้อง เฝ้ามอง
สังเกตการณ์ ตูภิกขุปรากฏการณ์ของร่างกายและจิตใจ
ของเจ้าสิ เจ้าจะพบความวิเศษอย่างประหลาดดล
ที่เดียวแหละ

๑๑๗/๔๐๕

ลูกรัก...
ฝึกตนให้เป็นผู้มีใจเป็นเพชร แกร่งและกล้า แต่ไม่
ต้องเก่ง

๑๑๘/๔๐๖

ลูกรัก... ไม่ว่าจะเจ้าจักเผชิญกับสภาวะใด ขอให้สภาวะนั้น
สิ่งอารมณ์หรือปรุงแต่งจนเจ้าเหนื่อยแคะ เสร็จซำ หรือ
ล้ำสมัย

๑๑๙/๔๐๗

ลูกรัก... ห่อขังหรือคุกแห่งอารมณ์ มีแต่ตัวเราเองเท่านั้นที่
จะปิดและเปิดมัน

๑๒๐/๔๐๘

ลูกรัก... จิตใจที่เต็มไปด้วยอารมณ์ อันเกิดจากความปรุงของ
เราเอง คือการปฏิบัติธรรมชาติ และนั่นคือการทำลาย
ธรรมชาติที่เดียวแหละ

๑๒๑/๔๐๙

ลูกรัก... อย่าเอาอะไรอะไร ตั้งไว้ในจิต อย่าเอาจิต ตั้งไว้ใน
อะไรอะไร ถ้ามีจิตมันก็ต้องมีอะไรอะไร

๑๒๒/๔๑๐

ลูกรัก... เจ้าจงอย่าผูกมัดและกักขังตัวเอง ในคุกแห่งอารมณ์
เพราะเมื่อใดที่เกิดอารมณ์
เจ้าจงรู้เถิดว่าเจ้ากำลังติดคุก

๑๒๓/๔๑๑

ลูกรัก... ทุกคนว่าวุ่น ไม่รู้จักกำจัดปัญหาของตน ก็เลยสร้าง
เงื่อนไข ในการแก้ปัญหาแห่งตน แต่ไปสัมพันธ์จับต่องกับ
เงื่อนไขของคนอื่น เลยคิดว่าคนอื่นไม่ยอมรับตน ไม่ใช่
พวกตน เพราะทุกคนไม่เป็นคนจริง ไม่ยอมรับความจริง
ไม่เข้าใจว่าความจริงเป็นอย่างไร

๑๒๔/๔๑๒

ลูกรัก... ปัญหาเกิดขึ้น เพราะเป็นขั้นตอนที่เราพลาดมัน
พลาดเคลื่อนจากมัน บกพร่องจากมัน ก้าวข้าม วิถีทาง
ของมัน แล้วก็เลยยกเว้นมัน ละเลยมัน จึงทำให้งาน
บกพร่องและผิดพลาด เป็นปัญหา แต่ถ้าเราละเอียด
ถี่ถ้วน สุขุม มีสติ มีปัญญา มีสมาธิขณะทำงาน ปัญหา
จะเกิดขึ้นได้อย่างไร

๑๒๕/๔๑๓

ลูกรัก... ปัญหา คือยาชูกำลังอันวิเศษ ถ้าเราละเลยปัญหา
วันนี้ พรุ่งนี้เราก็ต้องละเลยอีก
กลายเป็นว่าพวกเราคือตัวปัญหา ที่นี้จะทำอะไรก็จะ
มีแต่ปัญหา เหมือนกับการร่อนแป้ง การปล่อยให้ส้มอง
ห่าง ปัญญาห่าง สติห่าง สมาธิห่าง พอมีทรายตกลงไป
ในแป้ง เรายาบอกว่ายากินทรายเข้าไปแล้วเป็นปัญหา
ถ้าเครื่องร่อนตามันดี มีหรือทรายจะมาปนในแป้งได้

๑๒๖/๔๑๔

ลูกรัก... เจ้าจงรู้ไว้เถิดว่า ปัญญาที่แท้จริงนั้น ย่อมไม่เกิดต่อ
บุคคลผู้แสวงหาสุภังการ
ความเบือนหน้า นินพินาญาณ เพื่อคลายกำหนด
ย่อมไม่เกิดแก่ชนผู้จมปลัก

๑๒๗/๔๑๕

ลูกรัก... เจ้าจักรู้ใหม่หนอ ว่าสรรพมารทั้งหลาย สรรพกิเลส
ทั้งปวง สรรพทุกข์ทั้งสิ้น
มันเป็นเพียงปรากฏการณ์ของมายาจิตหนึ่งหนึ่ง
เท่านั้น

๑๒๘/๔๑๖

ลูกรัก... คนที่แสดงได้ ซึ่งไม่มีการแสดงออก ใครใครก็ทำไม่ได้
คนที่แสดงไม่ได้ แต่มีการแสดงออก ใครใครก็ทำได้

๑๒๙/๔๑๗

ลูกรัก... เจ้าจักสำคัญความนี้เป็นไฉน จิตไม่แกร่ง อารมณ์
ไม่พุ้ง ความคิดไม่ปรง ผดุงสมตุล

๑๓๐/๔๑๘

ลูกรัก... หากเจ้ามีใจอันเบา กายจะหนักเหมือนภูเข และหินผา
หากเจ้ามีใจอันหนัก กายเจ้าจะเบาเหมือนสำลีที่
ต้องลม

๑๓๑/๔๑๙

ลูกรัก... ข้าศึกและศัตรูที่มาในรูปของการได้เห็น ได้กลิ่น
ได้ยิน ได้ฟัง เจ้ายังแพ้ แล้วข้าศึกที่มาแบบไร้ร่องรอย
เจ้าจักไม่ตกเป็นทาสของมันอย่างชนิดที่ไม่มีโอกาสเป็น
ไทได้เลยหรือ ศัตรูตัวจริงจริง นั้นไม่ได้มาร้องประกาศ
แต่มันหลอกเราตลอดเวลา ผั่งมาในรูปของการยอมรับ
ปฏิเสธ ถูกใจ ไม่ถูกใจ จนเราแยกไม่ออกเลย ว่าเป็น
ศัตรูหรือมิตร

๑๓๒/๔๒๐

ลูกรัก... พ่อขอบที่จะอยู่กับศัตรูมากกว่ามิตร เพราะมันจะ
ทำให้เราตื่นตลอดเวลา แต่ถ้าอยู่กับมิตรจะทำให้เรา
หลับไหล ชนิดที่ไม่มีโอกาสตื่นได้เลย

๑๓๓/๔๒๑

ลูกรัก... ศัตรูภายนอกนั้น มันฆ่าเราแล้วก็เลิกกัน แต่ศัตรูที่
อยู่ภายใน มันฆ่าเราหลายภพหลายชาติ ไม่หยุดหย่อน
จริงจัง แต่เราคิดว่ามันเป็นมิตรกับเรา และเราก็คบกับ
มันอยู่ตลอด นั่นคือ ความรักใคร่ผูกพัน ความโกรธ
ความยอมรับหรือปฏิเสธ เป็นอารมณ์ที่เกิดขึ้นมาใน
คราบของมหามิตร จรเข้ามาจนคิดว่าเราคือมัน มันคือ
เรา อย่าลืมนั่งจิตแท้แท้ ไม่ปราศจากอารมณ์ ที่ปราศ
อารมณ์ขึ้นมาแสดงว่านั่นไม่ใช่ตัวเรา

๑๓๔/๔๒๒

ลูกรัก... การจะทำสิ่งใดให้สำเร็จ ต้องสร้างกำลังใจแก่ตัวเอง ให้ได้ตลอดเวลา อย่าฝากกำลังใจไว้กับอะไรอะไร วิธีคือ ทำทุกอย่างอย่างต้องทำจริง จดจ่อ ตั้งใจและจับใจอง

๑๓๕/๔๒๓

ลูกรัก... เรียนรู้ตัวเอง รู้จักตัวเอง แจ่มแจ้งในตัวเอง สูดทำย ไม่มีในตัวเอง

๑๓๖/๔๒๔

ลูกรัก... รู้จักยังประโยชน์ตนได้เมื่อใด ประโยชน์ท่านก็ถึง พร้อมไปเอง

๑๓๗/๔๒๕

ลูกรัก... เจ้ารู้หรือไม่ว่า สรรพชีวิตทุกชนิด มีความสำเร็จอัน เบิกบานแจ่มใสเปรียบได้ดังแสงอาทิตย์ทุกผู้ แต่มั่นยืน อยู่กับว่า ผู้นั้นจะมีความจริงใจ ต้องการเรียนรู้ และเพียร พยายามขจัดเมฆหมอกที่มาปิดบังพลังแสงแห่งความ สำเร็จ นั้นได้มากน้อยแค่ไหน

๑๓๘/๔๒๖

ลูกรัก... เจ้าจักยอมเสียเวลาต่อการทำสิ่งไร้ประโยชน์ คือ การค้นคว้าหาประสบการณ์และขั้นเชิงเพิ่มพูนให้ตัวเอง หากู้ไม่ว่าพญามัจจุราชไม่ได้เคยขอเวลาดานอกกับเราเลย

๑๓๙/๔๒๗

ลูกรัก... มนุษย์เป็นเพศที่ถือว่าอูตมมงคล คิดจะทำดีก็ทำได้ คิดจะทำชั่วก็ทำเก่ง อยู่ที่ว่าจะตักดวงหรือขอมเสีย ประโยชน์

๑๔๐/๔๒๘

ลูกรัก... อยู่ในสังคม เคารพกฎเกณฑ์กติกาของสังคม พึงพึง
อิงแอบอาศัยสังคม แต่อย่าเป็นทาสสังคม เช่น สังคม
เศร้าเราเศร้าด้วย สังคมโศกเราโศกด้วย สังคมเบียดเรา
เบียดด้วย ประกอบเข้ากับตัวเราเองก็เกิดสับสน ขาดิน
ทั้งขาดตายแน่แน่ ช่างน่าสงสารจริงจริง

๑๔๑/๔๒๙

ลูกรัก... ชีวิตไม่ใช่การค้นหา ชีวิตคือการกระทำ ทำให้เป็นที่รัก
และภูมิใจของมหาชน และสัตว์ทั้งหลาย และสุดท้าย
คือการทำให้ชีวิตมีอิสระ

๑๔๒/๔๓๐

ลูกรัก... ถ้าเจ้าเห็นซีเหมือนทอง มองทองคล้ายซี เจ้าคือ
พทุธะแล้ว

๑๔๓/๔๓๑

ลูกรัก... ความอยากนั้นมีสามอย่าง สามอย่างเป็นไหน อยากร
ดี อยากรชั่ว ไม่อยาก อยากร ทั้งสามอย่างนี้ พ่อทำยาก

๑๔๔/๔๓๒

ลูกรัก... คนฉลาดใช้กิเลส คนโง่โดนกิเลสใช้ สองประโยชน์
ไม่เหมือนกัน ลองคิดดู เราใช้เขา กับเขาใช้เราต่างกัน
อย่างไร

๑๔๕/๔๓๓

ลูกรัก... ในสภาวะที่กลัวสุดขีด ซึ่งอาจจะทำให้ประสาททุก
ส่วนตึงเครียดถึงขั้นหัวใจวาย หากใครเอาชนะได้ มันจะ
กลายเป็นสภาวะที่กล้าที่สุด เพราะกายได้รวมกับใจ
อย่างสนิทแนบแน่น จนกลายเป็นพลังอันยิ่งใหญ่

๑๔๖/๔๓๔

ลูกรัก... ถ้าเจ้าไม่ยอมเสียอะไรแล้ว จะเอาใจไปผูกกับมัน
ทำไม

๑๔๗/๔๓๕

ลูกรัก... คนจริง เขาไม่ไหวติงต่อคำชม และไม่นิยมต่อคำ
นินทา

๑๔๘/๔๓๖

ลูกรัก... สำหรับบุคคลที่เป็นมิตรและศัตรู ถ้าจะให้พ่อเลือก
อยู่และพูดคุย พ่อจะเลือกอยู่กับศัตรู เพราะมันสามารถ
ปลุกพ่อให้ตื่นอยู่ได้ตลอดเวลาทุกขณะ

๑๔๙/๔๓๗

ลูกรัก... ไฟที่แท้จริงนั้น ไม่มีสี ไม่มีควัน ไม่มีกลิ่น ไม่มีแสง
เหตุที่เกิด สี ควัน กลิ่น แสง เพราะสรรพสิ่งปรุง
แต่งมันขึ้นมา เปรียบกับดวงจิตย่อมไร้รูป ไร้ลักษณะ
ไร้ร่องรอย ที่มีรูปลักษณะ ร่องรอยนั้น เพราะเหตุว่า
สรรพสิ่งปรุงแต่ง มายาจิต

๑๕๐/๔๓๘

ลูกรัก... รัตนชาติ เงินและทองเป็นเพียงแค่วัตถุที่ไร้ความคิด
ไร้จิต ไร้วิญญาณ มันยังเป็นที่ขอมรับของโลก และ
สังคัมได้ และตัวเจ้าหุสะ มีทั้งความคิด มีจิต มีวิญญาณ
มีค่าควรแก่การขอมรับของตน และคนอื่นแล้วหรือยัง

๑๕๑/๔๓๙

ลูกรัก... ความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นรากเหง้าของศีลธรรม
อริยธรรม วิมุติธรรม พระบริสุทธิธรรม

๑๕๒/๔๔๐

ลูกรัก... ความอ่อนน้อมถ่อมตน เป็นรากเหง้าของกุศลทั้งปวง

๑๕๓/๔๔๑

ลูกรัก... ดอกไม้ที่มีกลิ่นหอม ถึงจะดอกเล็ก เวลาดมโชยมา มันจะส่งกลิ่นเรงรำ สดชื่น และมีเสรีภาพในการมีชีวิต ส่วนดอกไม้ประดิษฐ์ถึงจะดอกใหญ่และมีกลิ่นหอมเพียงใด มันก็ไม่มีกลิ่นสดชื่น ขาดเสรีภาพ ไม่มีอำนาจ ไม่มีวิญญาณ ไร้ชีวิต

๑๕๔/๔๔๒

ลูกรัก... บนหัวมีขี้ตา บนหน้ามีขี้ตูด ใครเขามาบอกอย่าอาย ยอมรับผิดชอบ อย่างไม่คิดโกรธเคืองใส่เขา นี่คือวิถีแห่ง พุทฺธะ

๑๕๕/๔๔๓

ลูกรัก... จงถามตัวเองอยู่ตลอดเวลาว่า ท่านมาได้อย่างไร มาทำไม มาแล้วได้อะไร และเวลานี้ท่านกำลังทำอะไรอยู่ พร้อมทั้งบอกกับตัวเองเสมอตลอดเวลาว่า เรากำลัง เดินไปหาความตาย

๑๕๖/๔๔๔

ลูกรัก... มุตรศุข และกองขี้ แม้มีปริมาณอันน้อยนิด ก็มีกลิ่นเหม็นฉุนได้ ความโง่หลง มีอยู่กับใคร เพียงน้อยนิด ก็ย่อมเป็นเหตุให้เขาทำชั่วและรับผลได้มากฉุนฉุน

๑๕๗/๔๔๕

ลูกรัก... แผ่นดินยิ่งใหญ่ ท้องฟ้าเบิกบานกว้างไกล มหาสมุทรสุดลึกล้ำเลื่อนไหล จิตใจ เป็นใคร จึงอาจ บรรลุอนันตจักรวาล

๑๕๘/๔๔๖

ลูกรัก... เกิดเป็นมนุษย์ ถือเป็นอุดมมงคลเพศ เขาให้เรา
เกิดเพื่อปลดชนวนระเบิดเวลา แล้วเราแบกสารพัด
จะเดินไปถึงชนวนระเบิดได้อย่างไร พอเหนื่อยก็หยุดพัก
การหยุดพักก็คือการตาย

๑๕๙/๔๔๗

ลูกรัก... คนโง่ มักจะมองเห็นสิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ว่าเป็นของผิด
คือ อะไร อะไรที่พ่อแม่ไม่ถูกใจก็สรุปว่าเป็นของผิด

๑๖๐/๔๔๘

ลูกรัก... คนฉลาดมีปัญญา แม้น้ำคร่ำก็อาจนำมากลั่นให้
เป็นน้ำดื่มมีประโยชน์ได้

๑๖๑/๔๔๙

ลูกรัก... ทั้งสิ่งที่ชอบ และไม่ชอบ ควรและไม่ควร มันไม่มี
อะไรคงที่เที่ยงแท้แน่นอน

แต่เราใช้ประโยชน์จากมันได้ วันนี้เราไม่ชอบ พรุ่งนี้
อาจจะชอบก็ได้

๑๖๒/๔๕๐

ลูกรัก... คนฉลาดถึงจะเกิดชั่ว แสดงดี ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนดี
คนโง่ถึงจะเกิดดี แสดงชั่ว ก็ได้ชื่อว่าเป็นคนชั่ว

๑๖๓/๔๕๑

ลูกรัก... ขอได้โปรดอย่าใช้สมอง ความรู้สึกนึกคิด ความ
คาดเดา ความเคยชิน เป็นเครื่องบงบอถึงความถูกต้อง
ของสัมมัตตวิ

๑๖๔/๔๕๒

ลูกรัก... ถ้าเจอคนบ้าให้บ้ายิ่งกว่า อย่าหยิ่ง อย่าแก่งัดใจ
อย่าทำเป็นโก้ อย่าแก่งัดบ้า

๑๖๕/๔๕๓

ลูกรัก... ทุกคนสามารถเป็นแกนนำ ทางพฤติกรรมของใคร
และใครได้ มีสิทธิ์เป็นสายธารแห่งศรัทธาของมหาชนได้
เท่าเทียมหลวงปู่ ปัญหาอยู่ที่ว่าทุกคนพยายามปลุก
ปลอบและกระตุ้นเตือนแกนนำและพฤติกรรมของตน
ที่ยังให้เกิดประโยชน์นั้นให้เจริญ ตื่นและเบิกบานได้มาก
น้อยแค่ไหน

๑๖๖/๔๕๔

ลูกรัก... เจ้าจงอย่าทำชีวิตให้มีค่าแค่ฟองน้ำลายบนบปลายสิ้น
ของชาวบ้าน

๑๖๗/๔๕๕

ลูกรัก... จะมีสักกี่คนที่กำลังนั่งเรือที่ไม่รู้ แน่ใจหรือว่าความรู้
ที่มีอยู่จะพาตัวให้รอดจากภัยพิบัติ จากพายุร้ายที่โหม
กระหน่ำในทิวทิศทาง อันมาจากตาเห็นรูป หูฟังเสียง
ลิ้นรับรส กายถูกต้องสัมผัส จมูกได้กลิ่นและอารมณ์ที่
เกิดจากใจ เราจะเผชิญต่อคลื่นลมเหล่านี้ได้หรือ

คนไม่รักตัวเอง ไม่รู้จักตัวเอง ไม่เคารพตัวเอง ไม่ให้
ประโยชน์ต่อตัวเอง ไม่สอนตัวเอง ไม่เตือนตัวเอง
ใครจะมาเอื้ออาทรสอนเราได้อยู่ทุกวัน ไม่รู้จักว่าการ
กระทำใดเกิดประโยชน์ หรือเป็นโทษต่อตน ก็ยังมอมงมัน
ไม่ออก ป้องกันไม่ได้ แล้วจะคิดอะไรที่ดีกว่านี้ เวรกรรม

๑๖๘/๔๕๖

ลูกรัก... ผู้มีใจอิสระ ไม่มีที่เหมาะสำหรับเขา เหตุเพราะเขา
เหมาะสำหรับทุกที่ ผู้มีใจที่ไม่อิสระ ที่ไหนก็ไม่เหมาะ
สำหรับเขา เหตุเพราะ เขาไม่เหมาะสำหรับทุกที่

๑๖๙/๔๕๗

ลูกรัก... คนที่เพาะกล้าไม้ ปปลูกกล้าไม้ ดูแลรักษารดน้ำ
พรวนดินใส่ปุ๋ย เพื่อให้ต้นไม้เติบโตใหญ่ ผลิดอกออกผล
แล้วคอยเก็บเกี่ยว กับผู้เพาะกล้าไม้ ปปลูกกล้าไม้ ดูแล
รักษารดน้ำ พรวนดินใส่ปุ๋ย เพื่อให้ต้นไม้เติบโตใหญ่ผลิ
ดอกออกผล เพื่ออุทิศเป็นทานแก่สัตว์ทั้งหลาย แล้วก็
สัตยูจรไปหาที่เพาะกล้า และปลูกต้นไม้ใหม่

คนสองประเภทนี้ ลุกจะเลือกเป็นคนประเภทไหน

๑๗๐/๔๕๘

ลูกรัก... เจ้าจงเป็นอยู่โดยเตรียมพร้อมที่จะโต ถ้าโตไม่ได้ ก็
จงรู้จักเล็กจะได้ไม่ตาย ไม่ใช่รอโตจนล้มตาย แล้วไม่รู้ว่า
เล็กเป็นอย่างไร เลยรอดตายลูกเดียว รู้จักเล็กเพื่อรอดโต
แต่ไม่ใช่รอโตจนล้มตาย

๑๗๑/๔๕๙

ลูกรัก... คนฆ่าเราร้อยครั้ง ยังมีวันจบยังมีวันเลิก แต่ถ้าเราฆ่า
ตัวเราเอง เมื่อไรเราถึงจะจบ ถึงจะเลิก

๑๗๒/๔๖๐

ลูกรัก... ผู้อื่นฆ่าเรา ก็ยังไม่เท่ากับเราฆ่าตัวเอง ผู้อื่นทำร้าย
เรา ก็ยังไม่เท่ากับเราทำร้ายตัวเอง

๑๗๓/๔๖๑

ลูกรัก... โห่ม ตายเพราะการชกโยของตัวมันเอง

๑๗๔/๔๖๒

ลูกรัก... คำต่ายังไม่กล้าขอมรับ แล้วคำชม ซึ่งมีนระยำกว่า
คำต่า เราจะขอมรับได้อย่างไร

๑๗๕/๕๑๓

ลูกรัก... ชาวบ้านไม่เคยให้ประโยชน์แก่ใคร แม้แต่ตัวชาวบ้าน
เอง ดังนั้นเวลาจะทำเรื่องดีดี อย่าไปพึ่งขี้ปากใคร
อย่าสนใจฟองน้ำลายบนปลายลิ้นใคร

๑๗๖/๕๑๔

ลูกรัก... เจ้าคงไม่ฝันเพื่อนจนถึงขนาดปลุกปลุกตะขบ แล้ว
อยากให้มันออกมาเป็นตัวตะขบทรอกนะ เช่นเดียวกัน
ทำชั่วแล้วจะให้ผลมันออกมาดี มันคงจะยากพอหู
ที่เดี๋ยวหูละ

๑๗๗/๕๑๕

ลูกรัก... คนเราถ้าไม่มีดีจะรอด ก็ไม่ต้องรอดดี

๑๗๘/๕๑๖

ลูกรัก... ตั้งแต่พ่อเกิดมายังไม่เห็นมีใครใหญ่กว่าโสดเลย
เรื่องจริงนะเนี่ย

๑๗๙/๕๑๗

ลูกรัก... พวกเรามีศมอองอันกว้างไกล แต่มักชอบสร้างทฤษฎี
มาเป็นการบอกกักขังตัวเองไม่ต่างอะไรกับสัตว์ที่โดน
ขังกรง ไร้อิสระในการพูด การกระทำและความคิด
สุดท้ายก็ไร้สาระในการมีชีวิต

๑๘๐/๕๑๘

ลูกรัก... หมูพี ฤกษ์ผสม

๑๘๑/๕๑๘

ลูกรัก... เจ้าคงอย่าได้เรียนรู้ เพียงแค่สะกดอารมณ์และสยบ
 พญติกรรม
 เพราะนั่นไม่ใช่การกระทำของผู้ฉลาดเลย

๑๘๒/๕๑๐

ลูกรัก... ไม่มีอะไร ที่เราจะเรียนได้จากลมของทั้งหมด
 โถ..ช่างน่าสงสารพวกผู้จำ

๑๘๓/๕๑๑

ลูกรัก... พ่อจักทำนายอนาคตของเจ้าให้ฟัง เอาไหม
 ถ้าเอา พ่อจะขอทำนายว่า เจ้าจักต้องตาย มีร่างกายอัน
 เน่าเปื่อย และไร้วิญญาณ ไม่เป็นที่ปรารถนา สังกลิ่น
 เหมือนคตู่้ง เป็นที่รำคาญแก่คนทั้งหลาย สุดท้ายเจ้าจะ
 เหลืออะไร

บทโคลงแห่่งพุทธอิสระ

ภาคที่ ๑๔

“การปฏิบัติหน้าที่การงาน”

พระวิษณุกรรม มหาโพธิสัตว์

๑/๔๗๒

ลูกรัก... การทำงานด้วยวิหิตล่อหลอมวิญญาณ ขีวิต ความ
รู้สึกรักคิด รวมกับร่างกายให้เป็นหนึ่งเดียวกับจักรวาล
เป็นประสบการณ์เยี่ยมยอดเลยทีเดียวนะ

๒/๔๗๓

ลูกรัก... จงอย่าทำอะไรเพียงแต่ซำกหรือเสียมมิได้

๓/๔๗๔

ลูกรัก... อย่าคิดว่าเพียงแค่การพินดิน ถางหญ้า ปลุกดันไม้
มันจะไม่สามารถทำให้เราหายบ้ำ จากความโกรธ ความ
โง่ จ้เง่า ความหลงใหลในกามได้ ถ้าเราจริงจังและตั้งใจ
ที่จะฝึกปรือ อะไรอะไรก็วิเศษไปหมด

๔/๔๗๕

ลูกรัก... เมื่อเราทำงาน งานจะสอนให้เราแกร่ง มีจิตใจ
อาจหาญ อดทน มานะ เป็นผู้กล้า
แต่ถ้าให้งานมันทำเรา ไม่นานงานก็จะโทรมเรา

๕/๔๗๖

ลูกรัก... เมื่อใดที่เจ้าเอาใจผูกไว้กับผลของงาน ถ้างานได้
เจ้าจะได้ใจ แต่ถ้างานเสีย เจ้าก็จะเสียใจ พองานขาด
เจ้าก็คงจะขาดใจเป็นแน่

๖/๔๗๗

ลูกรัก... เราประกอบอาชีพ ทำงานเพื่อลูก เพื่อผัว เพื่อ
ครอบครัว ไม่มีใครทำเพื่อตัวเองบ้างเลย
หัดรู้จักทำประโยชน์เพื่อตัวเองบ้าง คือไม่ทำอะไรที่
ชั่ว ไม่เผลอตัวทำอะไรผิด ไม่คิดในสิ่งที่ไม่ถูก

๗/๔๗๘

ลูกรัก... สำหรับการเอาชนะผู้อื่นบุคคลอื่นอื่นนั้น นั้นต้อง
ขอบอกกับท่านทั้งหลายแต่เพียงสั้นสั้นว่า
จงเอาชนะความริษนารู้ม ด้วยความเยือกเย็น
จงเอาชนะความโลโครกเนาเหมีน ด้วยความสะอาด
จงเอาชนะความโง่เขลา ด้วยความฉลาด
จงเอาชนะความแข็งกร้าว ด้วยความอ่อนน้อม
จงเอาชนะความขมขื่น พยาบาท ด้วยความให้อภัยและ
เมตตา

๘/๔๗๙

ลูกรัก... สำหรับพ่อแล้ว ในขณะที่กระทำกิจกรรมงานๆ ชนิด
พ่อไม่คิดว่าจะต้องมีการเตรียมการ แต่สิ่งที่พ่อจักเตรียม
ให้พร้อมพร้อมก็คือ การเตรียมตัว
เมื่อการเตรียมตัวที่เลิศเกิดขึ้น พ่อก็คิดว่างานที่พ่อ
กระทำจักบังเกิดผลที่เลิศเอง

๘/๔๘๐

ลูกรี่ก็... การเตรียมตัวที่เลิศของตัวพ่อนั้น มันจักทำให้พ่อ
สรรหาวิธีอันเลิศจากสรรพสิ่ง สรรพสัตว์ สรรพวิทยา
แต่นี้พ่อก็คิดว่า ผลอันเลิศย่อมปรากฏ

๑๐/๔๘๑

ลูกรี่ก็... คราวใดที่พ่อจักทำงาน พ่อจะกำจัดความรู้สึกรบกวน
การที่คิดว่ามีหัว มีตัว มีเงา ของพ่อที่มีอยู่ในงานนั้นนั้น
มันจักทำให้พ่อกระทำสรรพกิจต่างๆ ด้วยความ
ละเอียดละอด้วย ด้วยความกรุณณ์ ถ้อยทีถ้อยอาศัย
เสียสละ แบ่งปันด้วยหัวใจที่หัวใจ ที่ไร้สิ่งตอบแทน

หัว หมายถึง เกียรติยศชื่อเสียง

ตัว หมายถึง ความรัก ความรู้สึกผูกพัน
ความยึดถือ

เงา หมายถึง ความหวง ความหวงในชื่อเสียง
แก้วแหวนเงินทอง

๑๑/๔๘๒

ลูกรี่ก็... จงอย่าทำลาย เพื่อการพัฒนา สำหรับความรู้สึกรบกวนที่มี
ต่อธรรมชาติแล้ว จงให้ความเอาใจใส่ต่อมัน เป็นระยะ
แรกของการเรียนรู้

๑๒/๔๘๓

ลูกรี่ก็... กรงขังหนู ใ้ว่าจะขังเสียได้
กรงขังหมู ใ้ว่าจะขังขังได้
เล้าไก่ ใ้ว่าจะใช้เลี้ยงปลา ันใด

กฎเกณฑ์อันใด ใ้ว่าจะใช้ได้ตลอดไปกับทุกคน
ทุกกาล ทุกสถานที่ ผู้ฉลาดย่อมรู้จัก เปลี่ยนแปลง
พลิกแพลงไปตามสถานการณ์

๑๓/๔๘๔

ลูกรัก... การที่เราจะช่วยเหลือคนอื่นได้นั้น ผู้นั้นต้องได้เคย
ช่วยเหลือผู้อื่นมาก่อน เขาจึงมีโอกาสได้รับการช่วยเหลือ
จากเรา ถ้าเราไม่เคยช่วยใคร ใครก็มาช่วยเราไม่ได้
เราไม่เคยให้ใคร ใครก็มาให้เราไม่ได้ ผู้ให้ช่วยเหลือได้รับการ
ไหว้ตอบ

๑๔/๔๘๕

ลูกรัก... สิ่งที่ถูกใจเรา ไม่ถูกใจเขา นั้นยังไม่ถูก สิ่งที่ถูกใจ
เขา ไม่ถูกใจเรานั้นยังไม่ถูกใหญ่ ถ้าถูกใจทั้งสองฝ่าย
นั้นอาจจะถูก เพราะความถูกของบุญนั้นยังไม่ถือว่าถูก
ที่สุด ซึ่งอาจจะเป็นการตัดสินของกิเลสที่แฝงอยู่ในใจ
ก็ได้

ดังนั้นจะผิดจะถูกต้องรับฟังแล้วนำไปคิดพิจารณา
ด้วยปัญญา

๑๕/๔๘๖

ลูกรัก... จะคบกับบุญจนต้องเสียไป ๕๐/๕๐ เรายัง
เป็นบุญจน อย่ายึดตัดสินว่าใครถูกกว่าเรา ใครเลวกว่าเรา
คนที่ถูกที่สุดไม่มีในคำว่าบุญจน

๑๖/๔๘๗

ลูกรัก... จงใช้สมมติ ยอมรับสมมติ เคารพสมมติ ให้เกียรติ
ในสมมติสุดท้ายจงอย่ายึดติดสิ่งที่เป็นสมมติ นี่คือ
วิมุตติธรรม

๑๗/๔๘๘

ลูกรัก... จงกระทำหน้าที่ ถูกต้องในหน้าที่ รู้แจ้งในหน้าที่
สุดท้ายอย่ายึดติดในหน้าที่ นี่คือ พุท ธะ

๑๘/๔๘๙

ลูกรัก... ตอนมาอยู่ใหม่ใหม่ พ่อมาอยู่อย่างไม่มีอะไร
อยู่มา อยู่ไป อะไรอะไรก็มากมี

๑๙/๔๙๐

ลูกรัก... ตอนมาอยู่ดีดี พ่อไม่มีอะไร อยู่มาอยู่ไป อะไร อะไร
ก็มากมี

คุณเต็มเป
11

บทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ภาคที่ ๑๕

“พบอรุณทรัพย์”

เพราะอาศัยความตระหนี่	จึงเกิดการป้องกัน
เพราะอาศัยการป้องกัน	จึงต้องถืออาวุธ
เพราะอาศัยการมีอาวุธ	จึงเกิดการทะเลาะแก่งแย่ง
	พูดคำหยาบ ส่อเสียด
	มุสา

เหล่านี้เป็นเหตุแห่งความไม่ดี ไม่มี ไม่เลิศ ไม่รู้
ไม่ประเสริฐ เป็นเหตุแห่งความเลื่อมและ ความชั่วทั้งปวง

๒/๔๙๒

ลูก้า... ทรัพย์สมบัติ รวมทั้งวัตถุสิ่งของที่พ่อให้เจ้าทุกอย่าง
มันเปรียบเสมือนของมีค่าที่บุคคลทั่วไปนิยม หรือ
ยอมรับว่ามันมีค่า ถึงเจ้าจะรักษาหรือป้องกันมิให้
สูญหาย หรือใช้สอยจับจ่ายอย่างสุรุ่ยสุร่าย เจ้าจง
พิจารณาดูว่า ของที่เจ้าคิดว่ามีค่ามากที่สุดนั้น เจ้าจะ
รักษาหรือจับจ่ายใช้สอยได้นานอย่างมากที่สุด ก็แค่
ชั่วอายุของเจ้าเท่านั้น ความสุขที่ได้เป็นความสุขชั่วระยะ
หนึ่งเท่านั้น มันมิสามารถอยู่กับเจ้าได้ตลอดเวลาหรอก
เพราะฉะนั้น เจ้าจงแสวงหาสิ่งเหล่านั้น ที่เป็นทรัพย์อัน
ประเสริฐ ดีกว่าเงินและทองทั้งหลายอีก เราเรียกกันว่า

อริยทรัพย์

๑. ศรัทธา เชื่อในสิ่งที่ควรเชื่อ อย่างพิจารณาแล้ว
๒. ศีล รักษา กาย วาจา ใจ ให้เรียบร้อยเป็นปกติ
๓. หิริ ละอายต่อบาป ทุจริต ผิดต่อผู้อื่น
๔. โอตตัมปะ เกรงกลัวต่อบาป และผลของความผิด
๕. พากุสลัจจะ รู้และได้ยิน ได้ฟัง ศิลปวิทยามาก
พร้อมทั้งพิสูจน์ทราบด้วยการลงมือลงมือกระทำ
๖. จาคะ สละปันสิ่งของของตนให้แก่ผู้ที่สมควรให้
อย่างไม่หวังอะไรตอบแทน
๗. ปัญญา รู้รอบในสิ่งที่เป็นประโยชน์ และโทษ พร้อม
ที่จะใช้ปลดปล่อยตนเองให้พ้นจากความทุกข์

๓/๔๙๓

ลูกรัก...

พ่อคิดว่าเรื่องทีพ่อกล่าวมานี้ สำหรับเจ้าแล้ว มันเป็นความจำเป็นอย่างยั้งที่เจ้าก็ต้องเรียนรู้ เหตุเพราะพ่อไม่ได้พูดถึงเรื่องอื่น วัตถุประสงค์กับคนอื่น แต่พ่อพูดถึงเรื่องของเจ้า อันเกี่ยวกับวิญญูณของเจ้า และตัวเจ้า ซึ่งคงเรียกได้ว่าขุมทรัพย์นี้ มันเป็นที่หมุดของตัวเจ้าทีเดียวแหละ ฉะนั้น พ่อจึงเห็นว่า เป็นไปไม่ได้ที่เจ้าจะละเลยเพิกเฉย ไม่สนใจศึกษา เพราะนั่นเท่ากับว่า เจ้าจักกลายเป็นผู้นำสมเพท ยิ่งกว่าสัตว์โลกทั้งปวง

เหตุเพราะผู้ที่ไม่รู้เรื่องขุมทรัพย์นี้ ย่อมไม่มีวิถีชีวิตที่ประเสริฐและค่อนข้างจะเป็นผู้เสียมากกว่าได้ วันแรกของการมีชีวิต จนถึงวันสุดท้าย จะเป็นไปอย่างทุกข์ระทม และมีติดขัด ซึ่งถ้าเจ้ายังไม่เห็นความสำคัญของมัน เจ้าต้องลองนึกถึงอาหารที่ให้ประโยชน์ต่อร่างกายของเจ้ามากเพียงใด ขุมทรัพย์นี้ยังมีประโยชน์ต่อชีวิต วิญญูณของเจ้ายิ่งกว่า เหตุเพราะอาหารเลี้ยงเจ้าได้ แต่ปัจจุบันเวลา แต่ขุมทรัพย์ของพระศาสดาเลี้ยงเจ้าได้ ทั้งปัจจุบันและอนาคต

เพราะมันจะทำให้เจ้า ได้มีโอกาสเป็นผู้รู้อย่างแจ่มชัด เมื่อเจ้ารู้แจ้ง สิ่งทีแสดง พูดและคิดก็ไม่ผิด มีชีวิตทีสงบ เมื่อวิญญูณของเจ้าสงบ ความสุขและความสว่างแห่ง

ปัญญาจักมีแก่เจ้าเมื่อนั้น พ่อหวังว่า เจ้าคงจะเข้าใจ จริงจริง ต่อการมีชีวิตของเจ้าและเพื่อนร่วมเกิด แก่ เจ็บ ตายได้มากกว่าทีเป็นอยู่นี้เป็นแน่

ถ้าเจ้าทำได้นานที พ่อก็คิดว่า หน้าทีของพ่อ ทีมีความเอื้อเพื่อต่อบุตรสุดหัวใจ ทีคงจะสมบูรณ์ สมค่า สมราคาของหน้าทีและชีวิตทีมีต่อลูก และพ่อขอเตือนเจ้าว่า จงอย่าเพ่งเขื่อในสิ่งทีพ่อพูด จนกว่าเจ้าจะลงมือ พิสูจน์ด้วยตัวเอง

๔/๔๙๔

ลูกรัก...

สติจะ และความจริงใจ เป็นสัญลักษณ์ของเอกบุรุษ

๕/๔๙๕

ลูกรัก...

พรอันศักดิ์สิทธิ์ทีพ่อต้องการคือ

“ขอเพียงสองขายืนหยุด สองมือมีพลังทำได
หนึ่งหัวคิดได้ หนึ่งตัวตั้งมั่น
ทุกอย่างสำเร็จด้วยตัวของพ่อ”

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือบทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
1	คุณชัยสิทธิ์-คุณชนวรรณ เอกสิทธิพงษ์	33,000
2	คุณพ่อวัชร-คุณแม่ทองสุก โลทาร์กษ์พงษ์ และคุณสมจิต ครอบมงคลกุล	33,000
3	คณะศิษย์เก่าเศรษฐศาสตร์จุฬารุ่น 6	24,240
4	บุตรธิดาอุทิศให้คุณแม่	17,500
5	ชมรม NS รวมใจสมาธิ บริษัท เอ็นเอสอิเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย)	14,550
6	คุณณัฐสินี-คุณณัฐนิชาห์ ตั้งกิจงามวงศ์	10,050
7	คุณนรินทร์-คุณธีรประภา เสวตประวิชกุล	10,000
8	คุณอัจฉรา ชื่นจิตต์ศิริ	10,000
9	คุณพรทิพย์ จงเร่งเพียร	10,000
10	คุณสมพวง อุคมสินกุล และครอบครัว	10,000
11	คุณสว่าง-คุณมณี ทั้งวัฒน์นิตย์ และครอบครัว	8,000
12	คุณธนัทพร ศิริวิภาพันธ์	6,250
13	คุณต่อพงษ์ ต่อสุวรรณ	5,000
14	คุณเฉลียว พรทิพย์เฉลียว และครอบครัว	5,000
15	คุณเอนก พนาอภิชน	5,000
16	คุณณัฐสุภูมิ อุทัยเสน	4,800
17	คุณปัญญา พุทธิชูโรจน์ และคุณนิพิชฌน์ โกวิทวนิชกานนท์	4,500
18	อาจารย์จินดา มาสมบุญณ์	4,400
19	คณะศรัทธาบริษัทแปซิฟิกันดีคลับ	4,270
20	คุณนุกุล-คุณน้ำทิพย์ คุ้มษ์ และลูกๆ	4,020

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือบทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
21	คุณสมมงคล ศรีอรุณลักษณะณ์	4,000
22	พลโทสมหวัง ยัญญะสิทธิ์ และครอบครัว	4,000
23	คุณสุวิทย์-คุณอำนาจ ลิมปิสุต	4,000
24	คุณสุพจน์ รัศมีสวนสร้อย	3,500
25	คุณนงชนก เข้มพิลาโรจนพฤษ์	3,280
26	คุณกชกร ถวัลย์เถลิงฤทธิ์	3,000
27	คุณไพโรจน์-คุณสุวิรัตน์ พรหมมา	3,000
28	คุณปานใจ เสงศรีตระกูล	3,000
29	คุณเฉลิมพันธุ์ สมัครพันธุ์ และครอบครัว	3,000
30	คุณศรัณัฐิร เพียรนิรมิต และเพื่อน	2,989
31	คุณประพันธ์ ประดิษฐ์ทัศนีย์	2,800
32	ครอบครัวพ.ต.อ.บุญเสริม-คุณยุพดี ศรีชมภู	2,700
33	คุณวราภรณ์ วงศ์พัฒนาสิน	2,500
34	คุณอังสนา เอกพจน์	2,500
35	คุณจิรการ สมใจวงษ์	2,210
36	คุณพิพัฒน์ ร้านเบญจพร	2,100
37	ดร.สนอง-คุณทวีศรี วรอุไร และครอบครัว	2,000
38	นพ.รังสรรค์ ยัญญสิทธิ์	2,000
39	คุณแม่ละม่อม หลีกแหล่ง และบุตรธิดา	2,000
40	คุณชัยยันต์-คุณนารัตนา จันตะคุณย์ และลูกๆ	2,000
41	คุณชัยชัย-คุณนิรมล เนตรรักษ์สกุล	2,000
42	คุณวัชร-คุณรัตนา เมธาวิรุฬห์โชค	2,000
43	คุณสมศักดิ์ ศรีสุทัศน์กุล	2,000

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือบทโศลกแห่งพุทธะอัสระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
44	คุณวิชัย พิพัฒน์ภิญโญพงศ์	2,000
45	คุณแม่เมณี ศิริคุปต์	2,000
46	คุณประสิทธิ์-คุณสุรัสวดี อิศรางกูร ณ อยุธยา	2,000
47	คุณวราวุฒิ โพธิ์รังสิยากร และครอบครัว	2,000
48	คุณชลเสก เกตอนันต์-คุณวรรณฤดี ศิริคุปต์	2,000
49	คุณสุภาวดี เหลืองอมรสิริ	2,000
50	คุณจินตนา ลีทวีกุลสมบูรณ์	2,000
51	คุณนงกรณ์ จิวิจรรานุกุล	2,000
52	คุณสุรเชษฐ-คุณศิริรัตน์-ค.ช.ัญญพิสิฐ- ค.ญ.ธนัชพร ชีวสกุลยง	1,980
53	คุณรัชณี	1,950
54	รศ.ดร.สุภัณฑิต นิมรัตน์ และ รศ.ดร.วัชรพงศ์ วุฒิพันธุ์ชัย	1,945
55	ดร.ศิวะศิษย์ ข้าของ	1,920
56	คุณประหยัด กันหย่า	1,920
57	คุณสาธิตา ชัยดวงดี	1,800
58	คุณรำพรรณ ชูชัย	1,800
59	คุณสมพร กนกสิริรัตน์	1,800
60	คุณปริตภาภา วุจิรวรนนท์	1,700
61	คุณสการินทร์ โพธิวาสวริน	1,600
62	คุณเพ็ญศรี รังสิมาวัฒน์	1,500
63	คุณอารี แสงวิวัฒน์เจริญ	1,500

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือบทโศลกแห่งพุทธะอัสระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
64	คุณชลพินท์	1,500
65	คุณพิพัฒน์ (ร้านเบญจพร)	1,500
66	คุณพร (สมุทรสาคร)	1,500
67	คุณนิตยา พงศ์พานานาญเวช	1,500
68	คุณวิไลวรรณ จตุรภัทรพงศ์	1,220
69	คุณปาริชาติ-คุณไพเราะ ณ นคร และคุณเปรมฤดี ชัยชนะวงศาโรจน์	1,150
70	คุณจุไรลักษณ์ อัครานันท์	1,100
71	คุณปาสนา เสมามิ่ง	1,061
72	คุณเบญจวรรณ ธีรศิลป์	1,045
73	คุณอุดมพร หล่อกิติยะกุล	1,020
74	คุณปาริชาติ โมกขมรรคกุล	1,000
75	คุณสมถวิล ชูเกียรติวัฒนากุล	1,000
76	คุณกัญญาพร สวนอนันตภูมิ	1,000
77	คุณพิสุทธิ อธิธิพรภาคย์	1,000
78	คุณเรวัต-คุณณัฏชา-คุณธนัท-คุณชาญชัย- คุณณัฐิตา-คุณสุนิตา สุวรรณกิตติ	1,000
79	นพ.วันชัย จันทราพิทักษ์	1,000
80	คุณปราณี ศรีบรรณกุล และครอบครัว	1,000
81	คุณวรรณิ-คุณพูนศักดิ์-คุณวีรกานต์-คุณอุษุมิ ศรีวิชา	1,000
82	คุณชไมพร เหลี่ยมศิริวัฒนา	1,000
83	คุณรัชฎา ชินศรีวงษ์	1,000

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือฉบับโตโลกแห่งประเทศไทย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
84	คุณพ่อฉัตร-คุณแม่บุญล้อม กลิ่นสุวรรณ	1,000
85	ค.ญ.กมลมาศ-ค.ญ.กมลกานต์ สมุทรวรณกุล	1,000
86	คุณทัศนีย์ ลิทธิกุลสมบุญ	1,000
87	คุณศิริลักษณ์ ลิทธิกุลสมบุญ	1,000
88	คุณกัญญาพร สอนอนันตภูมิ	1,000
89	คุณนงเยาว์ พิณจพิจ	1,000
90	คุณสุวีร์ แซ่แต่้ และบุตร	1,000
91	คุณจันทิรา-คุณไพสิฐ วาจาอุท	1,000
92	บริษัท ปากน้ำออฟฟิศ (1992) จำกัด และครอบครัว	1,000
93	คุณทศพล (ฮวด)-คุณนวลจันทร์ ภิญญาภาพ	1,000
94	คุณประสาน-คุณผ่องผิว พันธุ์ดี	1,000
95	คุณเลี้ยง ปินวิเศษ	1,000
96	คุณเพ็ญศรี สาคัมภีร์ และครอบครัว	1,000
97	คุณทวีศักดิ์-คุณทวิษฐ-ค.ญ.ชญาอนุท หงษ์ทอง	1,000
98	คุณพรบงกช เจริญผล	1,000
99	คุณผดุงศักดิ์ เข็้ออารยะมนตรี	1,000
100	คุณวิชา จันทรเลิศเสชา	1,000
101	คุณนที นันทสุวรรณ	1,000
102	คุณชัยภัทร-ค.ช.ชนันท์ วงศ์พรกุล	1,000
103	คุณอรธรรยา อากาศวิภาต	870
104	คุณวีรวรรณ เหมทานนท์	865
105	คุณสุจิตรา ยิงชนม์เจริญ	800

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือฉบับโตโลกแห่งประเทศไทย

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
106	คุณสุภาพร พนาคร	800
107	คุณมาลีวรรณ-คุณลัดดาวัลย์ สกุลศึกษาดี	800
108	คุณจันทนา ภูษิตศิลปพร	750
109	คุณลำราญ มหบุญพาชัย	700
110	คณะศรัทธาพนักงานฮัทซ์	700
111	คุณจุฑาทิพ	700
112	คุณดุสิตศักดิ์ (เอ็มโพเรียม)	700
113	คุณพรทิพย์	600
114	คุณปวันรัตน์ อาณัติ	550
115	ผู้ไม่ประสงค์ออกนาม	550
116	คุณวรรณมา มุทิตาภรณ์	550
117	คุณพิศมัย ธรรมศิริ	550
118	คุณณอร เตชะอังกูร	550
119	คุณจิตรา ธรรมบุตร	500
120	คุณสปีนนา วงศ์พรกุล	500
121	คุณอารีย์ ฉัตรไชยาฤกษ์	500
122	แม่ชีวัชรีย์ วัดโพธิคุณ จ.ตาก	500
123	คุณอนุชิต-คุณชุตินา พนาอภิชน และครอบครัว	500
124	คุณมธุรี ตั้งจิตก่อสกุล และครอบครัว	500
125	คุณคุณ แจ่มแจ่ม และครอบครัว	500
126	คุณสุชัยญา แซ่ตั้ง	500
127	คุณชิวเล้ง แซ่ลิม	500

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือฉบับโตโลกแห่งพุทธชัฏระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
128	คุณเพ็ญผกา บุญบุรพงค์	500
129	คุณบุญศรี แจ่มนิยม	500
130	คุณศรีธัญญา-รอ.เล็ก แดงทองดี และคุณชื่น ผ่องประกา	500
131	คุณยุพิน ประภาศิริ	500
132	ครอบครัวแสงตระการกิจ	500
133	คุณธีรนาฏ ยุ่นสมาน	500
134	คุณอรุณกร-คุณเพ็ญจันทร์ พนาอภิชน	500
135	คุณสมเกียรติ-คุณสมลักษณ์ เกษมธีระสมบูรณ์	500
136	คุณไพบูลย์-คุณอรุณิษฐ์ สว่างเนตร	500
137	คณะบุคคลทวิวงศ์-รัศนา	500
138	คุณชนภรณ์ วรรณรัตน์	500
139	ครอบครัวนายสง่า เขียวระวงศ์	500
140	คุณกิตติพงษ์ ปิ่นคง	500
141	คุณธนัทพร ศิริวิภาพันธ์	500
142	คุณนพวรรณ จันทรมณี	500
143	คุณรัตนา แจ่มศรี	500
144	คุณณัฐหทัย วรรณทรัพย์	500
145	คุณชุกมล พรหมบุตร	500
146	อาจารย์วิภาพร วิรัชกุล	500
147	คุณพิพัฒน์ อุเทนพิทักษ์ และครอบครัว	500
148	คุณแม่เขี่ยม แซ่อึ้ง	500
149	คุณธนาบุตร สิริบุตยานนท์	500

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือฉบับโตโลกแห่งพุทธชัฏระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
150	คุณอัญชลี ประดิษฐ์นุช	500
151	คุณนงนุช บุญศรีสุวรรณ	500
152	คุณปรีชา พรวิริยกุล	500
153	คุณวารุณี อังสุโกมุทกุล	500
154	คุณชนะ สิริไพโรจน์	500
155	คุณสมพล สว่างจันทร์-คุณนวลกมล ศิริคุปต์	500
156	คุณบุปผา สุขเจริญ	500
157	คุณสุพจน์-คุณอรทัย เกติอนันต์	500
158	คุณมานิต เตชะวิจิตร	500
159	คุณจุฑาทิพ สุนทรปาน และครอบครัว	500
160	คุณลิขิต สืบสุริย์กุล	500
161	คุณเพลินพิศ นวาระสุจิตร	500
162	คุณกัญพิมล เลิศจิระประเสริฐ	500
163	คุณนาวิรัตน์ หวังพีระวงศ์	500
164	คุณสุพัตรา วิศรุตพงษ์	500
165	คุณกนตภณ เตชะคุณากร	500
166	คุณพรณี เข็ตราไฟ	500
167	คุณมารศรี ศรีโสวรรณ	500
168	คุณอรอนงค์ ชีวะประภาพันธ์	500
169	คุณวัลภา อร่ามวิทย์	500
170	คุณบุญเลี้ยง-คุณกรรณิการ์	500
171	คุณทิพย์รัตน์ ลิ่ววิกุลสมบูรณ์	500

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือฉบับโตโลกแห่งพุทธชัฏปีระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
172	คุณพิริยา อธิกรสงค์	500
173	คุณสุชานา จิรฐานกุล	500
174	คุณพัชรัตน์ แห่งสมบุญกุล	500
175	คุณเนตรนภา จัยเจนรบ	480
176	คุณสุรียา เทพาลัย	470
177	คุณแม่อัมพรรัตน์-คุณพ่อสมชาย วีระเมธาพันธ์	400
178	คุณณิยะดา จำตระกูล	350
179	คุณฐาปนีย์ จำตระกูล	350
180	คุณศิริเพ็ญ แซ่ตัน	315
181	คุณสุรภี จันทรวินบูลย์สุข	300
182	พระธีรพงศ์ ธีระวงโล	300
183	คุณรักใจ พนาอภิชน	300
184	คุณเล็ก หนามแดง	300
185	คุณมนตรีรัตน์ ศรีชมภู	300
186	คุณวินัย-คุณเพ็ญจันทร์ คุตยศักดิ์ชัย	300
187	คุณจุก-คุณผิว ม่วงโพธิ์เงิน	300
188	คุณสุพิศ วัจนรัตน์	300
189	คุณประนอม อัครวิบูลย์พันธุ์	300
190	คุณจิตาภา พรพิชิตตานนท์	300
191	คุณวิไล หลักคำ	300
192	คุณธวัชชัย-คุณวาสนา-ค.ช.ธนวัฒน์-ค.ญ.ธิตยาพร หลักคำ	300
193	คุณชนกร กุลนรานาถวนิช	285

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือฉบับโตโลกแห่งพุทธชัฏปีระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
194	คุณศรีทศา ร.พ.เปาโลสมุทรปรากการ	214
195	คุณแคทลียา ฝั่งอุดม	210
196	คุณกิตติ ธีระสุรศักดิ์ากุล	210
197	คุณพนาพร เศษกิจบรรหาร	200
198	คุณพยอม มณีพฤษ์	200
199	คุณศรีวรรณ สุขแสนไกรศรี และครอบครัว	200
200	คุณศิริชัย-คุณธัญญาภรณ์ เต็มอุดมภาค	200
201	คุณสุดาวรรณ วรอุไร	200
202	คุณชัชพันธ์ นิลสมัย	200
203	คุณเจือทิพย์ สายสุมาลย์	200
204	คุณปาลิตา เขตพันธ์-คุณไพรวลัย พูลวงศรี	200
205	ค.ช.ธนภูมิ ศิริคุปต์	200
206	คุณแม่สมพร ชามี	200
207	คุณเกวลิ์ ตันติกรพรรณ	200
208	คุณทิพอาภา ชื่อตรง	200
209	คุณนฤมล อัครสกุลเกียรติ	200
210	คุณกมลทิพย์ ศติการ	200
211	คุณนาถวดี เศษเปรมปรีชา	200
212	คุณภัทรพล-คุณจิราพร สิงห์วงศ์	200
213	คุณจิตติมา ศรีแจ่ม	200
214	คุณสุวัฒน์-คุณศุทัย คำวิสุทธิ และครอบครัว	200
215	คุณธัญฉวี จตุรพิพร	200

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือบทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
216	คุณมานิตย์-คุณมานะ คำวิสุทธิ	120
217	คุณสุนันทา จิตติการโกศล	100
218	คุณพัชรี อัครวจน์	100
219	คุณปราณี พิกสุวรรณ	100
220	คุณมาลีวรรณ ทองทวีภรณ์	100
221	คุณอภิสรာ ธนพลโสภา	100
222	คุณสุมิตรา กองสมบัติ	100
223	คุณภุมรินทร์ ผลาภิรมย์ และครอบครัว	100
224	คุณรพีภรณ์ สามเตี้ย และครอบครัว	100
225	คุณวรรณิ ชัยสถาพร	100
226	คุณแม่ขุ่นสี แซ่ฮิม	100
227	คุณสอาด พนารังสรรค์	100
228	คุณอมรรัตน์ พนารังสรรค์	100
229	คุณเกศริน พนารังสรรค์	100
230	คุณสรายุทธ พนารังสรรค์	100
231	คุณพุดลาภ ประจัญบาน	100
232	คุณสมสมร ตันตศิรัวิทย์	100
233	ครอบครัวคุณวราตา ผดุงวัฒนโรจน์	100
234	ครอบครัวคุณธนวัฒน์ โกศลสุวิวัฒน์	100
235	คุณวรรณฤดี-ท.ช.สรวินัญ นวาระสุจิตร	100
236	คุณประวิทย์-คุณนาถยา นวาระสุจิตร	100
237	คุณวฤทธิ-คุณวรุณ ฉากศุภฤทธิ	100

รายนามผู้ร่วมสมทบพิมพ์หนังสือบทโคลงแห่งพุทธอิสระ

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	จำนวนเงิน
238	คุณอัญชลี นวาระสุจิตร	100
239	คุณผ่องศรี เจยเสนานนท์	100
240	ท.ช.ธนรจ-คุณปัญญาภูมิ อิศรางกูร ณ อยุธยา	100
241	คุณอานวยพร รัชตะโชติก	100
242	คุณนพพร ไม่ทราบนามสกุล	100
243	คุณศิริพรรณิ รพ.สมุทรปราการ	100
244	คุณวิมล ศรีขจร	100
245	คุณภิรมย์ จริตทวง	100
246	คุณกัญญา (หนู) ชำวมันไก่อ	100
247	คุณสมชาย-คุณนิตา คล่องประมง	100
248	คุณชินมาฉู	100
249	คุณชองทอง ภิญโญลักษณะณา	90
250	คุณเจริญ ธรรมมาสถิตย์	50
251	คุณจินตนา ปิยะกุลวรศักดิ์	50
252	คุณสมศักดิ์ ปิยะกุลวรศักดิ์	50
253	คุณเลอพงศ์ นวาระสุจิตร	50
254	คุณณัชชา นวาระสุจิตร	50
รวม		424,849

ด้วยอาณิสงส์แห่งธรรมทานอันบริสุทธิ์
ไม่ว่าท่านจะเกิดในชาติใด ภพใด อยู่ ณ สถานที่ไหนๆ
ขออย่าได้ประสบพบคำว่า ไม่มี ไม่ได้ ไม่ได้ ตลอดกาลนาน...เทอญ

สุกัรกี...   เจ้าจักเข้าใจในเนื้อความนี้เป็นไฉน
ไตรภพไม่รอดต่ออฤทธิไกร
อะไรที่จักทำให้เข้าถึงไตรภพและเป็นจอมไตร

พุทธะอิสระ